

ЗАКОН ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ

Редакциски пречистен текст¹

Глава I

ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Со овој закон се уредува извршувањето на санкциите изречени за кривични дела и прекршоци (во натамошниот текст: казниви дела).

(2) Санкции изречени за кривични дела чие извршување се уредува со овој закон се казните, алтернативните мерки, мерките на безбедност и воспитните мерки.

(3) Санкции изречени за прекршоци чие извршување се уредува со овој закон се казните, мерките на безбедност и воспитните мерки.

Член 2

(1) Санкциите изречени за казниви дела се извршуваат кога одлуката со која е изречена санкцијата ќе стане правосилна и кога не постојат законски пречки за нејзино извршување.

(2) Со извршувањето на одделни санкции може да се почне и пред правосилноста на одлуката со која санкцијата е изречена, само кога тоа е определено со закон.

Член 3

Лицата спрема кои се извршуваат санкциите се лишуваат или ограничуваат во правата само во границите неопходни за остварување на целта на санкцијата, а врз основа на закон.

Член 4

(1) Правилата за извршувањето на санкциите се применуваат непристрасно.

(2) Забранета е дискриминација врз основа на расата, бојата на кожата, полот, јазикот, верата, политичките или други уверувања, националното или социјалното потекло, сродството, имотната и општествената положба или некој друг статус на лицето спрема кое се извршува санкцијата.

(3) Верските чувства, личното уверување и моралните норми на лицата спрема кои се извршуваат санкциите мора да се почитуваат.

---

¹ Редакциски пречистениот текст на Законот за извршување на санкциите ги опфаќа: основниот текст на Законот, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.2/06, Одлуката на Уставниот суд на РМ У. бр. 9/2006, објавена во „Службен весник на РМ“ бр.65/06, Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.57/10, Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.170/13, Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.43/14, Законот за дополнување на Законот за извршување на санкциите, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.166/14, Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.33/15, Законот за изменување на Законот за извршување на санкциите, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.98/15, одредби од Законот за пробација, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.226/15, со кои е интервенирано во текстот на Законот, Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.11/16, Законот за дополнување на Законот за извршување на санкциите, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.21/18 и Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите, објавен во „Службен весник на РМ“ бр.209/18, во кои е означено времето на нивното влегување во сила и примена.

Член 5

Со лицата спрема кои се извршуваат санкциите се постапува на начин кој во најголема можна мера одговара на нивната личност.

Член 6

Со лицата спрема кои се извршуваат санкциите се постапува човечно, со почитување на човековата личност и достоинство, зачувување на нивното телесно и душевно здравје, водејќи притоа сметка за остварување на целите на одделни санкции.

Член 7

(1) Санкциите ги извршуваат органите определени со овој закон.

(2) Судот што ја донел одлуката во прв степен со која е изречена санкцијата е должен да му ја достави на надлежниот суд за извршување на санкциите според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице веднаш, а најдоцна во рок од три дена откако одлуката ќе стане извршна.

(3) Одлуката станува извршна кога по нејзината правосилност не постојат пречки определени со овој закон за извршување на санкцијата.

(4) Судијата за извршување на санкциите е должен да пристапи кон извршување на санкцијата со преземање на законски определените дејствија и мерки веднаш по приемот на одлуката.

(5) Осудените лица имаат право на заштита на своите права на начин и постапка предвидени со овој закон.

Член 8

(1) Работите на извршувањето на санкциите се во надлежност на Управата за извршување на санкциите (во натамошниот текст: Управата).

(2) Со работите на извршувањето на санкциите раководи директорот на Управата.

(3) Организацијата и делокругот на работите што се извршуваат во Управата се определуваат со овој закон.

Член 8-а

(1) Работите поврзани со извршувањето на санкциите може да се вршат како јавни услуги од страна на приватен партнер согласно со одредбите од Законот за концесии и јавно приватно партнерство и одредбите од овој закон.

(2) За реализација на договорот за воспоставување на јавно приватно партнерство може да се предвиди основање на друштво за посебна намена согласно со одредбите од Законот за концесии и јавно приватно партнерство.

(3) Приватниот партнер е должен да ги применува сите законски и подзаконски прописи со кои се уредуваат работите на извршување на санкциите од ставот (1) на овој член кои можат да бидат предмет на договор за воспоставување на јавно приватно партнерство.

(4) Работите на јавниот партнер во име на Владата на Република Македонија ги врши Управата.

Член 9

(1) Управата со непосреден надзор и преку информации ја следи и проучува примената на прописите за извршување на санкциите, непосредно презема или на надлежните тела им предлага мерки за подобрување на условите за извршување на санкциите, дава стручна помош за извршување на санкциите, собира и обработува статистички податоци и врши други работи предвидени со овој закон и други прописи.

(2) Управата соработува со други државни органи, научни и други установи и здруженија и други правни лица заради подобрување на условите за извршување на санкциите и помош по отпуштањето на осудените лица.

(3) Управата за состојбата и работењето на казнено-поправните установи еднаш годишно ја известува Владата и јавноста.

Член 10

Надзор врз работата на органите и другите институции за извршување на санкциите и на законитоста во извршувањето на санкциите вршат органите определени со овој закон.

Член 11

(1) Република Македонија ги обезбедува средствата за извршување на санкциите.

(2) Лицата спрема кои се применуваат санкциите не ги плаќаат трошоците на извршувањето, освен трошоците на извршувањето на паричната казна.

Член 12

На лицата отпуштени од извршувањето на санкциите им се укажува помош.

Член 13

Одредбите од Законот за употреба на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните во Република Македонија и во единиците на локалната самоуправа соодветно се применуваат во комуникацијата со осудените лица.

ДЕЛ ПРВИ

НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ

А. УПРАВА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ

Глава II

1. Надлежност на Управата за извршување на санкциите

Член 14

(1) Управата го организира, спроведува и врши надзор на извршувањето на казната затвор, малолетничкиот затвор, алтернативните мерки општокорисна работа и куќен затвор, заштитниот надзор изречен со одлука за условна осуда или за условен отпуст, како и воспитната мерка упатување во воспитно-поправен дом.

(2) Управата е орган во состав на Министерството за правда со својство на правно лице.

(3) Управата обезбедува и организира задолжителна континуирана обука и усовршување на вработените.

(4) Управата остварува соработка со установи, здруженија и организации кои се занимаваат со проблемите на извршувањето на санкциите.

2. Раководење со Управата

Член 15

(1) Со Управата раководи директор.

(2) Директорот на Управата го именува и разрешува Владата на Република Македонија по предлог на министерот за правда. Директорот се именува за време од пет години со право на повторен избор.

(3) Директорот на Управата за извршување на санкциите се избира по пат на јавен оглас кој треба да биде објавен во најмалку три дневни весници, кои се издаваат на целата територија на Република Македонија од кои во еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик. За директор на Управата може да биде именувано лице кое ги исполнува општите услови согласно со закон и следните дополнителни услови:

1) е државјанин на Република Македонија;

2) во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност;

3) има стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен;

4) да има најмалку пет години работно искуство;

5) поседува еден од следниве меѓународно признати сертификати или уверенија за активно познавање на англискиот јазик не постар од пет години:

- ТОЕФЕЛ ИБТ најмалку 74 бода,

- ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 6 бода,

- ИЛЕЦ (ILEC) (Cambridge English: Legal) - најмалку B2 (B2) ниво,

- ФЦЕ (FCE) (Cambridge English: First) - положен,

- БУЛАТС (BULATS) - најмалку 60 бода и

6) има положено психолошки тест и тест за интегритет.

Член 16

(1) Директорот ја претставува Управата, одговорен е за законито и правилно извршување на работите од областа на извршувањето на санкциите во Републиката и за својата работа одговара пред Владата на Република Македонија и министерот за правда.

(2) Директорот на Управата може од редот на вработените да овласти лице кое ќе го заменува во негово отсуство или спреченост.

3. Организација на Управата

Член 17

(1) Со општите акти за организација и систематизација на работите и задачите се определуваат организационите единици за извршување на функциите на Управата.

(2) Вработените во Управата имаат статус на државни службеници.

(3) Општите акти од ставот (1) на овој член ги донесува министерот за правда.

Б. КАЗНЕНО-ПОПРАВНИ И ВОСПИТНО-ПОПРАВНИ УСТАНОВИ

1. Мрежа на казнено-поправни и воспитно-поправни установи

Член 18

(1) Казната затвор и воспитната мерка упатување во воспитно-поправен дом се извршува во казнено-поправни и воспитно-поправни установи.

(2) Казнено-поправните и воспитно-поправните установи имаат својство на правно лице, а нивното финансирање како единки корисници се обезбедува преку буџетскиот корисник - Управата за извршување на санкциите.

Член 19

(1) Казнено-поправните и воспитно-поправните установи се основаат и укинуваат со овој закон.

(2) Казнено-поправните установи можат да бидат казнено-поправни домови и затвори.

(3) Казнено-поправни установи се: Казнено-поправен дом Идризово со Отворено одделение во Велес, Казнено-поправен дом Штип, Казнено-поправен дом од отворен вид Струга, Затвор Битола, Затвор Гевгелија, Затвор Куманово со Отворено одделение во Крива Паланка, Затвор Охрид, Затвор Прилеп, Затвор Скопје, Затвор Струмица и Затвор Тетово.

(4) Воспитно-поправни установи се: Воспитно-поправен дом Тетово и Воспитно-поправен дом Скопје.

(5) Министерот за правда со општ акт врши распоредување на осудените, казнетите и малолетните лица во казнено-поправните и воспитно-поправните установи, како и на притворените лица во притворските одделенија на казнено-поправните установи.

а) Казнено-поправни установи

Член 20

(1) Казнено-поправните установи (во натамошниот текст: установи) според степенот на обезбедувањето, степенот на ограничувањето на слободата и видовите на третман што се применуваат спрема осудените лица, можат да бидат установи од затворен, полуотворен и отворен вид.

(2) Установите од затворен вид имаат физичко и материјално обезбедување, како што се затворска полиција, оградни ѕидови, технички средства и други мерки за обезбедување со кои се спречува бегството на осудените лица.

(3) Установите од полуотворен вид имаат затворска полиција која ја обезбедува дисциплината и го контролира движењето на осудените лица.

(4) Установите од отворен вид немаат физичко и материјално обезбедување. Организацијата на животот и работата на осудените лица во овие установи се засновува врз самодисциплина и лична одговорност, а контрола врз нивното движење и работа вршат воспитувачи и инструктори.

(5) Во установите од отворен вид може да се организира затворска полиција заради обезбедување на објектот.

Член 21

Во установите од затворен вид се основаат полуотворени и отворени одделенија, а во установите од полуотворен вид отворени и затворени одделенија.

Член 22

(1) Во установите се основаат одделенија за прием на осудени лица (приемни одделенија).

(2) Во установите се основаат одделенија за болни, стари и изнемоштени осудени лица.

Член 23

(1) Во установите од затворен вид се основаат посебни одделенија за осудени лица странски државјани и за лица без државјанство.

(2) При извршувањето на казната затвор за лицата од ставот (1) на овој член се применуваат меѓународните документи што се однесуваат за издржувањето на казна затвор на оваа категорија осудени лица.

Член 24

Осудените малолетни лица задолжително ја издржуваат казната малолетнички затвор во посебна установа за малолетници.

Член 25

(1) Во одделни установи се основаат посебни одделенија за извршување на мерката притвор.

(2) Постапката со притворените лица се уредува со закон.

(3) Куќниот ред за извршување на мерката притвор во притворските одделенија на затворите го пропишува министерот за правда.

б) Воспитно-поправни установи

Член 26

(1) Воспитно-поправни установи за извршување на воспитната мерка упатување во воспитно-поправен дом се воспитно-поправни домови.

(2) Одделни категории малолетни лица можат да ја издржуваат воспитната мерка во посебни одделенија на воспитно-поправните домови.

(3) Малолетните лица според полот се сместуваат во посебни домови, а можат да бидат сместени во еден дом, но одвоено.

2. Организација на казнено-поправните и воспитно-поправните установи

Член 27

Во установите со оглед на сложеноста и обемот на работите во функција на извршувањето на санкциите се организираат сектори и одделенија.

Членовите 28, 29, 30, 31 и 32 се избришани, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на РМ“ бр.170/13).

3. Раководење со казнено-поправните и воспитно-поправните установи

Член 33

(1) Со работата на установата раководи директор.

(2) Директорот на установата е лично одговорен за законито, правилно и навремено извршување на функцијата на установата.

(3) Директорот на установата има заменик кој го заменува во случај на негова спреченост или отсутност и го застапува во работите што тој ќе ги определи.

Член 34

(1) Директор на установа и негов заменик именува и разрешува Владата на Република Македонија по предлог на министерот за правда.

(2) Директор на казнено-поправна и воспитно-поправна установа и негов заменик се избира по пат на јавен оглас кој треба да биде објавен во најмалку три дневни весници кои се издаваат на целата територија на Република Македонија, од кои во еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик. За директор на установата и негов заменик може да биде именувано лице кое ги исполнува општите услови согласно со закон и следниве дополнителни услови:

1) е државјанин на Република Македонија;

2) во моментот на именувањето со правосилна судска пресуда не му е изречена казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност;

3) има стекнати најмалку 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен;

4) да има најмалку пет години работно искуство;

5) поседува еден од следниве меѓународно признати сертификати или уверенија за активно познавање на англискиот јазик не постар од пет години:

- ТОЕФЕЛ ИБТ најмалку 74 бода,

- ИЕЛТС (IELTS) - најмалку 6 бода,

- ИЛЕЦ (ILEC) (Cambridge English: Legal) - најмалку Б2 (B2) ниво,

- ФЦЕ (FCE) (Cambridge English: First) - положен,

- БУЛАТС (BULATS) - најмалку 60 бода и

6) има положено психолошки тест и тест за интегритет.

В. СУДИЈА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ

Член 35

Во сите основни судови се установува судија за извршување на санкциите.

Член 36

(1) Судијата за извршување на санкциите ги штити правата на осудените лица, врши надзор над законитоста во постапката за извршување на санкциите и обезбедува рамноправност и еднаквост на осудените лица пред законот.

(2) Судијата за извршување на санкциите презема активности и одлучува за:

- упатување на издржување на казната затвор;
- одлагање на издржување на казната затвор;
- прекин на издржување на казната и ставање вон сила на прекилот на издржување на казната затвор;
- пресметување на казната, доколку надлежниот суд не донел соодветна одлука;
- настапување на застареност на извршување на казната или запирање на извршување на казната поради смрт на осуденото лице, го известува надлежниот суд заради донесување на соодветна одлука;
- соработка со надлежните центри за социјална работа за постпеналната помош и извршувањето на алтернативните мерки;
- замена на паричната казна со затвор;
- плаќање на паричната казна односно глобата на рати и
- други работи пропишани со закон.

ДЕЛ ВТОРИ

ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ ИЗРЕЧЕНИ ЗА КРИВИЧНИ ДЕЛА

Извршување на казната затвор

Глава III

ОСНОВНИ НАЧЕЛА

Член 37

(1) Процесот на ресоцијализација на осудените лица претставува основна функција на казнено-поправната и воспитна-поправната установа.

(2) Целта на извршувањето на казната затвор е оспособување на осудените лица да се вклучат во општеството со најдобри изгледи за самостоен живот во согласност со закон.

(3) Заради постигнување на целта на извршувањето на казната затвор кај осудените лица се развива чувството на одговорност и се поттикнуваат да го прифатат и активно да учествуваат во третманот за време на извршувањето на казната, мотивиран и насочен кон превоспитување и развивање на позитивните карактерни особини и способности што го забрзува успешното враќање во општеството.

Член 38

(1) При извршувањето на казната затвор мора да се заштити психофизичкиот и моралниот интегритет на осуденото лице и да се почитува човековата личност и достоинство.

(2) Се забранува секој облик на мачење, нечовечно или понижувачко однесување и казнување.

(3) Мора да се обезбедува правото на лична сигурност на осуденото лице и самопочитувањето на неговата личност.

Член 39

Системот на извршувањето на казната затвор се организира така што може во одвоени установи или во одвоени одделенија на одделни установи и групи во нив да се спроведе распоредување, класификација и разместување на одделни категории на осудени лица, за полесно спроведување на различни видови на третман, спречување на меѓусебното штетно влијание на осудените лица и одржување на дисциплината.

Член 40

(1) Осудените лица се распоредуваат во различни установи за извршување на казната затвор и нивната положба и системот на постапувањето се определува врз одредбите на овој закон и во согласност со судската одлука.

(2) Осудените лица од различен пол казната затвор ја издржуваат одвоено.

(3) Осудените лица кои за прв пат издржуваат казна затвор се одвојуваат од осудените лица во поврат.

(4) Казната малолетнички затвор спрема малолетните лица до наполнување на 23-годишна возраст се извршува одвоено од полнолетните лица осудени на казна затвор.

(5) Лицата кои се наоѓаат во притвор се одвојуваат од лицата кои ја издржуваат казната затвор.

Член 41

Во установа за извршување на казната затвор осудените лица се класификуваат според неопходноста за примена на мерки на третман и видот на потребниот третман, нивната возраст, личните карактеристики и други околности од значење за оцена на личноста на осуденото лице.

Член 42

(1) При распоредувањето, класификацијата и разместувањето на осудените лица, мора да се има предвид видот и природата на кривичното дело и степенот на кривичната одговорност.

(2) Министерот за правда со општ акт поблиску ги определува распоредувањето, класификацијата и разместувањето на осудените лица.

(3) Министерот за правда со општ акт ги определува видовите и начините на третман на осудените лица.

Член 43

На младите осудени лица треба да им се обезбедат услови кои, колку што е тоа можно, ќе ги заштитат од штетното влијание на другите осудени лица, како и да им се создадат услови за живот и работа и за културни, спортски и други активности соодветни на нивната возраст.

Член 44

(1) Осудените лица според можностите на установата и со нивна согласност се сместуваат во засебни соби за ноќевање.

(2) Осудените лица ја издржуваат казната затвор по правило групно и се распоредуваат во групи во кои можат да се применуваат мерки на воспитување и превоспитување од ист вид.

Член 45

(1) Осудените лица се должни да се придржуваат кон одредбите на куќниот ред на установата.

(2) Спроведувањето на дисциплината во установата за извршување на казната затвор се остварува строго, но справедливо и со почитување на човековата личност.

(3) Забрането е колективно казнување на осудените лица.

(4) Забранета е употреба на средства на присилба како казна.

Член 46

(1) На осудените лица им се обезбедува здравствена заштита.

(2) Осудените лица не можат да бидат подложени на медицински или други експерименти со кои се нарушува физичкиот, психичкиот и моралниот интегритет на осудените лица.

(3) Согласноста на осудените лица за нивно учество во експериментот од ставот (2) на овој член не ја исклучува одговорноста на лицето кое тоа го дозволило.

Член 47

(1) На осудените лица треба да им се овозможи работа која ќе биде корисна и соодветна на начинот на нејзиното вршење на слобода. Постигнувањето на економска корист не смее да биде единствена цел на работата.

(2) Со работата осудените лица се здобиваат и ги развиваат работните навики, ги одржуваат работните способности и се стекнуваат со стручно знаење за работа на слобода.

(3) Од осудените лица не смее да се бара да вршат работи што се опасни и штетни за нивното здравје.

(4) Работното време мора да биде соодветно со работното време на слобода.

Член 48

За поднесоците, службените дејствија и одлуките донесени во врска со примената на одредбите на овој закон осудените лица не плаќаат такса.

Глава IV

УСТАНОВИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА КАЗНАТА ЗАТВОР

1. Надлежност на установите

Член 49

(1) Во установа од затворен вид се извршува казната затвор во траење подолго од три години, како и казната затвор над шест месеца спрема повторници порано осудувани на казна затвор.

(2) Лица осудени на казна доживотен затвор, казната ја издржуваат во согласност со одредбите за извршување на казната затвор и ги уживаат сите права и погодности, освен оние кои се ограничени со куќниот ред на установата.

Член 50

Во установа од полуотворен вид се извршува казната затвор во траење до три години кога, со оглед на кривичното дело, побудите од кои тоа е извршено и личноста на сторителот, може да се оцени дека и со извршување на казната во установа од полуотворен вид ќе се постигне целта на извршувањето на казната затвор, како и казната затвор до шест месеца спрема осудени лица за кривични дела извршени во поврат.

Член 51

Во установа од отворен вид се извршува казната затвор за осудени лица за сите кривични дела извршени од небрежност и за други кривични дела за осудени лица на казна затвор од три до пет години, доколку основано може да се очекува дека постапувањето во овие установи одговара на карактерот на кривичното дело и личноста и дека во овој вид установа со чувство на лична одговорност ќе ги извршуваат своите обврски и нема да го злоупотребат престојувањето.

Член 52

Одредбите од членовите 49, 50 и 51 на овој закон соодветно се однесуваат и на распоредувањето и третманот на осудените лица во затворено, полуотворено и отворено одделение на установите.

2. Куќен ред на установата

Член 53

(1) Во установата се донесува општ акт со кој се уредува куќниот ред и поблиску се определува организацијата на работата и се пропишува начинот на живеењето на осудените лица во установата.

(2) Општиот акт од ставот (1) на овој член го донесува директорот на установата во согласност со директорот на Управата.

Глава V

РАБОТНИ ОДНОСИ

1. Статус на вработените во казнено-поправните и воспитно-поправните установи

Член 54

(1) Вработените во казнено-поправните и воспитно-поправните установи имаат статус на:

- државни службеници,
- затворска полиција и
- помошно-технички лица.

(2) Државните службеници од ставот (1) алинеја 1 на овој член се лица кои работат на ресоцијализација на осудени лица, извршно-управни, финансиски работи и работи од областа на човечките ресурси во установата, и истите правата од работен однос ги остваруваат согласно со Законот за административните службеници.

(3) Затворска полиција од ставот (1) алинеја 2 на овој член се овластени службени лица кои работат на обезбедување во казнено-поправната, односно воспитно-поправната установа, и истите правата од работен однос ги остваруваат согласно со овој закон и Законот за вработените во јавниот сектор.

(4) Помошно-техничките лица од ставот (1) алинеја 3 на овој член се вработените кои вршат помошни и технички работи во установата и вработените во стопанските единици, и истите правата од работен однос ги остваруваат согласно со Законот за вработените во јавниот сектор и општите прописи за работни односи.

(5) Казнено-поправната, односно воспитно-поправната установа, има обврска да ги планира вработувањата во установата врз основа на Методологијата за планирање утврдена во Законот за вработените во јавниот сектор, за што директорот подготвува годишен план за вработувања за следната календарска година (во натамошниот текст: годишен план), кој ги содржи следниве податоци:

- тековна состојба на пополнетост на работни места според категории и нивоа,
- тековна состојба на пополнетост на работни места според пол, возраст, образование и припадност на заедница,
- тековна состојба на пополнетост на работни места според начин на вработување - неопределено, определено и неполно работно време,
- работни места кои ќе се испразнат и основите за нивното испразнување,
- предлози за нови вработувања во установата,
- финансискиот план на установата за наредната календарска година и
- други податоци од значење за работните места.

(6) Директорот е должен, најдоцна до 1 март да го достави планот од ставот (5) на овој член на согласност до Управата за извршување на санкции, која врз основа на добиените планови од установите, изготвува единствен годишен план за вработување, кој го доставува до Министерството за финансии, кое во рамките на својата надлежност, во рок од два месеца е должно да му одговори.

(7) Доколку Министерството за финансии во рокот од ставот (6) на овој член не одговори, ќе се смета дека согласноста е дадена.

(8) Врз основа на согласноста од ставот (6) на овој член, а во рок од еден месец од приемот на согласноста, односно истекот на рокот од став (7) на овој член, Управата за извршување на санкции е должна да го донесе годишниот план и да го достави до установите, а до Министерството за информатичко општество и администрација на мислење.

(9) Во рок од два месеца од денот на приемот на планот од ставот (8) на овој закон, Министерството за информатичко општество и администрација е должно да даде мислење по однос на примената на Методологијата од ставот (5) на овој член.

(10) Планот од ставот (8) на овој член во текот на годината на која се однесува може да се менува само по претходно добиена согласност од Министерството за финансии.

(11) Установите два пати годишно известуваат за реализација на плановите, за што директорот, најдоцна до 15 јули за периодот јануари-јуни, односно најдоцна до 15 јануари за периодот јули-декември, испраќа извештај до Управата за извршување на санкции.

(12) Извештајот од ставот (11) на овој член на увид се доставува и до Министерството за информатичко општество и администрација и Секретаријатот за спроведување на Рамковниот договор.

2. Организација и надлежност на припадниците на затворската полиција

Член 54-а

(1) Работите на обезбедувањето во казнено-поправните и воспитно-поправните установи ги врши затворска полиција која се организира како посебна организациона единица.

(2) Затворската полиција врши обезбедување на осудените и притворените лица, надворешно и внатрешно обезбедување на установата и нејзините објекти потребни за одржување на безбедноста и врши други работи уредени со овој закон.

Член 54-б

(1) Затворската полиција е единствено униформирана, вооружена и опремена.

(2) Припадниците на затворската полиција поседуваат службена легитимација во која се наведуваат нивните овластувања.

(3) Службената легитимација има важност од шест години.

(4) По истекот на важноста на легитимацијата, припадникот на затворската полиција е должен да ја врати старата легитимација на издавачот и да задолжи нова легитимација.

(5) Во случај на откажување на престанок на работниот однос, односно суспензија, припадникот на затворската полиција е должен да ја врати легитимацијата на издавачот.

(6) Доколку во случај на суспендирање не биде утврдена одговорноста, припадникот на затворската полиција повторно се задолжува со легитимацијата.

(7) Овластувањата на затворската полиција, начинот на вооружувањето и вршењето на работите на затворската полиција ги пропишува министерот за правда.

(8) Формата, содржината и начинот на издавање на службената легитимација, униформата и ознаките на униформата на затворската полиција ги пропишува министерот за правда.

3. Општи начела за постапување на припадниците на затворската полиција

Член 54-в

За припадниците во затворската полиција важат општите начела за вработените во јавниот сектор согласно со Законот за вработените во јавниот сектор и тоа:

- начело на еднакви услови, еднаков пристап до работно место, соодветна и правична застапеност,
- начело на стручност и компетентност,
- начело на управување со учинокот на вработените,
- начело на сервисна ориентираност,
- начело на професионална етика, непристрасност и објективност,
- начело на транспарентност и доверливост,
- начело на одговорност,
- начело на спречување на судир на интереси и
- начело на економично користење на средствата.

4. Класификација на работни места на припадниците на затворската полиција

Член 54-г

Работните места на затворската полиција се класифицираат согласно:

- одговорноста, целите, видот и сложеноста на работите и работните задачи на работното место и
- потребните стручни квалификации, работното искуство во струката, општите и посебните работни компетенции и други критериуми од значење за работното место.

Член 54-д

(1) Општите работни компетенции на припадниците на затворската полиција се утврдуваат во Рамка на општи компетенции за припадниците на затворската полиција која ја пропишува министерот за правда.

(2) Со актот за систематизација на работните места, за секое работно место во установата, се утврдува групата, подгрупата, категоријата и нивото каде припаѓа работното место, како и општите, посебните услови и описот на работите и на работните задачи за секое работно место.

(3) Критериумите од членот 54-г од овој закон во актот за систематизација на работни места на затворската полиција, се утврдуваат како посебни услови за работното место.

5. Категории, нивоа и звања на работни места на припадниците на затворската полиција

Член 54-ѓ

(1) Согласно со критериумите од член 54-г од овој закон, работните места на затворската полиција се класифицираат во три категории, и тоа:

- категорија А - раководни припадници на затворската полиција,
- категорија Б - стручни припадници на затворската полиција и
- категорија В - помошно-стручни припадници на затворската полиција.

(2) Во рамките на секоја категорија од ставот (1) на овој член се утврдуваат повеќе нивоа на работни места на припадниците на затворската полиција.

Нивоа на работни места на затворска полиција од категоријата А - раководни

Член 54-е

(1) Во рамките на категоријата А се утврдуваат следниве нивоа на работни места на затворската полиција:

- А1 - раководен припадник на затворска полиција од прво ниво,
- А2 - раководен припадник на затворска полиција од второ ниво,
- А3 - раководен припадник на затворска полиција од трето ниво и
- А4 - раководен припадник на затворска полиција од четврто ниво.

(2) Раководниот припадник на затворската полиција од категорија А, треба да ги исполни следниве посебни услови за работното место:

а) стручни квалификации за сите нивоа - ниво на квалификации VI А според Македонската рамка на квалификации и најмалку 240 кредити стекнати според ЕКТС или завршен VII/1 степен;

б) Работно искуство, и тоа за:

- нивото А најмалку шест години работно искуство во структурата, од кои најмалку две години на раководно работно место во казнено-поправните и воспитно-поправните установи,

- нивото А2 најмалку пет години работно искуство во структурата, од кои две години работно искуство во казнено-поправните и воспитно-поправните установи,

- нивото А3 најмалку четири години работно искуство во структурата, од кои една година работно искуство во казнено-поправните и воспитно-поправните установи и

- нивото А4 најмалку три години работно искуство во структурата, од кои една година работно искуство во казнено-поправните и воспитно-поправните установи;

в) посебни работни компетенции утврдени во актот за систематизација на работните места за соодветното работно место.

Нивоа на работни места на затворска полиција од категоријата Б - стручни

Член 54-ж

(1) Во рамките на категорија Б се утврдуваат следниве нивоа на работни места на затворска полиција:

- Б1 - стручен припадник на затворска полиција од прво ниво,
- Б2 - стручен припадник на затворска полиција од второ ниво и

- Б3 - стручен припадник на затворска полиција од трето ниво.

(2) Стручниот припадник на затворска полиција од категоријата В, треба да ги исполни следниве посебни услови за работното место:

а) стручни квалификации, и тоа:

- за нивоата Б1, Б2 и Б3 ниво на квалификации VI Б според Македонската рамка на квалификации и стекнати најмалку 180 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен.

б) работно искуство, и тоа:

- за нивото Б1 најмалку две години работно искуство во структурата,
- за нивото Б2 најмалку една години работно искуство во структурата и
- за нивото Б3 со или без работно искуство во структурата и

в) посебни работни компетенции: за сите нивоа - активно познавање на компјутерски програми за канцелариско работење, други посебни работни компетенции утврдени во актот за систематизација на работни места за соодветното работно место, како и активно познавање на еден од трите најчесто користени јазици на Европската унија (англиски, француски, германски) преку поседување на меѓународно признат сертификат издаден од официјален европски тестатор, член на Здружението ALTE на европски тестатори, или уверение од меѓународна институција, на А1 (А1) нивото на ЦЕФР (CEFR), односно БУЛАТС или ТОЕФЕЛ ПБТ најмалку 310 бода, ТОЕФЕЛ ЦБТ најмалку 35 бода или ТОЕФЕЛ ИБТ најмалку 10 бода, или ДЕЛФ, ТЦФ, ТЕФ, или Гете сертификат.

(3) Секој од меѓународно признатите сертификати од ставот (2) точка в) на овој член имаат неограничена временска важност за работното место за чие пополнување ги приложил припадникот на затворската полиција, а истите припадникот на затворската полиција може да ги користи при аплицирање на интерен или јавен оглас во рок од пет години од датумот на издавањето и за други работни места, освен ако издавачот не предвидел подолг рок на важност.

Нивоа на работни места на затворска полиција од категоријата В - помошно-стручни

Член 54-з

(1) Во рамките на категоријата В се утврдуваат следниве нивоа на работни места затворската полиција:

- В1 - помошно-стручен припадник на затворската полиција од прво ниво,
- В2 - помошно-стручен припадник на затворската полиција од второ ниво,
- В3 - помошно-стручен припадник на затворската полиција од трето ниво,
- В4 - помошно-стручен припадник на затворската полиција од четврто ниво и

(2) Помошно-стручниот припадник на затворската полиција од категоријата В треба да ги исполни следниве посебни услови за работното место:

а) стручни квалификации за сите нивоа - ниво на квалификации V А или ниво на квалификации IV според Македонската рамка на квалификации и стекнати 180 или 240 кредити според ЕЦВЕТ или МКСОО или најмалку више или средно образование;

б) работно искуство, и тоа за:

- нивото В1 најмалку три години работно искуство во структурата,
- нивото В2 најмалку две години работно искуство во структурата,
- нивото В3 најмалку една години работно искуство во структурата и
- нивото В4 со или без работно искуство во структурата и

в) посебни работни компетенции утврдени во актот за систематизација на работните места за соодветното работно место.

Звања

Член 54-с

За припадниците на затворската полиција, нивоата во рамките на категориите дополнително се опишуваат со звање, и тоа:

- А1 - заповедник,
- А2 - заменик заповедник,
- А3 - главен командир,
- А4 - командир,
- Б1- виш соработник за внатрешно и надворешно обезбедување-помошник командир,
- Б2 - соработник за внатрешно и надворешно обезбедување,
- Б3 - помлад соработник за внатрешно и надворешно обезбедување,
- В1 - виш надзорник,
- В2 - постар надзорник,
- В3 - надзорник и
- В4 - помлад надзорник.

6. Општи права, одговорности и должности на припадниците на затворската полиција

Општи права на припадниците на затворската полиција

Член 54-и

За припадниците во затворската полиција важат општите права предвидени со Законот за вработени во јавен сектор, ако со овој закон поинаку не се уредени, и тоа:

- право на плата и надоместоци од плата,
- право на одмор и отсуство,
- право на работа во соодветни работни услови,
- право на стручно усовршување,
- право на заштита,
- право на заштита на припадниците на затворската полиција кои пријавиле сомневање или сознание за кривично дело или за незаконско или недозволиво,
- право на мирување на работен однос,
- право на синдикално организирање и право на штрајк и
- право на кандидирање на избори.

Право на одмор и отсуства

Член 54-ј

(1) Припадникот на затворската полиција има право на одмор и отсуства од работа согласно со овој закон, општите прописи за работни односи и колективните договори.

(2) Должината на годишниот одмор на припадникот на затворската полиција се определува според должината на пензискиот стаж.

Член 54-к

Припадникот на затворската полиција по основ на должината на пензискиот стаж, се стекнува со право на годишен одмор за:

- пензиски стаж од шест месеци до две години - 20 работни дена,
- пензиски стаж од две до осум години - 21 работен ден,
- пензиски стаж од осум до 15 години - 22 работни дена,
- пензиски стаж од 15 до 20 години - 24 работни дена и
- пензиски стаж над 20 години - 26 работни дена.

Право на синдикално организирање и право на штрајк

Член 54-л

Припадниците на затворската полиција заради оставарување на своите економски и социјални права имаат право да се вклучат во основање и да членуваат во синдикат под услови во постапка утврдени со закон и со актите на синдикатот.

Член 54-љ

(1) Припадниците на затворската полиција имаат право на штрајк, организиран во согласност со Уставот, овој закон и ратификуваните меѓународни договори согласно со Уставот.

(2) Правото на штрајк можат да го остварат без битно да се наруши редовното извршување на работата.

(3) Организаторот на штрајкот е должен писмено да го најави штрајкот до директорот на установата, директорот на Управата за извршување на санкциите и министерот за правда, да ја достави одлуката за стапување во штрајк и програмата за начинот и обемот на вршење на работните задачи на затворската полиција кои е неопходно да се извршуваат за време на штрајкот, најдоцна седум дена пред почетокот на штрајкот.

(4) За време на организиран штрајк на припадниците на затворската полиција, не смее да се загрози безбедноста на установата, ниту да се попречи нормалното работење на установата.

(5) Се забранува штрајк во случај на воена, вонредна или кризна состојба.

(6) Во случај на сложена безбедносна состојба, нарушување на редот и дисциплината во установата во поголем обем, природни непогоди и епидемии или загрозување на животот и здравјето на лицата во установата во поголем обем, не можат истовремено да учествуваат повеќе од 10% од припадниците на затворската полиција и штрајкот не може да трае подолго од три дена.

(7) Доколку штрајкот започнал пред настапување на кој било од условите од ставовите (6) и (7) на овој член, припадниците на затворската полиција се должни штрајкот веднаш да го прекинат.

(8) Во случај на штајк ќе се применуваат и одредбите од Правилникот за работа во услови на штрајк на затворската полиција во казнено-поправните и воспитно-поправните установи, кој го донесува министерот за правда.

Должности и одговорности на затворската полиција

Член 54-м

За припадниците во затворската полиција важат опшите должности и одговорности предвидени со Законот за вработените во јавниот сектор, доколку со овој закон поинаку не се уредени, и тоа:

- должност за извршување на работите и работните задачи,
- должност за укажување на незаконски работни задачи,
- должност за известување за отсуство од работа,
- должност за постапување по барање за упатување,
- забрана за политичко дејствување на работно место,
- забрана за примање подароци и
- одговорност за вршење на работите и работните задачи.

Должност за постапување по барање за упатување

Член 54-н

(1) Во случај на вонредни околности (природни непогоди, епидемии, поплави, од безбедносни причини и слично), припадниците на затворската полиција можат да бидат упатени на извршување работи и работни задачи во друга казнено-поправна и воспитно-поправна установа.

(2) Припадник на затворската полиција може да биде упатен и во друга казнено-поправна и воспитно-поправна установа, заради:

- недостиг на работници со соодветна стручна подготвеност и работна способност за конкретните работи и задачи и
- давање стручна помош во извршувањето на работите и задачите на затворската полиција во установата во која се упатува припадникот на затворската полиција.

(3) Упатувањето од ставовите (1) и (2) на овој член го врши директорот на установата каде што е вработен припадникот на затворската полиција во координација на директорот на Управата за извршување на санкциите. Упатувањето се врши со посебен акт и не може да трае подолго од три месеци.

(4) При упатувањето на припадникот на затворската полиција од ставот (2) на овој член, потребно е да ги исполнува условите пропишани во актот за систематизација на работните места утврдени за работното место на кое се врши упатувањето и извршува исти или сродни работи во согласност со неговото работно место.

(5) Во случаите на упатување на извршување на работите и на работните задачи од ставовите (1) и (2) на овој член, припадниците на затворската полиција правото на плата и надоместоци утврдени со овој закон и колективен договор, ги добиваат од установата во којашто се вработени, односно од установата од којашто се упатуваат.

Забрана за примање подароци

Член 54-њ

(1) Припадниците на затворската полиција не смеат да примаат подароци поврзани со нивната работа, со исклучок на протоколарни подароци. Подароци примени од страна на службени лица или од меѓународни организации дадени за време на посети, гостувања или во други слични околности се сметаат за протоколарни подароци.

(2) Забраната и ограничувањата утврдени во ставот (1) на овој член, исто така, се однесуваат и на брачниот другар на припадникот на затворската полиција, на лица кои живеат заедно со вработениот во вонбрачна заедница, на нивните деца, родители и на лица кои живеат во исто домаќинство.

(3) Податоците за примените подароци, нивната вредност, дарителите и другите околности се внесуваат во евиденцијата на подароци која секоја установа е должна да ја води.

Член 54-о

Припадникот на затворската полиција е должен да ги извршува наредбите на директорот на установата, инспекторите за извршување на санкциите и на своите претпоставени и да го почитува Кодексот за однесување на службените лица во извршувањето на работните задачи во казнено-поправните и воспитно-поправните установи.

Член 54-п

Припадникот на затворската полиција е должен да:

- ја врши својата работа професионално, совесно, одговорно, навремено и ефикасно согласно со Уставот на Република Македонија, законите и подзаконските акти,

- ја врши својата работа непристрасно и без влијанија од политички партии;

- носи службена униформа и службена легитимација во текот на работното време,

- го остава оружјето за кое е задолжен во установата по завршување на работното време и

- ја чува класифицираната информација и угледот на установата.

Член 54-р

(1) На припадник на затворската полиција времено ќе му се одземе службеното огнено оружје и муницијата, кога установата ќе добие известување од надлежна институција, за започната постапка против него за сторено кривично дело или прекршок со елементи на насилство, до правосилноста на одлуката во кривичната, односно прекршочната постапка.

(2) На припадник на затворската полиција времено ќе му се одземе службеното огнено оружје и муницијата, кога установата ќе добие известување од надлежниот центар за социјални работи дека сторил семејно насилство, до правосилноста на одлуката на надлежен суд за привремена мерка за забрана.

(3) Одземањето на службеното огнено оружје и муницијата од ставовите (1) и (2) од овој член, трае до завршувањето на постапката која последна ќе заврши со правосилна одлука.

(4) Одземањето на огненото оружје и муницијата ќе се изврши согласно прописите од член 54-б став 7 од овој закон.

Член 54-с

(1) Припадник на затворската полиција на кој времено ќе му се одземе службеното огнено оружје и муницијата, директорот на установата во која е вработен припадникот на затворската полиција, ќе го распореди на определено време на соодветно работно место без овластување за носење и употреба на службено огнено оружје.

(2) Распоредувањето од став (1) на овој член е до правосилноста на одлуката во кривичната постапка, прекршочната постапка, односно правосилната одлука од член 54-р став (2) од овој закон.

Член 54-т

(1) Припадник на затворската полиција за кој е поведена постапка за сторено кривично дело или прекршок со елементи на насилство, односно е добиено известување од надлежен центар за социјални работи за сторено семејно насилство, директорот на установата го упатува на задолжителен психијатриски и психолошки преглед, односно советување со психолог (психолошко советување).

(2) Наодот од психијатрискиот и психолошкиот преглед, односно советувањето со психолог (психолошко советување) со задолжителен наод и мислење за способноста на припадникот на затворската полиција за да може да биде распореден на работно место со овластување за носење и употреба на службеното огнено оружје се доставува до установата во која е вработен припадникот на затворската полиција.

Член 54-ќ

Кога кај припадник на затворската полиција е утврдено дека поради нарушена психофизичка или општа здравствена способност е неспособен за вршење на работите и задачите од работното место со овластување за носење и употреба на службено огнено оружје на кое е распореден, а истовремено не ги исполнува условите за стекнување право на инвалидска пензија согласно закон, директорот на установата ќе го распореди на неопределено време на соодветно работно место без овластување за носење и употреба на службено огнено оружје.

Член 54-у

По добиено сознание за постоење основи на сомневање дека припадник на затворската полиција сторил кривично дело при вршење на службено дејствие или за кривично дело извршено вон службата со употреба на сериозна закана, сила или средства за присилба што за последица има смрт, тешка телесна повреда, телесна повреда, противправно лишување од слобода, мачење и друго сурово, нечовечко или понижувачко постапување и казнување, доколку со закон е предвидено кривично гонење по службена должност, казнено-поправните и воспитно-поправните установи или Управата за извршување на санкциите без одлагање го известуваат одделението за истражување и гонење на кривични дела сторени од лица со полициски овластувања и припадници на затворската полиција во Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција.

Член 55

(1) Со актот за внатрешна организација се определуваат организационите единици за извршување на функциите во казнено-поправните и воспитно-поправните установи, а со актот за систематизација на работните места се определува описот на работните места.

(2) Актите од ставот (1) на овој член ги донесува директорот на управата по предлог на директорот на установата.

Членовите 56 и 57 се избришани, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на РМ“ бр.57/10).

7. Пополнување на работни места на припадниците на затворската полиција.

Член 58

(1) Пополнувањето на работно место на припадниците на затворската полиција се врши преку спроведување на постапка за:

- вработување,
- унапредување и
- мобилност преку распоредување или преземање.

(2) Постапката за вработување започнува со објавување на јавен оглас, по што во транспарентна, фер и конкурентна постапка на селекција се избира најдобриот кандидат за работното место и истиот заснова работен однос со работодавачот.

(3) Постапките за унапредување започнуваат со објавување на интересен оглас, по што во транспарентна, фер и конкурентна постапка на селекција се избира најдобриот кандидат од редот на вработените во установата и истиот преминува на работно место на повисоко ниво.

(4) Постапките за мобилност се спроведуваат во транспарентна и фер постапка на распоредување, односно преземање на вработен на работно место во исто ниво во истата или друга институција согласно со Законот за вработените во јавниот сектор.

(5) Постапките за пополнување на работно место од ставот (1) на овој член се спроведуваат по претходно известување за обезбедени финансиски средства од Министерството за финансии.

Општи и посебни услови за пополнување на работни места

Член 58-а

(1) За пополнување на работно место припадник на затворската полиција, кандидатот треба да ги исполни следниве општи услови:

- да е државјанин на Република Македонија,
- активно да го користи македонскиот јазик,
- да е полнолетен,
- да има општа здравствена способност за работното место и
- со правосилна судска пресуда да не му е изречена казна забрана за вршење на професија, дејност или должност.

(2) Покрај општите услови за пополнување на работно место припадник на затворска полиција од ставот (1) на овој член, кандидатот треба да ги исполни следниве посебни услови:

- да има соодветни стручни квалификации потребни за работното место,
- да има соодветно работно искуство потребно за работното место,
- да поседува соодветни посебни работни компетенции потребни за работното место,

(3) Како дополнителен услов за пополнување на работно место припадник на затворската полиција може да се утврди и:

- статус на дете без родители и без родителска грижа, кое до својата осумнаесетгодишна возраст имало ваков статус, согласно со закон,
- статус на лице со посебни потреби, согласно со закон или
- статус на корисник на државна стипендија, согласно со закон.

Постапка за вработување

Член 58-б

(1) За започнување на постапка за вработување на припадник на затворската полиција, директорот на установата до Управата за извршување на санкциите доставува известување во кое го назначува бројот, нивоата и описите на работните места кои се предлагаат за пополнување.

(2) Кон известувањето од ставот (1) на овој член, директорот на установата задолжително го приложува изводот од годишниот план на установата во кој е предвидено пополнување на работното место, односно работните места.

(3) Управата за извршување на санкциите известувањето од ставот (1) на овој член, заедно со изводот од годишниот план на установата, ги доставува на согласност до Министерството за финансии.

Јавен оглас

Член 58-в

(1) Јавниот оглас за вработување се објавува во најмалку три дневни весника кои се издаваат на целата територија на Република Македонија, од кои во еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(2) Во јавниот оглас се назначува нивото и посебните услови за пополнување на работните места.

(3) Рокот за пријавување на јавниот оглас од ставот (1) на овој член не може да биде пократок од 15 дена, односно подолг од 20 дена од денот на неговото објавување во дневните весници.

(4) Јавниот оглас го објавува установата по претходно добиено писмено известување за обезбедените средства за вработување од Министерството за финансии.

(5) Потребните документи кандидатите ги доставуваат до установата во која се вработува припадникот на затворската полиција.

Комисија за селекција за вработување

Член 58-г

(1) Директорот на установата врз основа на начелото на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците, формира комисија за селекција при спроведување на постапка за вработување на припадник на затворската полиција составена од претседател и двајца членови.

Постапка за селекција за вработување

Член 58-д

Постапката за селекција за вработување на припадник на затворската полиција се состои од административна селекција и интервју.

Фаза 1 - административна селекција за вработување

Член 58-ѓ

(1) Административната селекција се состои од проверка на податоците и приложените документи и докази кои биле побарани во јавниот оглас за вработување.

(2) За кандидатите кои при административната селекција се утврди дека не ги исполнуваат условите утврдени во јавниот оглас, постапката на селекција завршува.

(3) За датумот и времето на одржување на следната фаза на селекција се известуваат кандидатите кои преминуваат во следната фаза на селекција.

Членот 58-е е избришан, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите ("Службен весник на РМ" бр.209/18).

Фаза 3 - интервју

Член 58-ж

(1) На интервјуто, преку ситуациони прашања, се проверуваат потребните општи работни компетенции за категоријата на која припаѓа работното место, а преку стручни прашања или практични задачи, се проверуваат посебните работни компетенции од делокругот на работното место.

(2) Интервјуто од ставот (1) на овој член се спроведува усно.

(3) Во рок од три дена од денот на спроведувањето на интервјуто, комисијата составува конечна ранг-листа на кандидатите.

Членот 58-з е избришан, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите ("Службен весник на РМ" бр.209/18).

Член 58-с

(1) Комисијата за селекција, го бира најдобро рангираниот кандидат од конечната ранг-листа и во рок од три дена го предлага на директорот на установата.

(2) Во случај кога нема ниту еден кандидат од конечната ранг-листа од ставот (1) на овој член, Комисијата за селекција не подготвува предлог до директорот на установата, при што јавниот оглас се повторува.

Одлука за избор за вработување

Член 58-и

(1) Директорот на установата, во рок од пет дена по добивањето предлогот од членот 58 ј став (2) од овој закон е должен да донесе одлука за избор.

(2) Одлуката за избор се доставува до избраниот кандидат.

(3) Против одлуката од ставот (1) на овој член незадоволниот кандидат има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Донесување на решение за вработување

Член 58-ј

(1) Во рок од пет дена од конечноста на одлуката за избор, директорот на установата носи решение, односно склучува договор за вработување на неопределено време.

(2) На избраниот кандидат му се врачува решението, односно договорот му се обезбедува пристап до актите за внатрешна организација и систематизација на институцијата, до Кодексот за однесување на службените лица во извршувањето на работните задачи, до законите и подзаконските акти од областа на надлежност на установата и други релевантни акти, за што припадникот на затворската полиција потпишува потврда за прием која се чува во неговото досие.

Унапредување на припадниците на затворската полиција

Член 58-к

(1) Постапката на унапредување има за цел да им овозможи на припадниците на затворската полиција кариерно напредување, односно преминување од пониски, на повисоки работни места.

(2) При постапката на унапредување се почитува начелото за соодветна и правична застапеност.

(3) За започнување на постапка за унапредување на припадникот на затворската полиција, директорот на установата до организационата единица надлежна за управување со човечки ресурси во установата, доставува барање за започнување на постапка за унапредување на припадникот на затворската полиција, во кое го назначува нивото и описот на работно место кое се предлага за пополнување.

(4) Доколку установата има добиено известување за обезбедени финансиски средства, организационата единица надлежна за управување со човечки ресурси, објавува интерен оглас за унапредување.

(5) На интерниот оглас може да се јави припадник на затворската полиција, вработен во истата установа, кој ги исполнува општите и посебните услови за пополнување на работното место пропишани за соодветното ниво во овој закон и во актот за систематизација, како и:

- да е оценет со оценка „особено се истакнува“ или „се истакнува“ при последното оценување,

- да е на работно место на непосредно пониско ниво од работното место за кое е објавен интерниот оглас,

- да поминал најмалку две години на тековното работно место и
- да не му е изречена дисциплинска мерка во последната година пред објавувањето на интерниот оглас.

Член 58-л

- (1) Директорот на установата, формира Комисија за селекција за унапредување.
- (2) Комисијата од ставот (1) на овој член е составена од тројца припадници на затворската полиција и тоа претседател и два члена, и нивни заменици.
- (3) Во рок од три дена од добивањето на предлогот за избор, директорот на установата е должен да донесе одлука за избор.
- (4) Одлуката за избор од ставот (3) на овој член се доставува до кандидатите за унапредување.
- (5) Ако во рокот од ставот (3) на овој член директорот на установата донесе одлука за не вршење на избор, во истата е должен да ги наведе причините за нејзиното донесување.
- (6) Интерниот оглас може да се повтори пред да се донесе одлука за објавување на јавен оглас.
- (7) Против одлуката од ставот (5) на овој член незадоволниот кандидат има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.
- (8) Директорот на установата во рок од пет дена по конечност на одлуката, донесува решение за унапредување на припадникот на затворската полиција.
- (9) Формата и содржината на интерниот оглас, начинот на поднесување на документите и доказите за исполнување на условите содржани во огласот, начинот на спроведување на административната селекција и интервјуто, како и начинот на нивно бодување и максималниот број на бодови од постапката на селекција, во зависност од категоријата на работно место за кое е објавен интерниот оглас ги пропишува министерот за правда.

Член 58-љ

- (1) Припадникот на затворската полиција со негова согласност може да се вработи без јавен оглас од една во друга установа, ако за тоа се согласат директорите на установите, по претходна согласност од Управата.
- (2) Слободно работно место во затворската полиција може да се пополни со преземање и распоредување од орган на државната управа, државен орган и други институции без јавен оглас, доколку ги исполнува општите и посебните услови за работното место, а по претходно добиено писмено известување за обезбедените средства за вработување од Министерството за финансии.

Дисциплинска одговорност на припадниците на затворската полиција

Член 58-м

- (1) Припадникот на затворската полиција е лично одговорен за вршењето на работите и работните задачи од работното место.
- (2) За повреда на службената должност припадникот на затворската полиција одговара дисциплински.
- (3) Одговорноста за сторено кривично дело, односно прекршок не ја исклучува дисциплинската одговорност на припадникот на затворската полиција.

Видови на дисциплинска одговорност

Член 58-н

Припадникот на затворската полиција одговара дисциплински за дисциплинска неуредност и дисциплински престап.

Дисциплинска неуредност

Член 58-њ

Дисциплинската неуредност претставува полесна повреда на работната дисциплина, работните задачи, угледот на установата или на припадникот на затворската полиција, и тоа:

- непочитување на работното време, распоредот и користењето на работното време,
- неуредно чување на службените списи и податоци,
- недоаѓање на работа два работни дена во текот на една календарска година без оправдување,
- неносење на службена опрема во текот на работното време,
- неизвршување, несовесно, ненавремено или небрежно вршење на работните задачи со полесни последици од повредата,
- непристојно однесување на припадникот на затворската полиција при вршење на работа и работни задачи со полесни последици од повредата,
- домаќинско користење и употреба на доверените финансиски средства и средствата за работа,
- неоправдано неизвестување на непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција за спреченоста за недоаѓање на работа во рок од три часа и
- одбивање на стручно оспособување и усовршување на кое припадникот на затворската полиција се упатува.

Дисциплински престап

Член 58-о

Дисциплински престап претставува потешка повреда на службената должност, работната дисциплина, угледот на установата или угледот на припадникот на затворската полиција, и тоа:

- 1) неизвршување, несовесно, ненавремено или небрежно вршење на работните задачи;
- 2) непристојно однесување на припадникот на затворската полиција при вршење на работа и работни задачи;
- 3) искажување и застапување на политичко уверување во вршењето на работните задачи, учество во изборни активности или други јавни настапи од таков карактер во текот на работното време, доведување во прашање на својот статус на припадник на затворската полиција со вршење на партиски активности, носење или истакнување на партиски симболи во работните простории на установата;
- 4) одбивање на давање или давање на неточни податоци на институциите, односно на граѓаните и правните лица, доколку давањето на податоци е утврдено со закон;

- 5) незаконито располагање со материјалните и финансиските средства;
- 6) одбивање на вршење на работни задачи поврзани со работното место на кои е распореден;
- 7) одбивање на наредба за извршување на работни задачи поврзани со работата на установата издадени од непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција и директорот на установата;
- 8) непреземање или нецелосно преземање на пропишаните мерки за осигурување на безбедноста на доверените предмети во работа;
- 9) предизвикување на материјална штета со намера или од крајно невнимание;
- 10) повторување на дисциплинска неуредност повеќе од два пати во тековната година;
- 11) примање на подароци или друг вид на корист;
- 12) злоупотреба на статусот на припадник на затворска полиција или пречекорување на овластувањата во вршењето на работата и работните задачи;
- 13) злоупотреба на доверените овластувањата во вршењето на работните задачи;
- 14) злоупотреба на боледување;
- 15) злоупотреба на лични податоци;
- 16) злоупотреба на доверливи податоци;
- 17) оддавање класифицирана информација со степен на тајност утврдена со закон;
- 18) внесување и употреба, како и работење под дејство на алкохол или наркотични средства;
- 19) непридржување кон прописите за заштита од болест, безбедност и здравје при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материи и на прописите за заштита на животната средина;
- 20) поставување на личен финансиски интерес во судир со положбата и статусот на припадникот на затворската полиција;
- 21) навредливо или насилничко однесување на работното место;
- 22) непостапувањето по обврската за оценување на припадникот на затворската полиција;
- 23) навредливо или насилничко однесување на припадникот на затворската полиција и
- 24) однесување спротивно на одредбите од Кодексот за однесување на службените лица во извршувањето на работните задачи во казнено-поправните и воспитно-поправните установи и
- 25) избегнување на задолжителен психијатриски и психолошки преглед, односно советување со психолог (психолошко советување) согласно член 54-т од овој закон.

Дисциплински мерки

Член 58-п

(1) Со одлука за утврдена дисциплинска неуредност на припадникот на затворската полиција може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

- писмена опомена и

- парична казна во висина од 20% од висината на едномесечниот износ на нето-платата исплатена во последниот месец пред дисциплинска неуредност, во траење од еден до три месеци.

(2) Со одлука за утврден дисциплински престап на припадникот на затворската полиција може да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

- парична казна во висина од 30% од висината на едномесечниот износ на нето платата исплатена во последниот месец пред дисциплинскиот престап во траење од еден до шест месеци,

- распоредување на работно место во непосредно пониско ниво и

- престанок на работниот однос кога настапиле штетни последици за установата, а притоа не се утврдени олеснителни околности за припадникот на затворската полиција кој го сторил престапот.

(3) При изрекување на дисциплинските мерки од ставовите (1) и (2) на овој член се земаат предвид тежината на повредата, последиците од повредата, степенот на одговорноста на припадникот на затворската полиција, околностите под кои е сторена повредата, неговото поранешно однесување и вршењето на работите, како и други олеснителни и отежителни околности кои се од значење за изрекување на дисциплинската мерка.

(4) Збирот на паричните казни изречени на припадникот на затворската полиција во еден месец за дисциплинска неуредност, дисциплински престап и намалувањето на плата заради слаб учинок не може да надмине 30% од износот на неговата вкупна нето-плата за тој месец.

Изрекување на дисциплинска мерка

Член 58-р

(1) Дисциплинските мерки против припадникот на затворската полиција за дисциплинска неуредност ги изрекува директорот на установата, во рок од седум дена од денот на добиениот писмен извештај од претпоставениот припадник на затворската полиција.

(2) Пред изрекување на мерката припадникот на затворската полиција се известува писмено за наводите што постојат против него и тој има можност во рок од три дена да даде писмен одговор на извештајот од ставот (1) на овој член.

(3) Против одлуката од ставот (1) на овој член незадоволниот припадник на затворската полиција има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка од работен однос во втор степен.

Дисциплинска постапка по дисциплински престап

Член 58-с

(1) Директорот на установата со решение формира Комисија за водење на дисциплинска постапка за дисциплински престап (во натамошниот текст: дисциплинска комисија), во рок од осум дена од денот на поднесување на предлогот за покренување на дисциплинска постапка во кој задолжително се содржани причините за поведување на постапката.

(2) Дисциплинската комисија е составена од претседател, шест члена и нивни заменици.

(3) Претседател на дисциплинската комисија е раководен припадник на затворската полиција, а членови се припадници на затворската полиција, од кои еден е претставник на синдикатот доколку таков е вработен во установата.

(4) Доколку во установата нема раководни припадници на затворската полиција, претседател може да биде друг припадник на затворската полиција.

(5) Доколку во установата нема доволен број на припадници на затворската полиција, претседателот и членовите се определуваат од редот на другите вработени.

(6) Претседателот е должен најдоцна во рок од 20 дена од денот на формирање на дисциплинската комисија да свика седница, за која уредно ги поканува членовите и припадникот на затворската полиција против кој е поведена постапката, десет дена пред денот на одржување на седницата.

(7) На седницата ќе се изведат доказите и припадникот на затворската полиција против кој е поведена постапката лично ќе се произнесе по наводите во предлогот за покренување на дисциплинска постапка, а доколку од оправдани причини не може да присуствува на седницата писмено ќе се произнесе, и ќе приложи документација, односно докази со кои ќе го оправда отсуството.

(8) Доколку припадникот на затворската полиција против кој е поведена постапката лично или писмено не се произнесе по наводите во предлогот за покренување на дисциплинска постапка, дисциплинската комисија ќе ја спроведе дисциплинската постапка без неговото произнесување.

(9) Дисциплинската комисија, по изведувањето на доказите и произнесувањето на припадникот на затворската полиција против кој е поведена постапката, со мнозинство гласови преку тајно гласање се изјаснува за дисциплинската одговорност на припадникот на затворската полиција.

(10) Доколку дисциплинската комисија утврди дека припадникот на затворската полиција не е одговорен му предлага на директорот на установата, да го отфрли предлогот, за што директорот на установата во рок од три дена е должен да донесе решение за отфрлање на предлогот.

(11) Доколку дисциплинската комисија утврди дека припадникот на затворската полиција е одговорен, претседателот и секој од членовите на дисциплинската комисија тајно гласаат за една од трите дисциплински мерки од членот 58-п став (2) од овој закон, по што онаа дисциплинска мерка која има најмногу гласови се смета за усвоена.

(12) Доколку две дисциплински мерки од членот 58-п став (2) од овој закон имаат еднаков број на гласови, кој е поголем од бројот на гласови од третата дисциплинска мерка, тајното гласање се повторува за тие две мерки, а за усвоена се смета онаа мерка која добила мнозинство гласови.

(13) По усвојување на дисциплинската мерка, истата му се предлага на директорот на установата, кој во рок од три дена е должен да донесе решение за изрекување на дисциплинска мерка.

(14) Доколку како дисциплинска мерка биде изречена парична казна согласно со членот 58-п став (2) алинеја 1 од овој закон директорот на установата го определува времетраењето на дисциплинската мерка.

(15) Доколку директорот на установата изрече дисциплинска мерка различна од онаа која му е предложена од дисциплинската комисија согласно со ставот (15) на овој член, е должен истата особено да ја образложи со наведување на причините поради кои изрекол мерка различна од предложената.

(16) Претседателот и членовите на дисциплинската комисија не може да бидат воздржани при гласањето за утврдување на дисциплинска одговорност и за изрекување на дисциплинска мерка.

(17) Решението за отфрлање на предлогот од ставот (12) на овој член, односно решението за изрекување на дисциплинска мерка од ставот (15) на овој член се врачува лично на припадникот на затворската полиција, по правило во работните простории на установата во која припадникот на затворската полиција работи, односно на адреса на живеалиштето односно престојувалиштето од кое припадникот на затворската полиција секојдневно доаѓа на работа.

(18) Ако припадникот на затворската полиција не може да се пронајде на адресата на живеалиштето, односно престојувалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се објавува на огласната табла во установата. По изминувањето на осум работни дена од денот на објавувањето на огласната табла се смета дека врачувањето е извршено.

(19) Начинот на водењето на дисциплинската постапка и образецот за тајното гласање го пропишува министерот за правда.

(20) Против решението од ставот (15) на овој член незадоволниот припадник на затворската полиција има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка од работен однос во втор степен.

Право на поднесување на иницијатива за дисциплинска постапка и застареност на поведување

Член 58-т

(1) Секој припадник на затворската полиција и друго вработено лице во установата, во согласност со овој закон, има право да поднесе иницијатива за покренување на дисциплинска постапка против припадникот на затворската полиција која треба да биде образложена.

(2) Предлог за покренување на дисциплинска постапка против припадникот на затворската полиција поднесува непосредно претпоставениот раководител, заповедникот или директорот на установата.

(3) Предлогот од ставот (2) на овој член се доставува до припадникот на затворската полиција против кого е покрената дисциплинска постапка и синдикалната организација доколку е член.

(4) Дисциплинската постапка не може да се поведе ако поминале еден месец од денот кога непосредно претпоставениот раководител, заповедникот или директорот на установата, дознал за повредата на службената должност.

(5) Дисциплинската постапка не може да се поведе ако поминале три месеци од денот кога е сторена повредата на службената должност, освен кога дисциплинската постапка се поведува по наод на внатрешна ревизија за што рокот на застареност е една година.

(6) Ако повредата на службената должност повлекува и кривична одговорност, дисциплинската постапка за утврдување на одговорноста на припадникот на затворската полиција застарува во рок од две години од денот на дознавањето за повредата.

Извршување на парична казна

Член 58-ќ

(1) Задршката од плата, на име изречени парични казни на припадникот на затворската полиција за сторена дисциплинска неуредност или дисциплински престап, во текот на еден месец не може да надмине една третина од износот на неговата вкупна нето-плата за тој месец.

(2) Ако на вработениот припадник на затворската полиција, му престане работниот однос во установата во која му била изречена парична казна, наплатата на изречената парична казна, по барање на установата во којашто казната е изречена, ќе ја спроведе новиот работодавач или надлежен орган во постапка утврдена со закон.

Суспензија

Член 58-у

(1) Припадникот на затворската полиција може да биде суспендиран од установата врз основа на решение на директорот на установата, а по предлог на непосредно претпоставениот раководител.

(2) Припадникот на затворската полиција може да биде суспендиран од установата, во случаи кога против него е покрената кривична постапка за кривично дело сторено на работа или во врска со работата или е покрената дисциплинска постапка за дисциплински престап, а повредата е од таква природа што неговото натамошно присуство во установата додека трае постапката штетно ќе се одрази врз установата, односно ќе го осуети или оневозможи утврдувањето на одговорноста за дисциплински престап.

(3) Суспензијата од ставот (2) на овој член трае до донесувањето на правосилното решение.

Надоместок за причинета штета при материјална одговорност на припадниците на затворската полиција

Член 58-ф

(1) Припадникот на затворската полиција, кој на работа или во врска со работата, намерно или од крајна небрежност ќе предизвика штета на установата, одговорен е за настанатата штета и е должен да ја надомести.

(2) Директорот на установата, со решение формира Комисија за утврдување на материјална одговорност на припадникот на затворската полиција.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член е составена од три члена и нивни заменици.

(4) Претседател на комисијата е раководен припадник на затворската полиција, а членови се двајца припадници на затворската полиција на исто ниво како припадникот на затворската полиција против кого се води постапка за утврдување на материјална одговорност.

(5) Комисијата од ставот (2) на овој член ја утврдува материјалната одговорност за постоење на сторена материјална штета, нејзината висина и начинот на сторување, кој ја предизвикал штетата и кој ќе ја надомести.

(6) Комисијата од ставот (2) на овој член за утврдената фактичка состојба поднесува извештај директорот на установата донесува одлука за надомест на штета.

(7) Против одлуката од ставот (6) на овој член незадоволниот припадник на затворската полиција има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка од работен однос во втор степен.

Постапка за утврдување на материјална одговорност

Член 58-х

(1) Предлог за покренување на постапка за утврдување на материјална одговорност против припадникот на затворската полиција поднесува непосредно претпоставениот раководител, односно директорот на установата.

(2) Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се поведе, ако поминале 30 дена од денот кога непосредно претпоставениот раководител односно директорот на установата дознал за тоа, освен кога постапката се поведува по наод на внатрешна ревизија за што рокот на застареност е една година.

(3) Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се поведе, ако од денот кога е сторена материјалната штета поминала една година.

(4) Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се води подолго од 60 дена, сметано од денот на донесувањето на решението за формирање на Комисијата од членот 58-ц став (2) од овој закон.

(5) Против припадникот на затворската полиција, кој во рок од 60 дена од конечноста на одлуката за надоместок на штета не ја надомести штетата, установата поведува постапка пред надлежниот основен суд.

(6) Директорот на установата, може целосно или делумно да го ослободи припадникот на затворската полиција од надоместување на штетата, доколку таа не е сторена со намера или доколку со исплата на надоместок за настанатата штета се загрозува егзистенцијата на припадникот на затворската полиција и неговото семејство или во други случаи утврдени со колективен договор.

(7) Начинот на водењето на постапка за уредување на материјална одговорност, како и формата и содржината на решението за надоместок на штета ги пропишува министерот за правда.

Надоместок за претрпена штета

Член 58-ц

(1) Ако припадникот на затворската полиција претрпи штета на работа или во врска со работата, установата е должна да му ја надомести штетата согласно со одредбите од Законот за облигационите односи.

(2) Установата е должна да ја надомести материјалната штета што припадникот на затворската полиција во вршењето на работите и работните задачи ја предизвикал кон трети лица.

Доставување на извештај за изречени мерки

Член 58-ч

(1) Директорот на установата е должен до Управата за извршување на санкциите да достави годишен извештај за изречените мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност на припадниците на затворската полиција, најдоцна до 31 јануари во тековната година, за претходната.

(2) Содржината и формата на извештајот од ставот (1) на овој член ги пропишува директорот на Управата за извршување на санкциите.

Член 58-ц

(1) На припадникот на затворската полиција му престанува работниот однос:

- со спогодба,
- по негово барање,
- по сила на закон и
- во други случаи утврдени со овој и друг закон и колективен договор.

(2) На припадникот на затворската полиција му престанува работниот однос со спогодба, кога со директорот на установата ќе склучи писмена спогодба за престанок на работниот однос.

(3) На припадникот на затворската полиција му престанува работниот однос во установата, ако поднесе писмено барање за престанок на работниот однос.

(4) Во случај на престанок на работниот однос по барање на припадникот на затворската полиција, отказниот рок трае 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за престанок на работниот однос, освен ако со закон поинаку не е утврдено.

(5) На припадник на затворската полиција му престанува работниот однос по сила на закон, ако:

- ја загуби работната способност со денот на доставувањето на правосилното решение за утврдување на загубената работна способност,
- му престане државјанството на Република Македонија, со денот на доставувањето на решението за отпуст од државјанство на Република Македонија,
- биде осуден за кривично дело во врска со службената должност, со денот на правосилноста на пресудата,
- му е изречена казна забрана за вршење на професија, дејност или должност, со денот на правосилноста на пресудата,
- поради издржување на казна затвор во траење подолго од шест месеци, со денот на започнувањето на издржување на казната,
- наврши 64 години старост,
- неоправдано отсуствува од работа најмалку три работни дена последователно во еден месец,
- се утврди дека при вработувањето премолчил или дал невистинити податоци во однос на општите и посебните услови за вработување,
- во рок од три работни дена не се врати на работа по завршувањето на неплатеното отсуство поради стручното оспособување или усовршување,
- органот на државната управа, надлежен за инспекциски надзор, во рок од една година утврди дека вработениот е вработен спротивно на одредбите од овој закон и
- други услови согласно со овој закон и посебните закони.

(6) Решението за престанок на работниот однос на припадникот на затворската полиција го донесува директорот на установата.

(7) Решението за престанок на работниот однос се врачува лично на припадникот на затворската полиција, по правило во работните простории на установата во која работи, односно на адреса на неговото живеалиште, односно престојувалиште.

(8) Ако припадникот на затворската полиција не може да се пронајде на адресата на живеалиштето, односно престојувалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се прикачува на огласната табла во установата и по изминувањето на осум дена од денот на огласувањето се смета дека врачувањето е извршено.

(9) Против решението од ставот (6) на овој член припадникот на затворската полиција има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 58-ш

(1) Евиденција и регистар на припадниците на затворската полиција води Управата за извршување на санкциите.

(2) Установата е должна секој податок за настанатата промена во податоците на вработените во затворската полиција во рок од 15 дена од настанатата промена да го достави до Управата за извршување на санкциите, заради внесување на податоците во Регистарот на вработените во јавниот сектор.

Член 59

(1) Психофизичките способности на лицето кое се прима за вршење работи во затворската полиција ги утврдува стручна комисија, врз основа на претходен телесен преглед и спроведен тест според посебна програма.

(2) Комисијата за утврдување на психофизичките способности од ставот (1) на овој член ја именува директорот на Управата.

(3) Програмата за утврдување на психофизичките способности на лицето кое се прима за вршење работи во затворската полиција ја донесува министерот за правда.

Членовите 60 и 61 се избришани, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на РМ“ бр.57/10).

9. Работни места кај кои стажот на осигурување се смета со зголемено траење

Член 62

За припадниците на затворската полиција, стажот на осигурување согласно со Законот за пензиското и инвалидското осигурување им се смета со зголемено траење и тоа секои 12 месеци ефективно поминати на тие работи се сметаат како 16 месеци стаж на осигурување.

10. Плата на работниците во установите

Член 63

(1) Платите на вработените во установата им се обезбедуваат од средствата наменети за финансирање на работата на Управата и установата.

Плата и надоместоци на плата на затворската полиција

Член 63-а

(1) Припадникот на затворската полиција има право на плата и надоместоци на плата под услови и критериуми утврдени со овој закон, ако со посебен закон и колективен договор поинаку не е уредено.

(2) Платите и надоместоците на плати на припадниците на затворската полиција се обезбедуваат во Буџетот на Република Македонија.

(3) Платите на припадниците на затворската полиција се пресметуваат во бруто износ, а се исплатуваат во нето паричен износ еднаш месечно во тековниот месец за претходниот месец.

(4) Придонесите и персоналниот данок од доход на припадниците на затворската полиција ги плаќа установата со исплата на платата во согласност со закон.

(5) Установата е должна да води евиденција на платите, додатоците на платите, надоместоците на платите и исплатените придонеси од плата и персоналниот данок од доход и за нив на припадникот на затворската полиција му издава потврда дека се исплатени, најдоцна до 1 февруари во тековната година, а за претходната година.

Компоненти на плата:

Основна и исклучителна компонента

Член 63-б

(1) Платата на припадникот на затворската полиција се состои од следниве компоненти:

- основна компонента и
- исклучителна компонента.

(2) Основната компонента на плата ја сочинуваат:

- дел на плата за степен на образование,
- дел на плата за ниво и
- дел на плата за стаж.

(3) Делот на плата за степенот на образование кое го стекнал припадникот на затворската полиција се вреднува на следниов начин:

НИВО НА КВАЛИФИКАЦИИ/ОБРАЗОВАНИЕ	БОДОВИ
Ниво на квалификации VI А, 240 кредити според ЕКТС или завршен VII/1 степен	200
Ниво на квалификации VI Б или 180 кредити според ЕКТС	175

Ниво на квалификации V A, 60 до 120 кредити според ЕКТС или вишо образование	150
Ниво на квалификации IV, 240 кредити според ЕЦВЕТ или МКСОО или четиригодишно средно образование	100

(4) Делот на плата за нивото на кое е распореден административниот службеник се вреднува на следниов начин:

НИВО	БОДОВИ
A1-раководен припадник на затворска полиција од прво ниво	496
A2 - раководен припадник на затворска полиција од второ ниво	406
A3 - раководен припадник на затворска полиција од трето ниво	346
A4 - раководен припадник на затворска полиција од четврто ниво	281
B1 - стручен припадник на затворска полиција од прво ниво	246
B2 - стручен припадник на затворска полиција од второ ниво	231
B3 - стручен припадник на затворска полиција од трето ниво	201
V1 - помошно-стручен припадник на затворска полиција од прво ниво	196
V2 - помошно-стручен припадник на затворска полиција од второ ниво	181
V3 - помошно-стручен припадник на затворска полиција од трето ниво	166
V4 - помошно-стручен припадник на затворска полиција од четврто ниво	146

(5) Делот на плата за работниот стаж на припадникот на затворската полиција се вреднува во износ од 0,5% од деловите на платата за степен на образование и за ниво, за секоја навршена година работен стаж, а најмногу до 20%.

(6) Вредноста на бодот за платите на припадниците на затворската полиција се утврдува секоја година со одлука на Владата на Република Македонија на предлог на министерот за правда, по претходно добиено мислење од Министерството за финансии, која се донесува во рок од десет дена од денот на влегувањето во сила на Буџетот на Република Македонија.

(7) Исклучителната компонента ја сочинуваат:

- додаток на плата за посебни услови за работа,
- дотаток на плата заради приспособување кон пазарот на трудот и/или
- додаток на плата за ноќна работа, работа во смени и прекувремена работа.

Додаток на плата за посебни услови за работа

Член 63-в

Припадникот на затворската полиција има право на додаток на платата за посебни услови за работа и за работа изложена на ризик во висина до 30% од износот на основната плата.

Додаток на плата заради присоисобување кон пазарот на трудот

Член 63-г

(1) Припадникот на затворската полиција има право на додаток на плата за заради приспособување кон пазарот на трудот, за што Министерството за правда во соработка со Министерството за финансии и Министерството за труд и социјална политика, може да побара од Владата да одобри додаток на плата.

(2) Барањето за одобрување на додатокот од ставот (3) на овој член треба да биде засновано на анализа која ќе покаже дека:

- платите на пазарот на трудот за таквите работни места се значително повисоки од платите на припадниците на затворската полиција кои извршуваат исти работи; (нема потреба да стои),

- вработувањето е отежнато или стапката на напуштање на работните места е неприфатливо висока,

- пазарот на трудот нуди ограничен број на квалификувани поединци за таквата работа или

- припадниците на затворската полиција биле подложени на повеќегодишно стручно усовршување и нивното напуштање на работното место би предизвикало големи фискални импликации по установата.

(3) Доколку Владата врз основа на анализата од ставот (2) на овој член, оцени дека додатокот на плата ќе го постигне саканиот ефект на вработливост и задржливост, ќе донесе одлука со која ќе го утврди износот на додатокот и датумот од кој истиот ќе влезе во сила.

Додаток на плата за ноќна работа, работа во смени и прекувремена работа

Член 63-д

(1) Припадникот на затворската полиција има право на додаток на плата за:

- ноќна работа,

- работа во смени,

- работа за време на неделен одмор,

- работа за време на празници утврдени со закон и

- работа подолго од полното работно време.

(2) Додатокот на плата за ноќна работа по час се вреднува во износ од 35% од износот на основната плата по час.

(3) Додатокот на плата за работа во смени по час се вреднува во износ од 5% од износот на основната плата пресметана по час.

(4) Припадникот на затворската полиција кој бил ангажиран да работи согласно со условите во ставот (1) алинеи 3, 4 и 5 на овој член има право на онолку слободни часови, односно денови, колку што бил ангажиран за работата надвор од редовното работно време.

(5) Слободните часови, односно денови од тековниот месец, припадникот на затворската полиција ги користи до крајот на наредниот месец, по месецот во кој бил ангажиран.

(6) Доколку на припадникот на затворската полиција не му се обезбеди користење на слободни часови, односно денови согласно со ставот (5) на овој член, му се исплатува додаток на плата во износ од 35% од износот на основната плата, пресметана по час.

(7) Додатоците на плата од ставот (1) на овој член, меѓусебно не се исклучуваат.

(8) Евидентирањето на работните часови поминати на работа под услови утврдени во ставот (1) на овој член се врши согласно со закон.

(9) Директорот на Управата за извршување на санкциите донесува Упатство за начинот на евидентирање на реализирани часови на работа, работа подолга од полното работно време, ноќна работа, работа во недела, работа за време на празник и работи во смени, како и пополнување на месечните списоци за евиденција на работните часови на затворската полиција.

Други надоместоци на плата

Член 63-ѓ

(1) Припадникот на затворската полиција има право на надоместоци на плата и други надоместоци согласно со овој закон и општите прописи за работни односи, и тоа:

- за патни, дневни и други трошоци за службени патувања во земјата и во странство,

- за трошоци за користење на возила во лична сопственост за службени цели,

- за трошоци за погреб во случај на смрт на припадникот на затворската полиција или член на неговото потесно семејство (брачниот другар и децата родени во брак или надвор од брак, посиноците, посвоените деца и деца земени на издржување),

- за штета при елементарни непогоди и

- за трошок при подолго боледување на припадникот на затворската полиција.

(2) Висината на надоместоците од ставот (1) на овој член за секоја година се утврдуваат со Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија.

Надоместок за време на привремена неспособност за работа

Член 63-е

(1) Ако кај припадникот на затворската полиција настапи привремена неспособност за работа има право на надоместок на плата во висина утврдена согласно со закон.

(2) Висината на надоместокот од ставот (1) на овој член за секоја година се утврдува со Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија.

Плата за време на годишен одмор или специјализирана обука

Член 63-ж

За време на користење на годишен одмор или специјализирана обука за стручно усовршување, припадникот на затворската полиција има право на плата во висина на платата што би ја примил во тековниот месец кога би бил на работа, без додатокот на плата по основа на членот 63-в од овој закон.

Плата за време на суспензија

Член 63-з

Припадникот на затворската полиција кој врз основа на решение е суспендиран од установата, за времетраење на суспензијата има право на плата во износ од 60% од платата што ја примил за последниот месец пред донесување на решението за суспензија.

Плата за време на штрајк

Член 63-с

За време на штрајк припадникот на затворската полиција има право на плата во висина од 60% од платата што ја примил претходниот месец.

Членовите 64, 65 и 66 се избришани, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на РМ“ бр.57/10).

11. Обука на вработените

Член 67

(1) Вработените имаат право и обврска на почетна и континуирана обука и проверка на нивните знаења и способности.

(2) Обуката и проверката на знаењата и способностите ги организира управата.

(3) Програмата за почетна и континуирана обука и проверка на знаењата и способностите на предлог на директорот на управата ја донесува министерот за правда.

Стручно усовршување и обуки на припадниците на затворската полиција

Член 67-а

(1) Припадникот на затворската полиција има право и обврска, во текот на годината стручно да се усовршува врз основа на индивидуалниот план за стручно усовршување, како и должност да го пренесе стекнатото знаење на другите припадници на затворската полиција.

(2) Планот од ставот (1) на овој член е дел од системот за управувањето со учинокот на припадниците на затворската полиција. Во планот за стручно усовршување на припадникот на затворската полиција можат да бидат предвидени обуки и менторство.

(3) Обуките за стручно усовршување на припадниците на затворската полиција можат да бидат генерички и специјализирани.

(4) Генеричките обуки се вршат заради стручно усовршување на припадниците на затворската полиција за подобрување на стручните компетенции.

(5) Специјализираните обуки се вршат заради стручно усовршување на припадниците на затворската полиција во однос на посебните компетенции.

(6) За изработка и спроведување на генеричките обуки се обезбедуваат средства од буџетот на Управата за извршување на санкциите, а за спроведување на специјализираните обуки од сопствениот буџет на установите.

(7) Меѓусебните права и обврски на установата и припадникот на затворската полиција кој е упатен на специјализирана обука за потребите на установата, се уредуваат со писмен договор во кој се утврдува точниот датум до кој припадникот

на затворската полиција не може да побара престанок на работниот однос, како и неговата материјална одговорност сразмерна на средствата потрошени за реализација на обуката, доколку по негова вина или на негово барање му престане работниот однос пред утврдениот датум.

Годишен план за обуки на припадниците на затворската полиција

Член 67-б

(1) Управата за извршување на санкциите, подготвува годишен план за обуки на сите припадници на затворската полиција во казнено-поправните и воспитно-поправните установи, по претходно добиено мислење од установите и го донесува најдоцна до 31 декември во тековната година за наредната.

(2) Директорите на установите се должни да постапуваат согласно со годишниот план за обуки.

Менторство

Член 67-в

(1) Менторство е метод на пренесување на знаења и вештини меѓу припадниците на затворската полиција и истото може да биде советодавно или практично.

(2) Советодавното менторство е пренесување на знаења и вештини преку конкретни совети на менторот, и се врши заради развој на општите компетенции на вработениот.

(3) Практичното менторство се остварува преку набљудување на работата на менторираниот припадник на затворската полиција, постојани консултации и преку практична работа и се врши заради развој на посебните компетенции на вработениот.

(4) Ментор може да биде секој припадник на затворската полиција кој е распореден на работно место на повисоко ниво од припадникот на затворската полиција кој е менториран и кој завршил обука за ментор.

(5) Секоја установа води база на ментори.

(6) Менторот и менторираниот припадник на затворската полиција, по успешно завршеното менторство, подготвуваат изјави за завршено менторство.

(7) Управата за извршување на санкциите води Регистар за ментори кој содржи податоци за менторот (име и презиме, работна позиција и казнено-поправна или воспитно-поправна установа), а кој е јавно објавен на веб страницата на Министерството за правда-Управа за извршување на санкциите.

(8) Начинот на вршење на менторската работа ја пропишува министерот за правда.

Управување со учинокот на припадниците на затворската полиција

Член 67-г

(1) Установите воспоставуваат систем за управување со учинокот на припадниците на затворската полиција.

(2) Системот од ставот (1) на овој член го сочинуваат: утврдување на работните цели и задачи, утврдување на индивидуалниот план за стручно усовршување, како и постапка за оценување на учинокот на припадникот на затворската полиција.

Член 67-д

(1) Работните цели и задачи на припадникот на затворската полиција се утврдуваат врз основа на стратешкиот план и/или согласно со годишната програма за работа на установата.

(2) Работните цели и задачи на припадникот на затворската полиција треба да бидат јасни, прецизни, мерливи и со утврдена временска рамка за извршување.

(3) Работните цели и задачи се утврдуваат од страна на непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција во соработка со припадникот на затворската полиција на крајот на постапката на оценување на работните достигнувања, во декември во тековната година за наредната.

Член 67-ѓ

(1) Во индивидуалниот план за стручно усовршување се утврдува потребата за стручно усовршување на припадникот на затворската полиција, заради ефикасно извршување на утврдените работни цели и задачи и потребата од развој и унапредување на работните компетенции.

(2) Индивидуалниот план за стручно усовршување се утврдува од страна на претпоставениот припадник на затворската полиција, во соработка со припадникот на затворската полиција, по поставувањето на работните цели и задачи.

Член 67-е

(1) Непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција е должен континуирано да го следи учинокот на припадникот на затворската полиција во текот на целата година и по потреба да предлага мерки за подобрување на истиот.

(2) Како дел од процесот на континуирано следење на учинокот на припадникот на затворската полиција, најдоцна до 31 мај во годината, се спроведува полугодишно интервју.

(3) По спроведување на полугодишното интервју се пополнува извештајот за полугодишно интервју, кој го потпишуваат припадникот на затворската полиција и неговиот непосредно претпоставен.

(4) Копија од извештајот од ставот (3) на овој член му се доставува на припадникот на затворската полиција.

(5) Доколку во извештајот за полугодишното интервју, непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција врз основа на докази, утврди дека припадникот на затворската полиција не ги исполнил поставените цели, односно покажува незадоволителни резултати за време на полугодишниот период, не покажува потребна стручност и компетентност, има значителни грешки во работата и постапувањето, работните задачи ги извршува ненавремено односно не покажува интерес за квалитетот на извршување на работните задачи, истиот ќе започне постапка за подобрување на учинокот.

(6) Во постапката за подобрување на учинокот се предлагаат дополнителни обуки или менторство и се изрекува писмена опомена во која припадникот на затворската полиција се предупредува на можноста да биде оценет со негативна оценка, доколку и покрај укажувањата и предложените мерки до истекот на годината за која се врши оценувањето, не го подобри својот учинок.

(7) Доколку припадникот на затворската полиција нема непосредно претпоставен, интервјуто од ставот (2) на овој член го врши заповедникот или директорот на установата.

(8) Начинот на спроведување на полугодишното интервју, како и формата и содржината на извештајот од ставот (3) на овој член, ги пропишува директорот на Управата за извршување на санкциите.

Член 67-ж

(1) Припадниците на затворската полиција задолжително се оценуваат еднаш годишно, и тоа најдоцна до 1 декември за тековната година.

(2) Оценувањето на припадниците на затворската полиција го врши непосредно претпоставениот припадник на затворската полиција, односно раководниот припадник на затворската полиција, односно директорот на установата во случаите кога припадникот на затворската полиција нема непосредно претпоставен (во натамошниот текст: оценувач).

(3) Оценувачот со оценки "1", "2", "3", "4" или "5" ја оценува работата на припадникот на затворската полиција во однос на квалитетот, ефективностa и ефикасноста на работењето, почитувањето на роковите и нивото на исполнување на утврдените работни цели и задачи, нивото на вклученост и посветеност на работата, придонесот во реализацијата на стратешкиот план на установата, реализацијата на индивидуалниот план за стручно усовршување и однесувањето на припадникот на затворската полиција, а го зема предвид и извештајот од полугодишното интервју.

(4) Со оценка "5" може да бидат оценети најмногу 5% од вработените во установата, за што директорот на установата ги координира оценувачите.

(5) Годишната оценка на припадникот на затворската полиција се добива врз основа на оценката на оценувачот, која учествува со 65%, како и од просечната оценка од четири други припадници на затворската полиција со кои вработениот непосредно соработувал и тоа двајца на пониско и двајца на исто ниво, како и двајца оценувачи кои не се вработени во установата, а со кои припадникот на затворската полиција има непосредна соработка (во натамошниот текст: други оценувачи), која учествува со 35%.

(6) Во установите во кои нема припадници на затворската полиција кои ги исполнуваат условите од ставот (5) на овој член, други оценувачи ќе бидат припадници на затворската полиција од кое било ниво.

(7) Другите оценувачи ги бира припадникот на затворската полиција во договор со неговиот оценувач и истите со оценки "1", "2", "3", "4" или "5" ги оценуваат општите работни компетенции на припадникот на затворската полиција, и предлагаат начини на подобрување на работата на припадникот на затворската полиција.

(8) Оценувачите од ставот (2) на овој член се должни на пропишан образец во координација со директорот на установата, да ги оценат припадниците на затворската полиција и најдоцна до 1 ноември да му ги достават обрасците за оценување.

(9) За спроведување на оценувањето од страна на четворицата други припадници на затворската полиција со кои припадникот на затворската полиција непосредно соработувал, директорот на установата најдоцна до 1 октомври е

должен да донесе решение во кое ќе го назначи времето и местото на спроведување на оценувањето и ќе формира комисија за спроведување на оценувањето, составена од пет члена од кои еден е претставник на синдикатот, доколку таков е вработен во установата, а кои не може да бидат од редот на оценувачите од ставот (2) на овој член.

(10) Припадниците на затворската полиција од ставот (10) на овој член најдоцна до 1 ноември ги даваат оценките анонимно, на образец на кој задолжително е внесено името и презимето на припадникот на затворската полиција кој се оценува како и општите работни компетенции по однос на кои се оценува.

(11) Образецот од ставот (11) на овој член се остава во прозачна кутија за оценки сместена во посебна просторија во присуство на комисијата од ставот (10) на овој член.

(12) По завршување на оценувањето од ставот (11) на овој член, членовите на комисијата со записник ги предаваат обрасците за оценување до директорот на установата.

(13) Најдоцна до 1 ноември, директорот на установата ги добива и оценките од двајцата оценувачи кои не се вработени во установата.

(14) Директорот на установата во соработка со оценувачите од ставот (2) на овој член и организационата единица за управување со човечки ресурси се должни најдоцна до 15 декември на пропишан образец да ја пресметаат годишната оценка за припадникот на затворската полиција.

(15) По завршувањето на оценувањето, копија од образецот од ставот (15) на овој член се доставува и до припадникот на затворската полиција.

(16) Директорот на установата е должен да подготви и најдоцна до 31 декември, до Управата за извршување на санкциите да достави извештај со ранг-листа на годишни оценки за сите оценети припадници на затворската полиција во установата за тековната година.

(17) Поблиските критериуми за начинот на оценување на припадникот на затворската полиција, како и начинот на оценување на припадниците на затворската полиција во установа со помалку од 20 вработени во затворската полиција, формата и содржината на образецот за оценување, како и формата и содржината на извештајот од ставот (10) на овој член ги пропишува министерот за правда.

(18) Државниот управен инспекторат најмалку еднаш годишно врши надзор над спроведувањето.

(19) Против постапката за оценување незадоволниот кандидат има право во рок од осум дена да поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 67-з

(1) Припадникот на затворската полиција кој во текот на годината за која се врши оценувањето, бил отсутен од работа подолго од шест месеци (боледување, неплатено отсуство и друго), како и припадник на затворската полиција кој за прв пат се вработил во установата и работел пократко од шест месеци во периодот за кој се врши оценувањето, нема да биде оценуван.

(2) Оценувањето на припадникот на затворската полиција, кој во текот на годината за која се врши оценувањето, преку постапка на мобилност се распоредени, односно преземени на друго работно место, го врши новиот врз основа на писмен извештај од претходниот оценувач.

(3) Доколку оценувачот во текот на годината за која се врши оценувањето, го промени работното место, или му престане работниот однос, оценувањето на припадниците на затворската полиција со кои раководел, го врши новиот врз основа на писмен извештај од претходниот оценувач.

(4) Содржината на извештаите од ставовите (2) и (3) на овој член и начинот на оценување на припадниците на затворската полиција ги пропишува директорот на Управата за извршување на санкциите.

Член 67-с

Годишната оценка на припадникот на затворската полиција може да биде:

- „особено се истакнува“, доколку има вредност од 4,51 до 5,00,
- „се истакнува“, доколку има вредност од 3,51 до 4,50,
- „задоволува“, доколку има вредност од 2,51 до 3,50,
- „делумно задоволува“, доколку има вредност од 1,51 до 2,50 и
- „не задоволува“, доколку има вредност од 1,00 до 1,50.

Член 67-и

(1) Припадниците на затворската полиција за кои годишната оценка е „особено се истакнува“, ќе бидат наградени со бонус во износ од една плата примена во последниот месец во годината во која се вршело оценувањето.

(2) На последните 5% припадници на затворската полиција од ранг-листата од членот 67-з став (16) од овој закон ќе им:

- престане работниот однос доколку се оценети со оценка „не задоволува“,
- биде намалена платата во износ од 20% во период од шест месеци доколку се оценети со оценка „делумно задоволува“ и
- биде намалена платата во износ од 10% во период од шест месеци доколку спаѓаат во последните 5% од ранг-листата, а не се оценети со оценка „не задоволува“ или „делумно задоволува“.

(3) На припадникот на затворската полиција кој е оценет со оценка „делумно задоволува“ во две последователни оценувања му престанува работниот однос.

(4) За реализирање на мерките за одличен и слаб ефект од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, директорот на установата донесува решение најдоцна до 15 февруари во тековната, за претходната година.

(5) Начинот на реализација на мерките за одличен и слаб ефект за припадникот на затворската полиција, за установите во кои се вработени помалку од 20 административни службеници ги пропишува министерот за правда.

(6) Државниот управен инспекторат најмалку еднаш годишно врши надзор над спроведување на ставовите (1), (2) и (3) на овој член.

Глава VI

ФИНАНСИРАЊЕ НА УСТАНОВИТЕ

1. Обезбедување на средства за работа

Член 68

(1) Средствата за работа на Управата, установите и воспитно-поправните установи се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија, сопствени приходи и други приходи во согласност со закон.

(2) Установите и воспитно-поправните установи како единки корисници се финансираат преку буџетскиот корисник - Управата.

(3) Од остварените приходи од самофинансирачки активности задолжително се издвојуваат средства за изградба и опремување на установите и затворската полиција.

Член 69

Средствата за работа на установите и воспитно-поправните установи и Управата се состојат од: средства за плати и надоместоци на вработените; средства за стоки и услуги; за храна, облека, здравствена заштита и други наменски потреби на осудените и притворените лица; за надоместок за работа на осудените лица; за набавка на униформи, вооружување и друго опремување на затворската полиција; за стручно усовршување на вработените, за спроведување на осудените и притворените лица до надлежен орган, односно за упатување на осудени лица во установата и при отпуштање од установата; за набавка на капитални средства и за изградба, реконструкција и одржување на објектите и опремата во установите и управата.

Член 70

(1) Владата на Република Македонија донесува програма со определена висина на средства за изградба, реконструкција, одржување на објектите и опремување на установите и ја утврдува нивната поблиска намена.

(2) За обезбедување на услови за работа во установите и за реализација на програмата од ставот (1) на овој член се грижи Управата.

Глава VII

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАБОТА НА СТОПАНСКИТЕ ЕДИНИЦИ

1. Организирање на стопански единици

Член 71

Во состав на установите и воспитно-поправните установи, како нивни организациони единици, може да се организираат една или повеќе стопански единици заради работа на осудените и малолетните лица.

Член 72

Приходите и расходите на стопанските единици се составен дел на буџетите на установите.

Член 73

(1) Стопански единици се организираат заради остварување на целта на извршувањето на санкциите.

(2) Производите и услугите добиени од стопанските единици првенствено се наменети за потребите на установите.

Член 74

(1) Со работата на стопанската единица може да раководи раководител.

(2) Раководителот го назначува директорот на установата.

Член 75

(1) Стопанската единица нема својство на правно лице и во прометот настапува во име и за сметка на установата.

(2) Приходите што ги остварува стопанската единица се уплатуваат на трезорска сметка и ќе се евидентираат на посебна сметка за самофинансирачки активности.

Член 76

Стопанската единица на остварениот приход и добивка не плаќа данок и други обврски, освен данокот на додадена вредност.

Глава VIII

НАДЗОР ВО РАБОТАТА НА УСТАНОВИТЕ

1. Стручно-инструкторски надзор во извршувањето на санкциите

Член 77

(1) Управата преку свои инспектори врши стручно-инструкторски надзор врз работата на установите.

(2) Стручно-инструкторскиот надзор се состои во обезбедување казната затвор да се извршува соодветно со основните начела утврдени со овој закон, со настојување притоа да дојдат до израз современите пенолошки принципи за унапредување и развој на системот на извршувањето на санкциите, како и позитивните искуства од функционирањето на современите системи за извршување на казната затвор, како и во анкетирање, согледување и анализа на состојбите и отстранување на проблемите и слабостите во работата на установите.

(3) Стручно-инструкторскиот надзор од ставот (2) на овој член непосредно го остварува инспектор за извршување на санкциите.

(4) Стручно-инструкторскиот надзор се спроведува со непосреден увид во работењето на казнено-поправните и воспитно-поправните установи и опфаќа вршење надзор на:

- 1) третманот на лицата кои издржуваат казна затвор;
- 2) обезбедувањето во казнено-поправните и воспитно-поправните установи;
- 3) материјално-финансиско работење во казнено-поправните и воспитно-поправните установи;
- 4) работно ангажирање на осудените лица;

5) безбедноста на осудените лица и

6) условите и положбата на осудените лица при издржување на казната.

(5) Во вршењето на надзорот инспекторот може да ангажира учество на научни и стручни установи или одделни научни и стручни работници од соодветната област.

(6) За извршениот надзор инспекторот составува записник, а за утврдените неправилности и нивно отстранување директорот на Управата донесува наредба.

(7) Надзорот од ставот (4) на овој член може да биде:

- редовен надзор го опфаќа надзорот на работите од ставот (4) на овој член,
- контролен надзор може да се изврши по истекувањето на рокот во наредбата од ставот (6) на овој член во кој установата била задолжена да постапи по забелешките од редовниот надзор и

- вонреден надзор може да се изврши доколку постои дополнителна потреба.

(8) Актот за вршење на стручно-инструкторски надзор на предлог на директорот на управата го донесува министерот за правда.

2. Судски надзор во извршувањето на санкциите

Член 78

Судски надзор во извршувањето на санкциите во однос на постапувањето со осудените лица и во остварувањето на нивните права и обврски врши судија за извршување на санкциите во основниот суд во седиштето на установата.

Член 79

Директорот на установата е должен на инспекторот за извршување на санкциите и на судијата за извршување на санкциите да им ја обезбеди на увид потребната документација, да им овозможи непречена работа во вршење на надзорот и непречен разговор со осудените лица и, зависно од потребите, со и без присуство на работници на установата.

Член 80

(1) За извршениот надзор и утврдените состојби, инспекторот за извршување на санкциите и судијата за извршување на санкциите составуваат, секој во рамките на своите овластувања, записник.

(2) Кога при извршената инспекција од ставот (1) на овој член инспекторот за извршување на санкциите и судијата за извршување на санкциите утврдат неправилности, донесуваат решенија за отстранување на утврдените неправилности во определен рок и за воспоставување на повредените права на осудените лица.

Член 81

Инспекторот за извршување на санкциите и судијата за извршување на санкциите меѓусебно се известуваат за утврдените состојби во установата и за утврдените незаконитости при вршењето на надзорот.

3. Надзор од страна на Државната комисија во извршувањето на санкциите

Член 82

(1) Владата на Република Македонија основа Државна комисија за вршење надзор во установите, составена од пет члена од редот на судии, пенолошки, социјални и просветни работници, Министерството за правда, Министерството за

здравство, Министерството за труд и социјална политика, Министерството за економија и од научни и стручни работници од други институции за време од пет години.

(2) Државната комисија од своите членови избира претседател и негов заменик.

(3) Државната комисија има задача со повремени посети на установите да ги согледува состојбите во однос на примената на законот и другите прописи и правила за извршувањето на санкциите, третманот на осудените лица, условите во кои тие живеат и работат и да спроведува анкета за положбата и правата на осудените лица. Директорот на установата е должен да и овозможи увид во состојбите и во документацијата на установата и да и овозможи разговор со осудените лица без присуство на службени лица на установата.

(4) За утврдените состојби Државната комисија составува записник со соодветни предлози и мерки и определува рок за отстранување на неправилностите.

(5) Записникот од ставот (4) на овој член со предлозите и мерките, Државната комисија го доставува до Владата на Република Македонија, Управата и судот надлежен за извршување на санкциите.

(6) Установите и Управата се должни да постапат по забелешките на Државната комисија и во определениот рок да ги отстранат неправилностите.

Глава IX

ПОСТАПУВАЊЕ ПРИ ИЗВРШУВАЊЕ НА КАЗНАТА ЗАТВОР

1. Упатување на осудени лица

Член 83

(1) Надлежен орган за преземање на потребните дејствија заради извршување на казната затвор е судијата за извршување на санкциите според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице.

(2) Ако живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице е непознато, надлежен за упатување на осуденото лице на извршување на казната затвор е судот што ја донел првостепената одлука.

(3) Судот што ја донел првостепената одлука, ако не се знае живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице или ако осуденото лице е недостапно, ќе побара од Министерството за внатрешни работи да го пронајде и веднаш да го извести судот за неговата адреса.

(4) Постапката за упатување на осудените лица е итна.

Член 84

Судот што ја донел првостепената одлука ќе му ги достави на основниот суд за извршување на санкциите, заедно со одлуката за извршување и сите податоци за личноста на осуденото лице прибавени во текот на постапката од значење за извршување на казната затвор.

Член 85

Судијата за извршување на санкциите е должен да ги преземе потребните дејствија заради извршување на казната затвор веднаш по приемот на извршната одлука, а најдоцна во рок од осум дена по нејзиниот прием.

Член 86

(1) Повикувањето за извршување на казната затвор на осуденото лице се врши на начин што лично му се доставува упатен акт во кој е означен денот кога треба да се јави во определена установа.

(2) Со упатниот акт осуденото лице се предупредува дека доколку не се јави во определениот ден во установата ќе биде присилно спроведено и ќе ги сноси трошоците на спроведувањето.

(3) Денот на јавувањето во установата се одредува така што на осуденото лице да му останат најмалку осум, а најмногу 13 дена од денот на приемот на упатниот акт.

Член 87

(1) Судијата за извршување на санкциите со доставувањето на упатниот акт на осуденото лице истовремено ја известува и установата за денот во кој осуденото лице треба да се јави и доставува препис од правосилната и извршна пресуда со која е изречена казната, извод од казнената евиденција, како и други податоци за личноста на осуденото лице со кои располага.

(2) Ако осуденото лице не се јави во определениот ден на извршување на казната затвор, установата за тоа без одлагање ќе го извести судијата за извршување на санкциите.

(3) Судијата за извршување на санкциите во случајот од ставот (2) на овој член веднаш ќе издаде наредба до Министерството за внатрешни работи за приведување на осуденото лице со која, исто така ќе побара, доколку осуденото лице се крие или се наоѓа во бегство, органот да издаде и потерница за пронаоѓање и спроведување на осуденото лице во установата за извршување на казната затвор.

Член 88

(1) Судијата за извршување на санкциите донесува решение за наплата на трошоците од осуденото лице направени за неговото пронаоѓање и спроведување во установата.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член осуденото лице има право на жалба до кривичниот совет на судот надлежен за извршување на санкцијата во рок од три дена од приемот на решението.

(3) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

2. Одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор

Член 89

(1) На осуденото лице кое се наоѓа на слобода може по негова молба да му се одложи почетокот на извршувањето на казната затвор, ако:

1) се наоѓа на болничко лекување од потешка акутна болест или од зависности;
2) се случила смрт или тешка болест во потесното семејство на осуденото лице;
3) одлагањето е потребно заради извршување или довршување на неодложни полски или сезонски работи, или работи предизвикани од елементарна непогода, или со друга несреќа, а во семејството на осуденото лице нема доволно друга работна сила;

4) осуденото лице е обврзано да изврши одредена работа што веќе ја започнало, а поради неизвршувањето на таа работа би настапила позначителна штета;

5) одлагањето на осуденото лице му е потребно заради завршување на училишната година или за полагање на испит за кој се подготвувало;

б) заедно со осуденото лице се осудени неговиот брачен другар или други членови на заедничкото домаќинство, или ако некои од нив се наоѓаат на издржување на казната, а со упатувањето на сите овие лица на издржување на казна би била загрозувана издршката на старите, болните или малолетните членови на семејството, или би се довело во прашање нормалното стопанисување на домаќинството;

7) е осудена жена чие дете е помало од една година или која е бремена, а до породувањето не преостануваат повеќе од три месеца и

8) е потребно осуденото лице одредено време да се грижи за воспитување и чување на децата или згрижување на немоќни лица за кои е должно да се грижи, според мислењето на органите за социјална заштита на општината на чие подрачје децата или тие лица имаат живеалиште или престојувалиште.

(2) Извршувањето на казната во случаите од ставот (1) точка 1 на овој член може да се одложи додека трае болеста, односно лекувањето, во случаите од точките 2 до 4 и точката 8 најдолго за три месеца, во случаите од точката 5 до завршување на училишната година и шест месеца за испит, во случаите од точката 6 најдолго за шест месеца, а во случаите од точката 7 до наполнувањето на една година од животот на детето.

(3) Осуденото лице на кое му е одложено издржувањето на казната по основ од ставот (1) точка 1 на овој член, е должно на секои 30 дена да достави веродостоен доказ за неговата здравствена состојба.

(4) Во случаите од ставот (1) точка 1 на овој член молба за одлагање на почетокот на извршувањето на казната може да поднесе и неговиот брачен другар, роднина по крв во права линија, посвоител, посвоеник, брат, сестра и хранител.

Член 90

(1) Молбата за одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор се поднесува во рок од три дена од денот на приемот на упатниот акт. Ако причината за одлагање од членот 89 став (1) точки 1 и 2 на овој закон настанала по тој рок, молбата може да се поднесе до денот кога осуденото лице треба да се јави заради извршување на казната.

(2) Кон молбата се прилагаат веродостојни докази за причините кои го оправдуваат одлагањето.

(3) По молбата за одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор решава судијата за извршување на санкциите, кој е должен да донесе решение во рок од три дена по приемот на молбата. Пред донесувањето на решението тој може да ги извиди околностите наведени во молбата. До донесувањето на решението по молбата се одлага почетокот на извршувањето на казната.

Член 91

Против решението донесено по молбата за одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор, осуденото лице и надлежниот јавен обвинител имаат право на жалба до кривичниот совет на судот надлежен за извршување на санкцијата во рок од три дена од денот на приемот на првостепеното решение. Жалбата го одлага извршувањето на казната. Кривичниот совет е должен да донесе решение по жалбата во рок од три дена по приемот на жалбата.

Член 92

(1) Ако осуденото лице на казна затвор е повикано на отслужување на воениот рок или воена вежба, се упатува на издржување на казната пред отслужувањето на воениот рок, односно воената вежба.

(2) Ако лицето кое во текот на отслужувањето на воениот рок или за време на воена вежба е осудено на казна затвор до шест месеца за кривично дело сторено пред да отпочне со отслужување на воениот рок или на воената вежба, ќе му се одложи почетокот на извршувањето на казната до завршувањето на воениот рок, односно воената вежба.

(3) Извршувањето на казната се одлага и на осудено лице на казна затвор или малолетнички затвор до две години, ако е изречена за кривично дело сторено пред да отпочне со отслужувањето на воениот рок, а до завршувањето на воениот рок не му преостануваат повеќе од шест месеца.

Член 93

(1) Кога надлежниот јавен обвинител, врз основа на законското овластување ќе побара одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор, судијата за извршување на санкциите нема да го повика осуденото лице, а ако веќе го повикал, но уште не поминал рокот за јавување во установата, ќе донесе решение за одлагање на почетокот на извршувањето на казната.

(2) Одлагањето на почетокот на извршувањето на казната во случаите од ставот (1) на овој член трае додека јавниот обвинител не го извести судијата за извршување на санкциите дека може да се отпочне со извршувањето на казната затвор, односно до донесувањето на одлука по правното средство на јавниот обвинител.

(3) Одлуката за одлагање на почетокот на извршувањето на казната донесена по барање на јавниот обвинител престанува да важи ако јавниот обвинител во рок од 30 дена од денот на приемот на одлуката не употреби правно средство.

Член 94

(1) Судијата за извршување на санкциите може, по спроведената постапка, да го отповика одложениот почеток на извршувањето на казната затвор ако престанат причините поради кои тоа е дозволено, како и кога осуденото лице не го користело одобреното одлагање за целите за кои тоа е дадено.

(2) Центарот за социјална работа, јавниот обвинител и органот за внатрешни работи ќе го известат судијата за извршување на санкциите за причините за отповикување на решението за одлагање на казната затвор.

Член 95

Одлагање на почетокот на извршувањето на казната затвор може да одреди и надлежниот суд за решавање по барање за повторување на кривичната постапка поднесено во корист на осуденото лице, по барање за вонредно преиспитување на правосилна пресуда и по барање за замена на казната затвор со парична казна, под условите предвидени со закон.

Член 96

(1) Судијата за извршување на санкциите ќе ја отфрли како недозволена повторно поднесената молба по ист основ од членот 89 на овој закон за одлагање на почетокот на извршувањето на казната.

(2) Повторно поднесената молба не го одлага почетокот на извршувањето на казната.

3. Прием на осудени лица

Член 97

(1) При приемот на осуденото лице во установата се утврдува неговиот идентитет врз основа на податоците во личната карта или друга исправа подобна за утврдување на идентитетот.

(2) Податоците во пресудата за осуденото лице треба да се идентични со податоците содржани во личните исправи врз основа на кои се утврдува идентитетот на осуденото лице.

(3) Доколку податоците од ставот (2) на овој член не се идентични или не може да се утврди идентитетот на осуденото лице, установата е должна во рок од 24 часа да преземе мерки за утврдување на идентитетот преку евиденцијата на Министерството за внатрешни работи.

(4) Осуденото лице при приемот во установата се фотографира и дактилоскопира и се врши скенирање на документацијата.

Член 98

(1) Податоците за денот и часот на приемот на осуденото лице во установата, неговиот идентитет, бројот на упатниот акт и бројот и датумот на пресудата, податоците од испитувањето на личноста на осуденото лице и извештајот за неговата здравствена состојба се запишуваат, комплетираат и чуваат како службени документи од доверлива природа кои им се достапни само на овластените службени лица.

(2) По приемот, осуденото лице се упатува во одделението за испитување на личноста и за утврдување на третманот и постапувањето со него (приемно одделение). Во ова одделение осуденото лице останува најмногу 30 дена.

(3) Во установите во кои се извршува казната затвор до три години во приемното одделение осуденото лице се задржува до 15 дена.

Член 99

Во приемното одделение осуденото лице се запознава со куќниот ред во установата, правата и обврските за време на издржувањето на казната и начинот на нивното остварување.

Член 100

(1) За приемот на осуденото лице во установата веднаш се известува судијата за извршување на санкциите.

(2) Установата е должна за приемот на осуденото лице да го извести надлежниот центар за социјални работи.

(3) Установата во известувањето од ставот (2) на овој член е должна да укаже ако осуденото лице има малолетни деца или други лица за кои единствено само тој се грижи.

Глава X

ПОЛОЖБА НА ОСУДЕНИТЕ ЛИЦА

1. Класификација на осудените лица

Член 101

Тргнувајќи од општите начела за извршување на казната затвор и положбата на осуденото лице определена со судската пресуда, како и од целите и критериумите на класификацијата, стручниот тим на установата и директорот ја утврдуваат класификацијата, сместувањето, програмата за третман и работното ангажирање на осуденото лице.

2. Сместување на осудените лица

Член 102

Просториите за сместување на осудените лица треба да ги исполнуваат основните хигиенски услови и да бидат сообразени со климатските услови на средината, да бидат соодветно опремени, да го овозможуваат потребното проветрување и во нив да навлегува доволно дневна светлина.

Член 103

(1) Просториите во кои се сместуваат осудените лица не смеат да бидат влажни и за секое осудено лице просечно треба да се обезбеди најмалку 9 м³ простор.

(2) Просториите во кои престојуваат и работат осудените лица мора да ги имаат потребните санитарни и хигиенски инсталации и да се обезбедат други услови за одржување на личната хигиена, мора да бидат доволно осветлени за работа и читање, така што на осудените лица да не им се оштетува видот и мора да бидат затоплени и проветрени.

(3) Сите простории во установата се одржуваат уредно и чисто.

(4) Како погодност на осудените лица може да им се дозволи украсување на просториите, доколку со тоа не се нарушува куќниот ред.

Член 104

(1) Осудените лица ноќе согласно со можностите на установата се сместени во посебни соби, освен во случаи кога се смета дека заедничкото сместување на осудените лица има некои предности.

(2) Кога осудените лица се сместуваат во заеднички простории треба внимателно да се избираат осудените лица на кои им одговара дружење со другите осудени лица во овие установи. Ноќе мора да постои надзор, сообразно со карактерот и видот на установата.

(3) Сместувањето на осудените лица во заеднички простории не смее да го надминува бројот од пет лица во една соба за ноќевање.

(4) Секое осудено лице мора да има посебна постела.

3. Облека и постелнина на осудените лица

Член 105

(1) На осудените лица им се обезбедува облека.

(2) На осудените лица може да им се дозволи да носат сопствена облека.

(3) На осудените лица кои работат им се обезбедува работна облека.

(4) Облеката, долната облека и обувките треба да одговараат на климатските услови и годишното време.

Член 106

(1) Облеката не смее на кој било начин да влијае деградирачки или понижувачки.

(2) Облеката и обувките треба да бидат чисти и во исправна состојба. Долната облека треба да се менува толку често колку што е потребно да се одржува личната хигиена.

(3) Кога осуденото лице ќе добие дозвола за излегување надвор од установата, мора да му се дозволи носење на облека која не предизвикува внимание на околината.

Член 107

(1) На осуденото лице мора да му се обезбеди соодветна постелнина која одговара на климатските услови.

(2) Постелнината треба да се одржува во добра состојба и да се менува толку често колку што е потребно да биде секогаш чиста.

4. Лична хигиена на осудените лица

Член 108

(1) Осудените лица се должни да ја одржуваат личната хигиена за што е потребно да им се обезбеди вода и хигиенски прибор, неопходни за одржување на хигиената и зачувување на здравјето.

(2) Од здравствени причини, како и за да го сочуваат добриот изглед и самопочитувањето, на осудените лица треба да им се овозможи одржување на косата, потстрижување, а на машките лица и бричење.

5. Исхрана на осудените лица

Член 109

(1) На осудените лица им се обезбедува исхрана која дневно мора да има најмалку 12.500 цули по едно осудено лице.

(2) Храната се дава во три оброци дневно, во вообичаени термини за тоа и пристојно сервирана.

(3) Храната мора да одговара на научните сознанија за прехранување и мора да биде разновидна и вкусно подготвена.

(4) Министерот за правда донесува акт за нормативите за подготвување на храна.

Член 110

(1) За сите осудени лица храната е иста и им се овозможува избор на храна што се подготвува во установата.

(2) Осудените лица кои работат на потешки работи добиваат четири оброци дневно.

(3) Болните осудени лица, бремените жени и породилките пред и по породувањето, добиваат храна според видот и количеството што го определува лекар.

(4) Директорот, лекарот или друго стручно лице во установата секој ден пред делењето на оброците го проверуваат квалитетот на храната и тоа што ќе го утврдат го внесуваат во контролната книга.

(5) На осудените лица во секое време им се обезбедува здрава вода за пиење.

6. Одмор на осудените лица

Член 111

Осудените лица имаат право на осумчасовен непрекинат одмор во текот на денот и на еден ден одмор во неделата.

Член 112

На осудените лица мора да им се обезбеди надвор од затворените простории да поминат најмалку два часа дневно.

7. Работа на осудените лица

Член 113

(1) Осудените лица работат сообразно со своите физички и психички способности што ги утврдува лекарот на установата.

(2) При определувањето на работното ангажирање, имајќи ги предвид можностите на установата ќе се води сметка и за желбата на осуденото лице за вршење на определени работи.

Член 114

(1) Работата на осудените лица се организира и врши, по правило, во стопански единици во установата.

(2) Осудените лица со третман на отворено одделение можат да работат и надвор од установата. Осудените лица со третман на полуотворено одделение можат да работат повремено и под надзор во правни лица и други институции, доколку се обезбедени услови за извршување на казната затвор определени со овој закон и доколку се обезбедени минимални технички услови за работа.

(3) Лицето осудено на казна затвор до шест месеца за кривично дело што не е поврзано со природата на работата, може во работно време да работи во правното лице каде што работело пред издржувањето на казната.

(4) Согласно за работа надвор од установата дава директорот на Управата кој склучува договор со правното лице, односно институцијата и обезбедува писмена согласност на осуденото лице.

Член 115

(1) Полното работно време на осудените лица е 40 часа неделно.

(2) По исклучок, полното работно време на осудените лица може да трае и повеќе од 40 часа неделно, во случаите и под условите определени со закон.

(3) Надвор од полното работно време осудените лица можат да работат најмногу до два часа дневно на работи потребни за одржување на хигиената и на други тековни работи неопходни за нормален живот во установата.

(4) На осудените лица кои посетуваат настава по основно или средно образование им се скратува траењето на полното работно време.

Член 116

(1) Осудените лица имаат право на надоместок за работата.

(2) Висината на надоместокот се определува во зависност од видот, количеството и квалитетот на производот и на работата што ја остварило осуденото лице, неговата острученост за извршување на тој вид работа, ангажираноста во работата и придонесот за намалување на трошоците во производството.

(3) На надоместокот и на наградите за работа на осудените лица не се плаќа данок и други придонеси.

(4) Со општ акт на министерот за правда во согласност со одредбите на овој закон, поблиску се определува надоместокот и наградата за работа на осудените лица, како и за лицата кои без своја вина не работат им се обезбедуваат најнеопходни средства за задоволување на личните потреби.

Член 117

(1) Осудените лица кои без своја вина се времено неспособни за работа поради болест имаат право на надоместок од средствата остварени од работа на осудените лица, со соодветна примена на општите прописи за здравствено осигурување.

(2) Осудените лица кои без своја вина не работат, а немаат сопствени средства, установата им ги обезбедува најнеопходните средства за задоволување на личните потреби.

Член 118

Од надоместокот за работа осуденото лице 70% може да искористи за задоволување на личните потреби, а остатокот од 30% се чува како депонирани средства во установата и му се предава на осуденото лице при отпуштањето од издржувањето на казната, или по негово барање во текот на издржувањето на казната се дава на неговото семејство.

Член 119

За пронајдоци и технички унапредувања остварени во текот на издржувањето на казната на осудените лица им припаѓаат правата според општите прописи.

Член 120

(1) Осудените лица кои за време на издржувањето на казната работеле повеќе од шест месеца, вклучувајќи го и времето за лекување поради повреда на работа или професионална болест, имаат право на непрекинат одмор во текот на една година, според општите прописи.

(2) Доколку со овој закон поинаку не е определено, одморот се користи во посебни простории на установата. Престојот во овие простории во текот на годишниот одмор треба да биде организиран така што да овозможува опуштање, рекреација и одмор на осуденото лице.

(3) За време на користењето на одморот осуденото лице прима надоместок за работа како да работел.

Член 121

(1) Просториите и работилниците во кои работат осудените лица современо се опремуваат.

(2) При организирањето на просториите и работилниците се води сметка за еколошка заштита на животната средина, на земјиштето, воздухот и водите од секаков вид загадување.

Член 122

(1) Осудените лица при работа користат минимални технички услови за заштита при работа според општите прописи.

(2) Осудените лица имаат право на инвалидско осигурување за несреќа на работа или професионална болест.

8. Пензиско осигурување на осудените лица

Член 123

На осудените лица за време на издржувањето на казната им се признава во пензиски стаж времето што непрекинато ќе го поминат на работа со полно работно време според општите прописи, доколку од надоместокот за работа ги плаќаат определените придонеси.

9. Здравствена заштита на осудените лица

Член 124

(1) На осудените и притворените лица им се обезбедува потребната медицинска помош и болничко лекување според прописите од областа на здравствената заштита и здравственото осигурување.

(2) Здравствените работници вработени во јавните здравствени установи што вршат примарна здравствена заштита во мрежата на здравствени установи на чие подрачје се наоѓа седиштето на установата укажуваат здравствени услуги на осудените и притворените лица.

(3) Трошоците за здравствената заштита на осудените и притворените лица во установите паѓаат на товар на Буџетот на Република Македонија.

Член 125

(1) Лекарот мора да го прегледа секое осудено лице и да ја утврди неговата здравствена состојба при приемот на издржувањето на казната и при отпуштањето од установата.

(2) Податоците за здравствената состојба се внесуваат во личниот лист на осуденото лице.

Член 126

Осудените лица кај кои ќе се утврдат телесни и душевни растројства како и одделни зависности, подлежат на медицински третман во установата, а кога тоа е потребно врз основа на наод на лекар се упатуваат во соодветна здравствена установа.

Член 127

Осудените лица за кои се сомнева дека боледуваат од некоја заразна болест, или кај кои е забележано дека имаат телесни или душевни оштетувања што можат да го попречат вклопувањето во средината, по наод и упат на лекарот, ќе се сместат во посебни простории на установата.

Член 128

Осудените лица кои за време на издржувањето на казната душевно ќе заболат или покажуваат тешка психичка растроеност утврдена од лекар - психијатар, установата ќе ги упати во соодветна здравствена установа на лекување и чување додека не престане потребата од нивно натамошно лекување и чување, што се утврдува според општите прописи.

Член 129

(1) Заболено осудено лице може да бара специјалистички лекарски преглед на свој трошок, доколку таков преглед не определи лекарот на установата.

(2) За барањето на осуденото лице одлучува директорот на установата по прибавено мислење од лекарот на установата.

Член 130

Времето поминато на лекување на осуденото лице му се смета во времето поминато на издржување на казната затвор.

Член 131

(1) Ако осуденото лице со одбивање на употреба на храна или со одбивање на лекување го доведува во опасност својот живот или здравје, спрема него можат да се применат неопходни медицински мерки и без негова согласност заради исхрана и лекување.

(2) За трошоците за примена на неопходните медицински мерки од ставот (1) на овој член одлучува директорот на установата, согласно со куќниот ред на установата.

Член 132

За секоја потешка болест и за потешко нарушување на здравствената состојба на осуденото лице установата ќе го извести неговото семејство.

Член 133

Врз младите полнолетни лица најмалку еднаш во годината се врши систематски преглед.

Член 134

(1) На осудените жени за време на бременоста, породувањето и мајчинството во однос на отсуството од работа се применуваат општите прописи.

(2) На осудени бремени жени и породилки им се обезбедува стручна лекарска нега.

(3) Осудените бремени жени по предлог на лекарот се упатуваат во породилното одделение во установата, по правило, четири недели пред породувањето.

(4) Осудените бремени жени по правило се породуваат во општите здравствени установи, освен во случаите кога во установата се обезбедени потребните услови за безбедно породување на осудената бремена жена.

(5) Во породилното одделение осудената породилка по правило останува до навршената една година од животот на детето, ако не биде пред тоа отпуштена од издржувањето на казната.

(6) Во матичната книга на родените не смее да е содржан податок дека детето е родено во казнено-поправна установа.

10. Образование на осудените лица**Член 135**

(1) Во установите задолжително се организира образование како дел на општиот систем на образование и воспитување.

(2) Образованието на осудените лица може да се организира во самата установа или во местото на седиштето на установата.

(3) Министерството за образование и наука е должно да го организира и финансира образованието на осудените лица по предлог на Управата.

Член 136

(1) На осудените лица кои ќе го завршат соодветниот вид и степен на образование им се издава сведителство.

(2) Од сведителството не смее да се види дека образованието и воспитанието е стекнато во казнено-поправна установа.

(3) На осуденото лице може да му се одобри вонредно школување на негов трошок во сите видови на образовни установи на слобода, ако со тоа не се нарушува куќниот ред и работата во установата.

Член 137

Установите можат да организираат и посебни форми за стручно оспособување на осудените лица во вид на курсеви, семинари и други видови на стручно оспособување со практична работа, согласно со општите прописи за стручно оспособување.

11. Слободни активности, спорт и рекреација на осудените лица

Член 138

(1) Во установите мора да се обезбедуваат услови за организирање и развој на спортот, рекреацијата и другите слободни активности, од значење за одржување на телесното и душевното здравје на осудените лица.

(2) Програмата за спортски активности, рекреација, стекнување и задоволување на културно-уметнички и други потреби на осудените лица, се уредува како составен дел на третманот и оспособувањето на осуденото лице. За таа цел се обезбедуваат неопходниот простор и опрема во установата.

Член 139

(1) Установите имаат библиотеки.

(2) Осудените лица можат да користат книги и дневен печат на македонски јазик и на јазикот и писмото на припадниците на етничките заедници или на јазикот од земјата на која осуденото лице зборува.

(3) Книгите и дневниот печат осудените лица можат да ги користат од библиотеката или сами да ги набавуваат.

(4) На осудените лица им се овозможува користење и на другите средства за јавно информирање и комуницирање.

12. Воспитна работа со осудените лица

Член 140

(1) Воспитната работа со осудените лица, определена со програмата, се остварува со посебна грижа и за решавање на личните и заедничките проблеми на осудените лица, со поединечни и групни разговори и со примена на соодветни методи и постапки на третман.

(2) Заради воспитно влијание, како форма на работа се користи и осуденичкото самоорганизирање, особено по прашања за подобрување на условите за заедничкиот живот и работа и за разрешување на проблемите на одделни осудени лица.

13. Задоволување на верските потреби на осудените лица

Член 141

На осудените лица им е дозволено да ги задоволуваат своите верски чувства и потреби согласно со условите и можностите на установата.

14. Контакти со надворешниот свет на осудените лица

а) Допишување

Член 142

(1) Осуденото лице има право да се допишува.

(2) Во установите од затворен вид и во затворените одделенија допишувањето се врши под надзор на установата.

(3) Директорот на установата ќе спречи доставување на писмо, ако тоа е потребно за заштита на личноста на осуденото лице, или заради безбедноста на установата.

(4) Осуденото лице има право без ограничување да се допишува со својот бранител, органите на државната власт и со меѓународните организации за заштита на човековите права.

б) Телефонирање

Член 143

(1) На осуденото лице може да му се дозволи телефонски разговор.

(2) По барање на семејството, телефонски разговор со осуденото лице ќе се дозволи ако е потребно на осуденото лице нешто итно да му се соопшти што не трпи одлагање.

(3) Телефонскиот разговор во установа од затворен вид и во затворено одделение може да се врши во присуство на службено лице.

в) Посети

Член 144

Осудените лица имаат право да примаат посети од членовите на потесното семејство, а по одобрение на директорот на установата можат да ги посетуваат и други лица.

Член 145

(1) Осуденото лице има право, по негово барање да го посети бранител или полномошник што го застапува во неговите правни или други работи.

(2) Посетата на бранителот се врши без присуство на службено лице.

Член 146

(1) Ако е осуден странски државјанин, лице без државјанство или бегалец, конзуларниот претставник на неговата држава или на државата што ги штити нејзините интереси, можат да го посетуваат осуденото лице сообразно со правилата на меѓународното право, под услови на реципроцитет.

(2) Конзуларниот претставник е должен претходно да ја најави и закаже посетата во установата во која лицето ја издржува казната.

Член 147

При вршењето на посетата, овластен работник на установата, ако тоа е потребно заради безбедноста, може да го претресе лицето кое ја врши посетата.

Член 148

(1) Посетата на осудените лица може да трае до 60 минути.

(2) Со куќниот ред на установата се одредува времето, начинот и должината на траењето на посетата.

Член 149

(1) Директорот на Управата ќе овозможи посета на претставници или на овластени лица на државните органи и други тела кои во согласност со овој закон, општите прописи и меѓународното право вршат надзор над работата на казнено-поправните установи.

(2) Директорот на Управата ќе овозможи посета на претставници или на овластени лица на надлежните државни органи да извршат увид и собирање на податоци потребни за водење на кривичната постапка.

(3) Директорот на Управата може да одобри посета на претставници на:

1) институции и здруженија кои се занимаваат со заштитата на човековите права на осудените лица;

2) средствата за јавно информирање и

3) институции, научно-образовни установи, здруженија и лица кои се занимаваат со проучување на сузбивањето и превенцијата на криминалот.

(4) Посетителот е должен да достави писмено барање со образложение за целта на посетата.

(5) Директорот на Управата може на посетителот од ставот (3) на овој член да одобри разговор со осудени лица.

(6) Директорот на Управата може да одобри фотографирање на објекти на казнено-поправната установа. Вработените, како и осудените лица во казнено-поправните установи можат да се фотографираат само со нивна согласност.

(7) Посетителите ќе се предупредат кои податоци се службена и професионална тајна и дека можат да се објават единствено по добиено одобрение од директорот на Управата.

(8) Посетата на лицата од ставот (3) на овој член може да се одложи или ускрати од безбедносни причини.

(9) Во установите се врши претрес на посетителите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член.

Член 150

Осуденото лице има право да го одбие фотографирањето, снимањето, како и средбата со посетителот.

г) Примање на пратки

Член 151

(1) Осудените лица имаат право да примаат пратки.

(2) Видот на предметите и тежината на пратката се одредуваат со куќниот ред на установата.

(3) Пред врачувањето на пратката нејзината содржина се прегледува во присуство на осуденото лице.

(4) Осудените лица имаат право да примаат парична пратка, со која располагаат согласно со куќниот ред на установата.

15. Склучување на брак на осудените лица

Член 152

(1) За време на издржувањето на казната осуденото лице може да склучи брак.

(2) Ако не постојат услови бракот да се склучи пред надлежниот орган на слобода, склучувањето на брак се организира во посебна просторија на установата.

16. Погодности на осудените лица

Член 153

(1) За доброто поведение и залагање во работата, како и за поттикнување на добро однесување и за развивање на чувството за одговорност и за интерес и соработка во третманот што се спроведува во установата, на осудените лица

можат да им се дадат одделни погодности. Погодностите претставуваат збир на мерки за поттикнување на довербата на осуденото лице, ублажување на затворската дисциплина и негативните влијанија на затворањето, одржување на односите со семејството и надворешниот свет, поттикнување на учеството на осуденото лице во остварувањето на процесот на ресоцијализацијата, јакнење на одговорноста и самодовербата заради негово оспособување за живот во согласност со правниот поредок и исполнување на граѓанските обврски.

(2) Погодностите се состојат од:

- ублажување на условите во установата и
- почести контакти со надворешниот свет.

(3) Видот и обемот на погодностите зависи од степенот на обезбедување и ограничување на слободата на движење на осуденото лице во установата, неговото поведение и постигнатите резултати во спроведувањето на индивидуалната програма за извршување на казната затвор.

(4) Трошоците настанати во врска со користењето на погодностите од ставот (2) на овој член паѓаат на товар на осуденото лице.

Член 153-а

(1) Погодности кои се состојат од ублажување на условите во установата се:

- уредување на животниот простор со лични предмети и
- почесто примање на пратки и примање на пратки со поголема тежина.

(2) Погодности кои се состојат од почести контакти со надворешниот свет се:

- продолжени посети или посети без надзор во просториите на установата,
- телефонирање без надзор,
- престој со брачен или вонбрачен другар во посебна просторија без надзор,
- посети надвор од просториите на установата,
- слободен излез од установата до 7 часа,
- отсуство до 15 дена во текот на годината, со тоа што отсуството во текот на месецот не може да биде подолго од три дена и
- целосно или делумно користење на одморот надвор од установата.

(3) Заради неоправдано доцнење при враќање од излез надвор од установата повеќе од 24 часа, директорот на установата ќе издаде наредба за распишување потерница.

(4) Времето на неоправданото доцнење од излезот надвор од установата подолго од 24 часа не се смета во издржувањето на казната.

Член 153-б

(1) За погодноста со решение одлучува директорот на установата, по претходно мислење на стручен тим врз основа на процена на успешноста на програмата за ресоцијализација.

(2) При одлучувањето за погодноста директорот на установата ќе се раководи од начелото на индивидуализација на извршувањето на казната затвор.

(3) Директорот на установата при одлучувањето за погодноста одлучува и за потребата од надзор и за надоместокот на трошоците.

(4) Начинот на користење на погодностите од членот 153-а на овој закон на предлог на директорот на управата го определува министерот за правда.

17. Разместување на осудените лица

а) Прогресирање на осудени лица

Член 154

(1) Осудените лица во текот на издржувањето на казната, зависно од резултатите на воспитувањето, поведението и залагањето во работата, можат да прогресираат од установа од затворен во полуотворен или отворен вид, односно во соодветните одделенија на истата установа, а по нивно барање, осудените лица можат да прогресираат од установа од полиберален вид во отворено или полуотворено одделение на установа од построг вид или пак од една во друга установа од ист вид, доколку постојат основани причини што ќе придонесат за нивна поуспешна ресоцијализација.

(2) Поблиски одредби за времето што треба да го помине и условите што треба да ги исполни осуденото лице во установата од определен вид или во соодветно одделение на установата од општ вид, се определуваат со овој закон и со општиот акт што го донесува директорот на Управата.

Член 155

(1) За прогресирање на осудените лица од една во друга установа одлучува директорот на Управата по предлог на директорот на установата или по барање на осуденото лице.

(2) За прогресирање на осудените лица од едно во друго одделение во установата, под условите од членот 154 на овој закон, одлучува директорот на установата.

(3) Повторно барање за прогресирање осуденото лице може да поднесе по истекот на три месеца од правосилноста на решението со кое е одлучено по неговото претходно барање.

б) Репрогресирање на осудени лица

Член 156

(1) Ако осуденото лице со своето поведение и односот кон работата не ја оправда довербата за упатување или прогресирање во установа од полиберален вид, може да биде вратено од установата со полиберален вид во установа од построг вид, односно во соодветно одделение на истата установа.

(2) За враќање на осуденото лице од установа со полиберален во установа од построг вид по предлог на директорот на установата одлучува директорот на Управата.

(3) За враќање на осуденото лице од полуотворено, односно отворено во затворено одделение на иста установа одлучува директорот на установата.

в) Преместување на осудени лица

Член 157

(1) Осуденото лице по негова молба или по предлог на директорот на установата може да биде преместено на натамошно издржување на казната затвор од една во друга установа од ист вид кога со натамошното престојување во

таа установа му е загрозен животот или телесниот интегритет или поради неговиот престој во установата на друго осудено лице или кога со неговото престојување во установата се загрозува безбедносната состојба во установата.

(2) Осудено лице може да биде преместено на натамошно издржување на казната затвор од една во друга установа од различен вид само по предлог на директорот на установата кога со натамошното престојување во таа установа се загрозува безбедносната состојба во установата, неговиот живот и неговиот телесен интегритет или интегритетот на друго осудено лице, или кога поради преполнет капацитет на установата нема услови за нормално или безбедно извршување на казната затвор, или поради рационалност на судската постапка што се води против осуденото лице за време на издржувањето на казната пред суд надвор од седиштето на установата каде ја издржува казната, или од причини поради кои е неопходна соодветна здравствена заштита.

(3) За преместувањето одлучува директорот на Управата.

(4) Против решението на директорот на Управата може да се изјави жалба во рок од осум дена по приемот на одлуката до министерот за правда.

18. Прекин на издржувањето на казната на осудени лица

Член 158

(1) По молба на осуденото лице или по предлог на директорот на установата, врз основа на мислење на здравствениот работник во установата и по претходно мислење на надлежниот јавен обвинител, судијата за извршување на санкциите може да го прекине издржувањето на казната подолго од 30 дена поради лекување, кога не постојат услови лекувањето да се спроведе во установата или установата да го упати во соодветна здравствена установа.

(2) Примерок од одлуката се доставува и до надлежниот јавен обвинител.

(3) Осуденото лице на кое му е дозволен прекин на издржувањето на казната заради лекување е должно секој месец да достави потврда на судијата за извршување на санкциите за неговата здравствена состојба. Ако се утврди дека престанале причините поради кои е одобрен прекилот на казната, судијата за извршување на санкциите ќе го стави вон сила решението за прекин на казната.

(4) Предлог за ставање вон сила на решението може да поднесе и надлежниот јавен обвинител. Со предлогот, јавниот обвинител може да побара судијата за извршување на санкциите да изврши независни медицински прегледи над осуденото лице.

(5) Против решението донесено по молбата за прекин на издржувањето на казната, осуденото лице и надлежниот јавен обвинител имаат право на жалба до кривичниот совет на судот надлежен за извршување на санкцијата.

Член 159

(1) На осудени лица на кои им е изречена казна затвор, директорот на Управата може да им го прекине издржувањето на казната во траење до 30 дена, од причините наведени во членот 89 од овој закон.

(2) Против решението на директорот на Управата осуденото лице има право на жалба до министерот за правда во рок од три дена од приемот на решението.

Член 160

Времето поминато на прекин на казната не се смета во издржаната казна.

Член 161

Ако по истекот на времето на прекилот на казната од членовите 158 и 159 на овој закон осуденото лице не се јави на натамошно издржување на казната, установата веднаш за тоа ќе го извести судијата за извршување на санкциите кој ќе преземе законски мерки за приведување на осуденото лице на натамошно издржување на казната затвор.

Член 162

Прекин на издржувањето на казната може да определи и надлежниот суд кога решава по некои од вонредните правни средства поднесени од странките во кривичната постапка.

19. Однос на службените лица спрема осудените лица**Член 163**

(1) Службените лица во установите во извршувањето на своите работни обврски, остварувањето на третманот и воопшто во контактите или комуникацијата со осудените лица треба да се однесуваат со должно внимание кон нивната личност, спокоен пристап, толеранција, тактичност, сериозност и неопходна цврстина и правичност, што ќе ја поттикнува нивната самопочит и чувство на лична одговорност.

(2) Службените лица своите обврски треба да ги извршуваат чесно и непристрасно, без злоба и лоша намера, независно од положбата, полот, расата, националноста, вероисповедта и политичките уверувања на осудените лица.

Член 164

За време на работата и по извршувањето на работните обврски службените лица со својот изглед и однесување треба да им служат како пример на осудените лица, постојано имајќи го предвид значењето на функцијата и целите што треба да се постигнат од работата со осудените лица, во што видно место има и нивниот личен однос.

Член 165

(1) Установата и службените лица ги преземаат потребните мерки за постигнување и одржување на високо ниво на стручност и проширување на знаењата и компетентноста на личноста кои непосредно извршуваат работи во третманот на осудените лица.

(2) За остварување на работите од ставот (1) на овој член, министерот за правда донесува програма за постојано остручување на службените лица во установите.

(3) Министерот за правда донесува кодекс за однесување на службените лица во извршувањето на работните задачи.

(4) Непочитувањето на кодексот за однесување претставува потешка повреда на работните обврски.

20. Заштита на правата на осудените лица со употреба на правни средства

а) Правни совети и правни средства на осудените лица

Член 166

(1) Установата е должна да им дава информации и правна помош на осудените лица во однос на користењето на правните средства и преземањето на дејствијата заради заштита на нивните права.

(2) Осуденото лице кое е неписмено, правното средство или друг поднесок може да го даде и на записник во установата.

Член 167

(1) Осудените лица за заштита на своите права во врска со положбата и третманот во установата, по прашања во врска со осудата, како и за заштита на семејството и неговите интереси, имаат право да поднесуваат правни средства, претставки и други поднесоци до надлежните органи и други институции и од нив да добиваат одговор.

(2) Правните средства, претставките, другите поднесоци од ставот (1) на овој член и добиените одговори се упатуваат и добиваат преку установата.

(3) На правното средство, претставката и другите поднесоци и на обвивката на добиените одговори во установата, ќе се констатира времето и датумот на приемот и веднаш ќе се упатат до адресантот односно одговорот ќе му се предаде на осуденото лице.

(4) Осудените лица имаат право на дискреција во поднесувањето на правните средства.

Член 168

Осудените лица имаат право на усна поплака до директорот на установата или лице овластено од него за повредено право или сторена друга неправилност.

Член 169

(1) Осудените лица имаат право и на писмена поплака до директорот на установата, во рок од осум дена од денот на повредата на правото или од признавањето за повредата на правото.

(2) Неписмените лица имаат право писмената поплака од ставот (1) на овој член да ја поднесат на записник пред службено лице на установата овластено од директорот на установата.

Член 170

(1) Директорот на установата е должен да ги испита наводите во поплаката и да донесе решение во рок од осум дена од денот на приемот на поплаката.

(2) Против решението на директорот на установата или доколку директорот не се произнесе по поднесената поплака во рокот предвиден во ставот (1) на овој член, осуденото лице има право на жалба во рок од осум дена до директорот на Управата.

Член 171

(1) Директорот на Управата е должен да ги испита наводите во жалбата и да донесе решение во рок од 15 дена од приемот на жалбата.

(2) Решението на директорот на Управата од ставот (1) на овој член е конечно и осуденото лице има право на судска заштита.

(3) Осуденото лице има право на судска заштита и во случај ако не добие одговор од Управата во рокот определен во ставот (1) на овој член.

Член 172

Против решението на надлежниот суд за прекин на казната подолго од 30 дена, како и во други случаи определени со овој закон, осуденото лице и надлежниот јавен обвинител имаат право на жалба до повисокиот суд во рок од три дена од приемот на решението.

Член 173

(1) Ако со овој закон поинаку не е определено, жалбата на осуденото лице не го одлага извршувањето на решението против кое е изјавена жалба.

(2) Постапката за заштита на правата на осудените лица со употреба на правни средства е итна.

б) Право на жалба на осудените лица до меѓународни тела и органи

Член 174

(1) Осуденото лице може да поднесе барање до Европскиот комитет за превенција од тортура и нечовечко постапување и до Високиот комесар за човекови права на Обединетите нации кога смета дека му се повредени основните човекови права во текот на издржувањето на казната.

(2) На барање од телата од ставот (1) на овој член, директорот на Управата целосно ќе ги испита наводите на осуденото лице и за утврденото, преку Министерството за правда, ќе го извести соодветното тело, односно орган.

(3) Директорот на Управата ќе им овозможи на претставниците на телото, односно органот од ставот (1) на овој член непосреден увид и разговори со осудените и службените лица за утврдување на состојбите по барањето на осуденото лице упатено до телото, односно органот.

21. Заштита на правата на соработниците на правдата

Член 175

(1) Соработник на правдата кој се наоѓа на издржување на казната затвор во Република Македонија ужива посебна заштита утврдена со посебен акт донесен од министерот за правда.

(2) Соработник на правдата од друга држава ќе биде прифатен на издржување на казната затвор во Република Македонија согласно со постапка утврдена со позитивните законски прописи и ратификуван меѓународен договор.

Глава XI

ОДРЖУВАЊЕ НА РЕДОТ И ДИСЦИПЛИНАТА

1. Должност на осудените лица за одржување на редот и дисциплината

Член 176

(1) Редот и дисциплината се одржуваат во интерес на безбедноста на установата, за да се овозможи заеднички живот на осудените лица и за постигнување на целите на третманот.

(2) Осудените лица се должни да се придржуваат на одредбите на овој закон и на куќниот ред, да ги исполнуваат обврските од програмата за третман и да се придржуваат на наредбите на службените лица.

2. Дисциплинска и материјална одговорност на осудените лица

Член 177

(1) Дисциплинските повреди можат да бидат потешки и полесни повреди.

(2) Потешки дисциплински повреди се:

- неисполнување на наредба на службено лице со што би се предизвикале поголеми нарушувања во работењето на установата,
- физички напад на службено или друго осудено лице,
- внесување или изготвување на предмети што можат да се користат за напад, бегство или за вршење на кривично дело,
- бегство од издржување на казната затвор,
- злоупотреба на доделените погодности,
- внесување или изработка на алкохолни пијалаци и наркотични средства, нивно уживање или растурање,
- намерна повреда на прописите за заштита при работа, заштита од пожар, експлозија или други природни несреќи,
- предизвикување на поголема материјална штета, ако била предизвикана намерно или од големо невнимание,
- занимавање со препродавање,
- позајмување на пари и меѓусебно задолжување за лихварска камата;
- присилување, вршење на психички и физички облик на притисок над други осудени лица и поттикнување кон тоа и
- повторување на полесни повреди.

(2) Полесните повреди на дисциплината се утврдуваат со куќниот ред на установата.

Член 178

За повреда на редот и дисциплината спрема осудените лица можат да се применат следните дисциплински казни:

- 1) опомена,
- 2) јавна опомена,

- 3) одземање на дел од надоместокот за работа во висина до 20%,
- 4) ограничување на доделување на погодности до три месеца, ако осудениот ги злоупотребил дадените погодности и
- 5) упатување во самица од три до 15 дена со или без право на работа.

Член 179

(1) Дисциплинските казни ги изрекува директорот на установата или лице кое го заменува.

(2) Во дисциплинската постапка осуденото лице мора да биде сослушано и неговата изјава проверена.

(3) При изрекувањето на дисциплинската казна ќе се земе предвид поведението на осуденото лице и дали порано било дисциплински казнувано.

(4) Пред издржувањето на дисциплинската казна за упатување во самица ќе се прибави мислење од лекарот за здравствената состојба на осуденото лице.

Член 180

(1) Дисциплинските казни ограничување на доделување на погодности до три месеца ако осудениот ги злоупотребил дадените погодности и упатување во самица од три до 15 дена со или без право на работа, можат да се изречат за потешки повреди на дисциплината.

(2) Извршувањето на дисциплинските казни, ограничување на доделување погодности и упатување во самица може условно да се одложи до шест месеца ако основано се очекува дека и без извршување на изречената казна ќе се постигне целта на дисциплинското казнување.

(3) Условното одлагање на извршувањето на дисциплинската казна ќе се отповика ако условно казнетото осудено лице во рокот за кој е одложено извршувањето е повторно дисциплински казнето. Ако се отповика изречената казна ќе се изрече една казна и за поранешната и за новата дисциплинска повреда, при што упатувањето во самица може да се изрече во траење до 30 дена.

(4) Дисциплинската казна самица во траење до 30 дена може да му се изрече и на осудено лице за сторена потешка дисциплинска повреда која претставува кривичо дело за кое е пропишана парична казна или казна затвор до една година.

(5) Извршувањето на изречената дисциплинска казна не може да се одлага ако осуденото лице е казнето за повреда која е предвидена како кривично дело за кое законот пропишува казна затвор до една година.

Член 181

(1) При извршувањето на дисциплинската казна упатување во самица на осуденото лице му се обезбедуваат потребните хигиенски и здравствени услуги и му се овозможува читање на книги и весници.

(2) Просторијата во која се извршува дисциплинската казна упатување во самица мора да е во големина од најмалку 9 м³, да е осветлена со дневно светло, да има санитарен јазол, вода за пиење, кревет со постелнина, маса и столица и да е загреана.

(3) На дисциплински казнетиот со упатување во самица му се обезбедува престојување на свеж воздух надвор од затворените простории еден час дневно.

(4) Казнетото лице секојдневно го посетува лекар, а директорот на установата еднаш неделно.

Член 182

Дисциплинската казна упатување во самица нема да се изврши или ќе се прекине ако со извршувањето се загрозува здравјето на осуденото лице. Притоа, изречената дисциплинска казна може да се замени со друга поблага казна.

Член 183

Директорот на установата може да го запре извршувањето на дисциплинската казна ако утврди дека со дотогашното извршување на казната е постигната целта на дисциплинското казнување.

Член 184

(1) Осуденото лице е одговорно за штетата што ја предизвикало во установата намерно или со крајно невнимание.

(2) За постоењето на штета, нејзината висина, кој и под кои околности ја предизвикал, како и за начинот и рокот на нејзиното надоместување, ја утврдува комисија именувана од директорот на установата.

(3) Ако осуденото лице одбие да ја плати штетата, установата може своето побарување да го оствари со тужба пред надлежниот суд.

Член 185

(1) Против решението за изречена дисциплинска казна, како и против решението од членот 184 на овој закон со кое е одлучено за надоместување на штетата, осуденото лице има право на жалба во рок од три дена до директорот на Управата.

(2) Жалбата на осуденото лице не го задржува извршувањето на решението.

(3) Постапката за решавање по жалбата е итна.

3. Употреба на средства на присилба и огнено оружје

Член 186

(1) Sprema осуденото лице можат да се употребат средства на присилба само во онаа мера и кога тоа е неопходно да се спречи бегство од установа и бегство при спроведување, физички напад, нанесување на повреда, самоповредување, причинување на материјална штета или совладување на отпор на осудени лица по повод на законита наредба на службено лице.

(2) Како средства за присилба што можат да се употребат се: издвојување, врзување, гумена палка, шмркови со вода, хемиски средства и кучиња.

(3) Со општ акт на министерот за правда се определуваат условите и начинот на употребата на средствата за присилба.

Член 187

(1) Припадник на затворската полиција при вршењето на службено дејство може да употреби огнено оружје само ако не може поинаку да постапи за да:

1) го заштити животот на човекот;

2) одбие непосреден напад со кој се загрозува неговиот живот;

3) одбие напад на објект кој го обезбедува;

4) спречи бегство на осудено лице од установа од затворен вид, односно од затворено одделение и

5) спречи бегство на осудено лице при негово спроведување ако е осудено за кривично дело за кое е предвидена казна затвор од 15 години или потешка казна затвор.

(2) Припадникот на затворската полиција може да употреби огнено оружје само ако со употреба на други средства на присилба не може да го обезбеди извршувањето на службеното дејство.

(3) Кога службеното дејство се врши под непосредно раководство на директорот на установата или на службеното лице кое раководи со затворската полиција, припадникот на затворската полиција смее да употреби огнено оружје само по нивна наредба. Наредбата за употреба на огнено оружје може да се издаде само кога се исполнети условите од ставовите (1) и (2) на овој член.

(4) При употребата на огнено оружје припадникот на затворската полиција е должен да внимава да не го загрози животот на другите лица.

Член 188

(1) За употребата на секое средство на присилба и огнено оружје, припадникот на затворската полиција составува извештај.

(2) За употребата на секое средство на присилба и огнено оружје писмено се известува Управата која ја оценува оправданоста на употребата на средството на присилба.

Член 189

(1) Ако средствата на присилба и огненото оружје се законито употребени, исклучена е противправноста и одговорноста на службеното лице кое го употребило или ја наредило употребата на средството на присилба.

(2) Ако против службеното лице кое законито употребило или наредило употреба на средството на присилба и огненото оружје се води казнена, дисциплинска или друга постапка, ќе му се обезбеди стручна помош во постапката.

4. Фаќање на избегано осудено лице

Член 190

(1) Заради непосредно фаќање на осудено лице кое избегало од установа или при спроведување, припадникот на затворската полиција со судска одлука може да влезе во дом на граѓанин или други простории и по потреба да изврши претрес заради пронаоѓање на избеганото осудено лице, ако видел или добил информација дека избеганото лице се засолнило во домот или просторијата.

(2) Припадникот на затворската полиција во случаите од ставот (1) на овој член може да се послужи со сообраќајните средства и средствата за врски што му се достапни заради превоз или помош на лице кое притоа е повредено.

(3) На корисникот на сообраќајното средство или средството за врска му се издава потврда заради надоместок на трошоците од установата чиј припадник го искористил средството.

Член 191

(1) Ако осудено лице избега, установата е должна веднаш да го извести Министерството за внатрешни работи.

(2) Установата ќе го извести Министерството за внатрешни работи и за поголеми нарушувања на редот во установата и ќе побара помош за воспоставување на редот.

(3) Во случаите од ставовите (1) и (2) на овој член установата ќе ги извести Управата и судијата за извршување на санкциите.

Глава XII

ОТПУШТАЊЕ НА ОСУДЕНИТЕ ЛИЦА ОД ИЗДРЖУВАЊЕ НА КАЗНАТА

1. Основи за отпуштање на осудените лица

Член 192

Осудените лица се отпуштаат од издржувањето на казната по издржаната казна, по простување на остатокот на казната со акт на надлежен орган, одлука за условен отпуст или по одлука на директорот на установата за предвремено отпуштање од издржувањето на казната.

2. Подготвување за отпуштање од установата

Член 193

(1) Осуденото лице се подготвува за отпуштање од издржувањето на казната од почетокот на издржувањето на казната во установата.

(2) Активностите на подготвување за отпуштање на осуденото лице се интензивираат во последните три месеца пред истекот на казната, односно пред денот кога се претпоставува дека ќе биде отпуштено. Овие осудени лица се упатуваат во одделение за отпуштање во кое активностите за подготвување се остваруваат според посебна програма за подготвување за отпуштање на осудените лица.

(3) Осудените лица во текот на подготвувањето за отпуштање се поучуваат за последиците на осудата од повторното вршење на кривично дело и за можностите за отстранување на овие последици и за одбегнување на повторот.

(4) На осуденото лице може да му се дозволи по потреба во времето додека е во одделението за отпуштање да излегува од установата заради барање на работа и заради сместување.

(5) На два дена пред отпуштањето осуденото лице се ослободува од работа за да може да се подготви за излегување.

Член 194

(1) Пред отпуштањето осуденото лице го прегледува лекар на установата кој писмено ќе ја констатира неговата здравствена состојба во моментот на отпуштањето.

(2) Ако осуденото лице во времето кога се отпушта од издржувањето на казната е тешко болно, установата ќе го смести во најблиската здравствена установа.

(3) Ако осуденото лице нема средства да ги плати трошоците за лекување, за првиот месец на лекувањето тие ќе паднат на товар на установата, а за натамошното лекување ќе се постапува според општите прописи.

Член 195

Установата ги поднесува превозните трошоци на осуденото лице од установата до местото на неговото живеалиште, односно престојувалиште, доколку лицето кое се отпушта нема средства за таа намена.

Член 196

(1) При отпуштањето од установата на осуденото лице му се предава неговата лична карта и отпусниот лист од установата. На осуденото лице му се предаваат и другите негови предмети, како и заштедените пари од работа во установата.

(2) Во отпусниот лист се содржани податоци за времето на отпуштање и времето и местото кога и каде треба да се јави на подрачниот орган за внатрешни работи.

(3) Ако осуденото лице нема лична карта, отпусниот лист служи како доказ за утврдување на неговиот идентитет.

3. Отпуштање по издржаната казна

Член 197

(1) Осуденото лице се отпушта од издржување на казната од установата во денот и часот кога му истекнува издржувањето на казната.

(2) Ако последниот ден на издржувањето на казната паѓа во недела или празник, осуденото лице се отпушта во денот што му претходи.

4. Отпуштање по простување на казната

Член 198

Осуденото лице се отпушта од издржувањето на казната од установата во денот кога со акт на амнестија или помилување донесен од страна на надлежен орган се ослободува од натамошно издржување на казната затвор.

5. Отпуштање по условен отпуст

Член 199

Осуденото лице се отпушта од издржувањето на казната во денот кога со решението за условен отпуст е определено отпуштањето.

6. Постапка за условен отпуст

Член 200

(1) Молба за отпуштање по основ на условен отпуст, под услови определени со закон, може да поднесе осуденото лице или неговиот брачен другар, роднина по крв во права линија, посвоител, посвоеник, брат, сестра и хранител.

(2) Предлог за отпуштање на осуденото лице по основ на условен отпуст може да поднесе и директорот на установата.

Член 201

(1) За условно отпуштање на осуденото лице одлучува судот што ја донел пресудата во прв степен во совет составен од тројца судии, кој одлучува надвор од главниот претрес.

(2) Во решението за условен отпуст се наведува денот на отпуштањето на осуденото лице при што е неопходно да се води сметка за рокот на жалбената постапка.

Член 202

(1) Пред одлучувањето за условниот отпуст првостепениот суд ќе побара податоци од установата, а може да се сослуша осудениот и да се побара мислење од судијата за извршување на санкциите, како и од службените лица на установата за околности што се однесуваат на личноста на осуденото лице, неговото поведение за време на издржувањето на казната, извршувањето на работните обврски и за други околности од кои може да се заклучи дали е постигната целта на казнувањето и особено дали осуденото лице во иднина нема да врши кривични дела.

(2) Предлогот на директорот на установата го застапува и го образложува претставник на установата во која осуденото лице ја издржува казната.

Член 203

(1) Молбата односно предлогот за условен отпуст може повторно да се поднесе по истекот на шест месеца за казна затвор над една година, односно три месеца за казна затвор под една година од правосилноста на решението со кое е одбиена претходната молба на осуденото лице, односно предлогот на директорот.

(2) Решението со кое судот одлучува за условен отпуст се доставува до осуденото лице, членот на семејството што поднел молба за условен отпуст, установата во која осуденото лице издржува казна, надлежниот јавен обвинител и до подрачната единица на Министерството за внатрешни работи според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице, ако одлуката е позитивна.

Член 204

Судот во решението за условен отпуст може на условно отпуштениот да му одреди заштитен надзор, што се состои во посебни мерки на помош, грижа, надзор или заштита кои ги спроведува социјалниот орган.

Член 205

Против решението по молбата или предлогот за условен отпуст осуденото лице и надлежниот јавен обвинител имаат право на жалба во рок од осум дена до повисокиот суд.

7. Отпуштање по одлука на директорот на установата

Член 206

(1) Директорот на установата може да го отпусти осуденото лице и пред истекот на казната ако издржало најмалку три четвртини од казната затвор и ако не добило условен отпуст и тоа до 30 дена за казна затвор до една година, до 90 дена за казна затвор до пет години и до 120 дена за казна затвор над пет години.

(2) Директорот на Управата со општ акт утврдува критериуми за предвремено отпуштање на осуденото лице пред истек на казната.

Глава XIII

ПОМОШ НА ОСУДЕНИТЕ ЛИЦА ПО ОТПУШТАЊЕ ОД УСТАНОВАТА

Член 207

(1) Помошта по отпуштањето претставува збир на мерки и постапки што се применуваат заради вклучување на отпуштените осудени лица во животот на слобода, а се состои од: обезбедување на сместување и исхрана, обезбедување на лекување, совети за изборот на живеалиштето, односно престојувалиштето, усогласување на семејните односи, пронаоѓање на вработување, довршување на стручното оспособување, давање парична помош за покривање на најнеопходните потреби, како и други облици на помош и поддршка.

(2) Установата на три месеца пред отпуштањето на осуденото лице на кое му е потребна помош по излегувањето на слобода го известува центарот за социјални работи според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице за денот кога треба да биде отпуштено и ќе го наведе видот на помошта, што особено му е потребна заради негово успешно вклучување во живот на слобода.

Член 208

Ако осуденото лице нема своја облека, долна облека или обувки, ниту средства да ги набави, установата му доделува таква облека без надоместок.

Член 209

(1) По отпуштањето од установата, осуденото лице може да се обрати до судијата за извршување заради давање помош и поддршка.

(2) Судијата за извршување на санкциите соработува со центарот за социјални работи на кого може со писмено решение да му нареди преземање на потребни мерки од членот 207 став (1) на овој закон.

Глава XIV

ПОДГОТВУВАЊЕ НА ЗАКЛУЧЕН ИЗВЕШТАЈ

Член 210

(1) Пред отпуштањето на осуденото лице од установата, службата за превоспитување спроведува анкета и подготвува заклучен извештај за извршената превоспитна програма со осуденото лице, како и за оцената за остварениот степен на ресоцијализација на осуденото лице.

(2) Непосредно пред излегувањето, директорот или работникот што тој ќе го определи, разговара со осуденото лице и му дава совети за живот на слобода.

(3) Заклучниот извештај се внесува во личниот лист на осуденото лице.

(4) Заклучниот извештај се доставува до подрачната единица на Министерството за внатрешни работи и центарот за социјални работи според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на отпуштеното осудено лице, судијата за извршување на санкциите, а по потреба и до други државни органи.

Глава XV

ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА СМРТ НА ОСУДЕНО ЛИЦЕ

Член 211

(1) Ако осуденото лице за време на издржувањето на казната почине, установата е должна за тоа веднаш да ги извести: потесното семејство на осудениот и судијата за извршување, Управата и матичарот во седиштето на установата, а по потреба и други државни органи.

(2) Телото на починатото осудено лице ќе го прегледа лекар кој ќе ги утврди и причините за смртта.

(3) Ако постои сомнение за смртта на осуденото лице, задолжително се врши обдукција и се постапува согласно со Законот за кривичната постапка и меѓународните документи од оваа област.

(4) Посмртните останки на осуденото лице ќе му се предадат на семејството на осуденото лице. Ако членовите на семејството не сакаат да ги прифатат посмртните останки, осуденото лице ќе се погребне на месните гробишта на трошок на установата.

Глава XVI

ИЗВРШУВАЊЕ НА ПАРИЧНА КАЗНА

Органи и постапка за извршување на паричната казна на физички лица

Член 212

(1) Постапката за наплата на парична казна на физички лица по службена должност ја поведува судот што ја изрекол паричната казна во прв степен.

(2) Доколку осуденото лице нема живеалиште, односно престојувалиште во седиштето на судот што му ја изрекол паричната казна во прв степен, тогаш првостепениот суд е должен да му ја достави правосилната пресуда за наплата на паричната казна на судот според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето.

Член 213

(1) Ако осуденото лице во определениот рок не ја плати паричната казна се пристапува кон присилна наплата.

(2) Трошоците на присилната наплата на паричната казна паѓаат на товар на осуденото лице.

Член 214

(1) Судијата за извршување на санкциите пред да пристапи кон присилна наплата, на осуденото лице му праќа опомена да ја плати паричната казна во рок кој не може да биде подолг од 15 дена од денот на приемот на опомената.

(2) Ако осуденото лице во определениот рок не ја плати казната се пристапува кон присилна наплата согласно закон.

(3) Ако присилното извршување остане без успех, се пристапува кон замена на паричната казна со затвор.

Член 215

(1) Ако осуденото лице не може паричната казна да ја плати веднаш, тогаш може да ја отплаќа на рати, но рокот на исплата не може да биде подолг од две години, со можност за продолжување на рокот за уште три месеца.

(2) Доколку осуденото лице не ги плаќа на време ратите, судот ќе ја отповика својата одлука за плаќање на рати и ќе пристапи кон наплата на паричната казна веднаш или со замена со затвор (заменски затвор).

Член 216

Ако едновременно се врши присилна наплата на паричната казна и на трошоците на кривичната постапка, најнапред се наплатуваат трошоците на кривичната постапка.

Членовите 217, 218 и 219 се избришани, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на РМ“ бр.57/10).

ИЗВРШУВАЊЕ НА СПОРЕДНИ КАЗНИ

Глава XVII

ЗАБРАНА НА ВРШЕЊЕ НА ПРОФЕСИЈА, ДЕЈНОСТ ИЛИ ДОЛЖНОСТ

Член 220

(1) Пресудата со која е изречена казна забрана на вршење професија, дејност или должност по правосилноста, надлежниот суд по службена должност му ја доставува на извршување на правното лице или друга институција во која осуденото лице е вработено, на надлежниот орган за издавање одобрение или дозвола за вршење професија, дејност или должност, на Централниот регистар на Република Македонија, како и на надлежниот орган за регистрација.

(2) Централниот регистар на Република Македонија ќе изврши упис на изречената казна со прибелешка во регистарската влошка и тоа ќе го објави.

(3) Правосилната пресуда од ставот (1) на овој член ќе се доставува и на подрачната единица на Министерството за внатрешни работи според местото на живеалиштето односно престојувалиштето на осуденото лице.

(4) Ако лицето спрема кое е изречена казната од ставот (1) на овој член го промени местото на живеалиштето, односно престојувалиштето, а времето за кое оваа казна е изречена не поминало, Министерството за внатрешни работи за оваа казна ќе го извести надлежниот суд во местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице.

Член 221

(1) Кога вршењето на професија, дејност или должност е поврзано со дозвола или одобрение од надлежен орган, оваа казна се извршува со одземање на дозволата односно одобрението или со забрана на нивно издавање за времето додека трае казната.

(2) Надлежниот орган, казната од ставот (1) на овој член ја извршува со преземање на дејствија со кои на осуденото лице му се оневозможува да врши определена професија, дејност или должност.

(3) За извршување на казната, надлежниот орган го известува надлежниот суд.

ЗАБРАНА НА УПРАВУВАЊЕ СО МОТОРНО ВОЗИЛО

Член 222

(1) Правосилната пресуда со која е изречена казната забрана на управување со моторно возило надлежниот суд му ја доставува на извршување на подрачната единица на Министерството за внатрешни работи според местото на живеалиштето односно престојувалиштето на осуденото лице на кое му е изречена оваа казна.

(2) Извршувањето на казната од ставот (1) на овој член се спроведува со впишување во возачката дозвола на забраната за управување со моторно возило од одреден вид или категорија или во забрана на нејзино издавање на осуденото лице за времето за кое му е изречена.

(3) Изречената казна забрана на управување со моторно возило се запишува во казнената евиденција.

(4) Ако лицето спрема кое е изречена казната од ставот (1) на овој член го промени местото на живеалиштето, односно престојувалиштето, а времето за кое оваа казна е изречена не истекло, подрачната единица на Министерството за внатрешни работи за оваа казна ќе го известат надлежниот суд во местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице.

Член 223

(1) Казната забрана на управување со моторно возило од одреден вид или категорија за лице кое има странска возачка дозвола за управување со моторно возило ја извршува подрачната единица на Министерството за внатрешни работи според местото на извршувањето на кривичното дело.

(2) Возачката дозвола ќе му се врати на странецот при напуштањето на територијата на Република Македонија.

ПРОТЕРУВАЊЕ НА СТРАНЕЦ ОД ЗЕМЈАТА

Член 224

(1) Правосилната пресуда со која е изречена казната протерување на странец од земјата, надлежниот суд му ја доставува на извршување на Министерството за внатрешни работи.

(2) Казната од ставот (1) на овој член се извршува според одредбите на закон со кој се регулира движење и престој на странци.

ИЗВРШУВАЊЕ НА АЛТЕРНАТИВНИТЕ МЕРКИ²

Глава XVIII

ОРГАНИ И ПОСТАПКА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА АЛТЕРНАТИВНИТЕ МЕРКИ

Член 225

Со одредбите на оваа глава се уредува извршувањето на заштитниот надзор изречен со одлука за условната осуда или за условен отпуст, општокорисната работа и куќниот затвор.

1. Орган за извршување на алтернативните мерки

Член 226

(1) Алтернативните мерки се извршуваат по правосилноста на судската одлука со која се изречени.

(2) Алтернативните мерки ги извршува одделението за извршување на алтернативни мерки (во натамошниот текст: одделение), во надлежниот центар за социјални работи, според живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице.

(3) Одделението е составено од стручни лица кои поседуваат дозвола за извршување на алтернативни мерки што ја издава Управата за извршување на санкциите.

(4) Условите, постапката и начинот за издавање и одземање на дозволата од ставот (3) на овој член се пропишани со посебен акт донесен од Управата за извршување на санкциите.

(5) Трошоците на извршувањето на алтернативните мерки, ако со закон поинаку не е определено, паѓаат на товар на органот што ги спроведува.

2. Постапка за извршување на алтернативните мерки

Член 227

(1) Одделението утврдува индивидуален план и програма за спроведување на алтернативните мерки, сообразен со видот на кривичното дело, личноста на сторителот, неговата семејна положба, имотниот статус и со исполнувањето на одделни обврски од страна на осуденото лице, доколку тие се определени.

(2) Одделението уредно води матична евиденција и досие за осуденото лице во текот на спроведувањето на извршувањето на алтернативната мерка и за тоа редовно ја известува Управата.

Член 228

Одделението најмалку еднаш на три месеца или по барање на судот ќе го извести судот за резултатите од спроведувањето на алтернативната мерка и извршувањето на обврските од страна на осуденото лице, доколку истите се определени.

---

² Со денот на започнувањето на примена на овој Законот за пробација („Службен весник на Република Македонија”) бр.226/15 кој ќе започне да се применува од 1 ноември 2016 година, ќе престане да се применува Глава XVIII Извршување на алтернативните мерки од Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија” број 02/2006, 57/10, 170/13, 43/14, 166/14 и 33/15).

Член 229

(1) Ако осуденото лице не ја прифати алтернативната мерка, одделението е должно за тоа да го извести судот најдоцна во рок од осум дена.

(2) Надзор над законитоста во извршувањето на алтернативните мерки врши судот што ја изрекол мерката.

(3) Стручно-инструкторски надзор над извршувањето на алтернативните мерки врши Управата за извршување на санкциите.

(4) За извршениот надзор и утврдените состојби, инспекторот за извршување на санкциите и судијата за извршување на санкциите составуваат, секој во рамките на своите овластувања, записник.

(5) Инспекторот за извршување на санкциите и судијата за извршување на санкциите меѓусебно се известуваат за утврдените состојби во извршувањето на алтернативните мерки и за утврдените незаконитости при вршењето на надзорот.

(6) Министерот за правда со посебен акт го уредува извршувањето на стручно-инструкторскиот надзор.

Член 230

Одредбите од Законот за извршување на санкциите соодветно се применуваат и во однос на извршувањето на алтернативните мерки, доколку со оваа глава поинаку не е определено.

1. Извршување на заштитниот надзор изречен со условна осуда

Член 231

Заштитниот надзор изречен со условна осуда го извршува одделението од членот 226 став (2) на овој закон.

Член 232

Одделението во планот за спроведување на заштитниот надзор, го утврдува видот, времетраењето и спроведувањето на надзорот што треба да го остварува во однос на исполнувањето на одделни обврски од страна на осуденото лице.

Член 233

(1) Одделението при извршувањето на заштитниот надзор, може на судот да му предложи изречените обврски да ги замени со други, или да го продолжи траењето на заштитниот надзор во рамките на времето на проверување или да ја отповика условната осуда.

(2) Ако одделението оцени дека целта на оваа мерка е постигната ќе го извести за тоа судот што ја изрекол мерката и може да му предложи да го запре натамошното извршување на заштитниот надзор.

2. Извршување на општокорисната работа

Член 234

(1) За извршување на општокорисната работа, Управата склучува договор за општокорисна работа со државен орган, јавно претпријатие, установа, единица на локална самоуправа или со хуманитарна организација во која осудениот ќе ги извршува своите работни обврски.

(2) Управата за склучените договори за спроведување на општокорисната работа ги известува одделението од членот 226 став (2) на овој закон и судот што ја изрекол мерката.

(3) Директорот на Управата донесува посебен акт за видот и условите на извршување на општокорисната работа.

(4) Општокорисната работа е бесплатна.

Член 235

Одделението најдоцна во рок од 15 дена определува лице кое ќе врши непосреден надзор над извршувањето на општокорисната работа.

Член 236

(1) Ако осудениот не ги исполнува или неуредно ги исполнува работните обврски, одделението усно го опоменува и за тоа веднаш ќе го извести надлежниот суд.

(2) Ако осудениот и по писмената опомена продолжи со таквото однесување, одделението ќе му предложи на судот да го зголеми бројот на часовите или да го продолжи извршувањето на мерката за најмногу три месеца, ако за тоа постојат оправдани причини, или да го замени неизвршениот дел од мерката со парична казна или казна затвор, така што за секои три часа општокорисна работа се засметува една дневна глоба или еден ден затвор.

(3) Ако осудениот не ја извршува општокорисната работа изречена како замена за паричната казна или казната затвор, одделението ќе му предложи на судот да донесе одлука за извршување на изречената казна.

3. Извршување на куќен затвор

Член 237

Куќниот затвор го извршува одделението од членот 226 став (2) на овој закон според живеалиштето, односно престојувалиштето на осуденото лице.

Член 238

(1) Одделението определува лице кое ќе врши надзор над извршувањето на куќниот затвор.

(2) Во спроведувањето на извршувањето на куќниот затвор, одделението може да побара помош од полицијата.

Член 239

(1) Одделението во текот на извршувањето на куќниот затвор му дава помош и заштита на осудениот согласно со индивидуалниот план за спроведување на мерката.

(2) Одделението усно го опоменува осудениот, доколку не се придржува на забраната за напуштање на домот и за тоа го известува судот.

(3) Доколу осудениот продолжи со таквото однесување, одделението ќе му предложи на судот заменетата казна затвор целосно да се изврши во казнено-поправна установа.

ИЗВРШУВАЊЕ НА МЕРКИТЕ НА БЕЗБЕДНОСТ

Глава XIX

ЗАДОЛЖИТЕЛНО ПСИХИЈАТРИСКО ЛЕКУВАЊЕ И ЧУВАЊЕ ВО ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА

Член 240

(1) Мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа се извршува во здравствена установа основана за таа цел, или во специјална болница за психијатрија.

(2) Во одлуката со која е изречена мерката на безбедност од ставот (1) на овој член, судот ја определува и здравствената установа во која ќе се извршува мерката.

(3) Кога мерката на безбедност од ставот (1) на овој член е изречена со казна затвор, осуденото лице прво се упатува на извршување на мерката на безбедност.

Член 241

(1) Лицето спрема кое треба да се изврши мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа, во здравствената установа го упатува судијата за извршување на санкциите, а го спроведува здравствен работник на установата определена од судот. Од причини на безбедност може да се определи спроведувањето да го обезбедува Министерството за внатрешни работи.

(2) Ако лицето од ставот (1) на овој член се наоѓа во притвор во здравствената установа го спроведува припадник на службата за обезбедување во установата во која се наоѓа во притвор.

(3) Трошоците на спроведувањето паѓаат на товар на надлежниот суд.

Член 242

Спрема лицата во однос на кои се извршува мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа можат да се применат ограничувања на движењето и контактирањето во мера што е неопходна за спроведување на третманот на лекување и чување и за одржување на куќниот ред и дисциплина во здравствената установа.

Член 243

(1) Здравствената установа во која се извршува мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување е должна најмалку два пати годишно да го извести судот што ја изрекол мерката за здравствената состојба на лицето.

(2) Кога здравствената установа ќе оцени дека престанала потребата за лекување и чување ќе му предложи на надлежниот суд да го запре натамошното извршување на оваа мерка. Здравствената установа за осудените лица со битно намалена пресметливост на кои не им истекла казната може да предложи условен отпуст.

Член 244

Ако судот одлучи осуденото лице да биде упатено на издржување на остатокот на изречената казна затвор, од казнено-поправната установа во која осуденото лице треба да ја издржува казната ќе побара да го спроведе во установата.

Член 245

(1) Стручно-инструкторски надзор во здравствената установа во која се извршува мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување врши овластена комисија од Министерството за здравство најмалку еднаш годишно.

(2) Надзор на законитоста во извршувањето на мерката од ставот (1) на овој член врши судијата за извршување на санкциите.

Член 246

Општ акт со кој се уредува куќниот ред во здравствената установа во однос на лицата спрема кои се извршува мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување донесува министерот за здравство во согласност со министерот за правда.

Член 247

Трошоците на извршувањето на мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа паѓаат на товар на буџетот на Република Македонија, а се обезбедуваат во посебна ставка во буџетот на Министерството за здравство.

Глава XX

ЗАДОЛЖИТЕЛНО ПСИХИЈАТРИСКО ЛЕКУВАЊЕ НА СЛОБОДА

Член 248

(1) Мерката на безбедност задолжително психијатриско лекување на слобода се извршува во здравствена установа која првостепениот суд ја определил во својата одлука.

(2) Мерката од ставот (1) на овој член ја извршува судијата за извршување на санкциите според живеалиштето, односно престојувалиштето на лицето.

Член 249

Здравствената установа во која се извршува задолжителното психијатриското лекување на слобода должна е најмалку на секои шест месеца да го известува судот што ја донел одлуката во прв степен за здравствената состојба на лицето спрема кое се извршува оваа мерка и за резултатот на лекувањето.

Член 250

Во однос на стручно-инструкторскиот надзор, надзорот на законитоста, општиот акт за куќниот ред и трошоците на извршувањето на оваа мерка се применуваат одредбите на членовите од 245 до 247 од овој закон.

Глава XXI

ЗАДОЛЖИТЕЛНО ЛЕКУВАЊЕ НА АЛКОХОЛИЧАРИ И НАРКОМАНИ

Член 251

Мерката на безбедност задолжително лекување на алкохоличари и наркомани се извршува во здравствена установа предвидена во членот 240 став (1) од овој закон.

Член 252

Ако во установата не постојат услови за задолжително лекување на алкохоличари и наркомани, кога оваа мерка е изречена со казна затвор, или кога е изречена со парична казна или условна осуда, мерката се извршува во здравствена установа што ќе ја определи судот во одлуката со која е изречена мерката.

Член 253

Судијата за извршување на санкциите согласно со одредбата на членот 252 од овој закон го упатува лицето на извршување на задолжителното лекување на алкохоличари и наркомани непосредно во установата, односно во здравствената установа.

Член 254

Здравствената установа во која се извршува задолжителното лекување на алкохоличари и наркомани е должна најмалку на шест месеца да го известува судот што ја донел одлуката во прв степен за здравствената состојба на лицето спрема кое се извршува оваа мерка и за резултатот од лекувањето.

Член 255

(1) Здравствената установа ќе го извести судот што ја донел одлуката во прв степен за завршеното лекување на лицето спрема кое е изречено задолжително лекување на алкохоличари и наркомани.

(2) Ако осуденото лице без оправдана причина не се подложи на лекување или лекувањето го напушти, здравствената установа ќе го извести за тоа судот што ја донел одлуката во прв степен.

Член 256

(1) Трошоците на извршувањето на задолжителното лекување на алкохоличари и наркомани во здравствената установа паѓаат на товар на Буџетот на Република Македонија, а се обезбедуваат во посебна ставка во буџетот на Министерството за здравство.

(2) Трошоците на извршувањето на задолжителното лекување на алкохоличари и наркомани откако осуденото лице ќе биде упатено остатокот на казната затвор да ја издржи во установата, паѓаат на товар на установата.

Член 257

Во однос на стручно-инструкторскиот надзор, надзорот на законитоста и општиот акт за куќниот ред на оваа мерка се применуваат одредбите на членовите 245 и 246 од овој закон.

ГЛАВА XXI-а**МЕДИЦИНСКО-ФАРМАКОЛОШКО ЛЕКУВАЊЕ
НА СТОРИТЕЛИ НА ПОЛОВ НАПАД ВРЗ ДЕТЕ ДО
14 ГОДИНИ****Член 257-а**

(1) Мерката медицинско-фармаколошко лекување на сторители на полов напад врз дете до 14 години се извршува во специјализирани медицински установи.

(2) Специјализираните медицински установи од ставот (1) на овој член и начинот на извршување на мерката медицинско-фармаколошко лекување ги пропишува министерот за здравство, со упатство.

Член 257-б

(1) Казнено поправните установи се должни веднаш по започнувањето на издржувањето на казната затвор да ја достават судската одлука со која на осуденото лице му е изречена оваа мерка до Управата за извршување на санкциите.

(2) Управата за извршување на санкциите ја доставува судската одлука на извршување до специјализираната медицинска установа пред започнување на подготвителниот период за отпуст на осуденото лице заради испитување и негова подготовка за извршување на мерката.

(3) Извршувањето на мерката ќе започне по издржување на казната затвор.

(4) Начинот на доставување на податоците до Управата за извршување на санкциите од страна на казненопоправните установи за лицата на кои им е изречена мерката медицинско-фармаколошко лекување поблиску се пропишува со акт кој го донесува министерот за правда.

Член 257-в

(1) За почетокот и за текот на извршувањето на мерката медицинско-фармаколошко лекување, специјализираната медицинска установа е должна секои шест месеци да ја известува Управата за извршување на санкциите.

(2) Управата за извршување на санкциите може и надвор од роковите од ставот (1) на овој член да бара известување од специјализираната медицинска установа за здравствената состојба на лицето спрема кое се извршува оваа мерка и резултатот од извршувањето на мерката.

(3) Управата за извршување на санкциите најмалку еднаш на шест месеци го известува судот за извршувањето на мерката или за потребата од нејзино продолжување или прекинување.

Член 257-г

Лицето на кое му е изречена мерката медицинско-фармаколошко лекување е должно за секоја промена на адресата да ја извести специјализираната медицинска установа.

Член 257-д

(1) Доколку лицето од оправдани причини не се јави на извршување на мерката, должно е во рок од три дена од денот кога требало да се јави во специјализираната медицинска установа да го оправда своето отсуство и за тоа да ја извести установата.

(2) Специјализираната медицинска установа може на лицето да му го одложи извршувањето на мерката медицинско-фармаколошко лекување ако достави доказ дека:

- се наоѓа на болничко лекување или
- се случила смрт на член во потесното семејство на лицето.

(3) Одложувањето на извршувањето на мерката може да трае најдоцна до завршување на болничкото лекување, односно 3 дена по смртта на член на потесно семејство.

(4) Специјализираната медицинска установа по добивањето на известувањето од лицето му определува нов теримин и за тоа ја известува Управата за извршување на санкциите.

Член 257-ѓ

(1) Ако осуденото лице без оправдана причина не се подложи на извршување на мерката медицинско-фармаколошко лекување или по истекот на три дена од денот кога требало да се јави за извршување на мерката во специјализираната медицинска установа тоа не го стори, установата е должна во рок од 48 часа за тоа да ја извести Управата за извршување на санкциите.

(2) За одбивањето или напуштањето на лекувањето Управата за извршување на санкции без одлагање ќе го извести судот надлежен за извршување на санкцијата.

(3) Заради извршување на мерката медицинско-фармаколошко лекување судот од ставот (2) на овој член без одлагање ќе донесе наредба за присилно приведување на лицето, која ја доставува до полицијата.

Ако лицето не може да се приведе судот ќе распише потерница за пронаоѓање и приведување на лицето.

(4) Трошоците за присилното приведување паѓаат на товар на лицето.

Член 257-е

Трошоците на извршувањето на мерката медицинско-фармаколошко лекување паѓаат на товар на Буџетот на Република Македонија.

Член 257-ж

(1) Управата за извршување на санкциите воспоставува и води посебна евиденција за осудените лица на кои им е изречена мерката медицинско - фармаколошко лекување.

(2) Формата, содржината и начинот на водење на евиденцијата го пропишува министерот за правда.

ИЗВРШУВАЊЕ НА КРИВИЧНИ САНКЦИИ СПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИ

Глава XXII

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА КАЗНАТА МАЛОЛЕТНИЧКИ ЗАТВОР

Член 258

Во извршувањето на казната малолетнички затвор се применуваат одредбите на овој закон, ако во оваа глава поинаку не е определено.

Член 259

(1) Малолетните лица казната малолетнички затвор до наполнување на 23 годишна возраст ја издржуваат во посебни установи за извршување на казната малолетнички затвор (во натамошниот текст: установи за малолетници), одвоено од полнолетните лица.

(2) Малолетните лица од машки пол мораат да бидат сместени одделно од малолетните лица од женски пол. Тие можат да бидат здружени во рамките на образовни, социјални и забавни програми или програми за професионално оспособување.

(3) По наполнување на 23-годишна возраст, лицата осудени на казна малолетнички затвор, казната ја издржуваат согласно со актот за распоредување на осудените и малолетните лица во установите и воспитно-поправните установи.

Член 260

Установите за малолетници неопходно е да го имаат минимумот на безбедност и да имаат физички пречки до степен да го спречуваат бегството на малолетните лица, но така поставени што ако се направи обид за бегство да не предизвикаат физичко повредување кај малолетното лице што се обидело да бега.

Член 261

Бројот на малолетните лица во една установа за малолетници треба да ја овозможува индивидуализацијата во третманот.

Член 262

Установата за малолетници мора да има отворено одделение во кое малолетното лице ќе прогресира, кога ќе се утврди дека поради отсуство на физичко обезбедување нема да побегне и дека ќе се придржува на редот заснован врз самодисциплина во одделението.

Член 263

Постапката за прием на малолетно лице во установата за малолетници треба да биде спроведена на начин што ќе ги сведе на минимум неповолните психолошки ефекти од лишувањето од слобода.

Член 264

Со третманот што се спроведува спрема малолетните лица, според стручно изготвена програма утврдена од министерот за правда во согласност со министерот за образование и министерот за труд и социјална политика треба да се охрабрува и да му се помага на малолетното лице, кај него да се поттикнуваат позитивни особини и развој на личноста и да му се овозможува остручување и оспособување за живот на слобода.

Член 265

(1) Во една просторија ноќе малолетните лица се сместуваат во засебни соби за ноќевање, согласно со можностите на установата.

(2) Ако поради недостиг на простор, ноќе во една просторија се сместени повеќе малолетни лица, чиј број не смее да биде поголем од пет лица треба да се обезбеди надзор што ќе се остварува на начин со кој ќе може да му се укаже заштита на секое малолетно лице.

Член 266

На малолетните лица видот на работите и основното образование треба да им се определува според програмата за третман.

Член 267

(1) Во установата за малолетници може да се организира настава за основно воспитание и образование и други видови на стручно оспособување на малолетните лица во зависност од условите и можностите на установата.

(2) Изборот на работата, видот на наставата и стручното оспособување се врши според можностите на установата за малолетници, имајќи ги притоа предвид физичките способности, личните својства и склоноста на малолетното лице за одделен вид занимање.

(3) Ако во установата за малолетници нема услови за организирање на настава, малолетните лица можат да посетуваат настава во училиште во седиштето на установата за малолетници.

Член 268

На малолетно лице му се обезбедува исхрана која дневно мора да има најмалку 14.600 цули.

Член 269

(1) На малолетното лице треба да му се обезбедат услови за занимање со физичка култура и спорт.

(2) Малолетното лице треба да се занимава два часа дневно со спорт и други слободни активности на чист воздух, а ако временските прилики тоа не го дозволуваат, тоа треба да го остварува во посебна просторија за физичко и рекреативно воспитување.

(3) Малолетното лице најмалку два часа дневно треба да поминува во забава.

(4) Малолетното лице најмалку два часа дневно треба да поминува во оспособување и вршење на занаетчиски активности.

Член 270

(1) Медицинската служба и лекарот во установата за малолетници треба да имаат познавања од детската психологија, како и од третманот во случаи на ментална болест и други психички растројства.

(2) Лекарот треба да врши редовни прегледи и контроли на здравјето на малолетните лица, а во случај на болест да ги преземе неопходните мерки за лекување на малолетното лице.

(3) За здравствената состојба на малолетното лице треба да се извести неговото семејство.

Член 271

(1) На малолетното лице, директорот на установата за малолетници може да му дозволи отсуство заради посета на родителите и семејството два пати во текот на една година, во време кога не се одржува настава.

(2) Отсуството од ставот (1) на овој член може да трае до 14 дена, имајќи го предвид поведението и залагањето на малолетното лице во учењето и во установата за малолетници.

Член 272

На малолетните лица треба да им се даваат погодности кои ќе го поттикнуваат вклучувањето во активностите во установата за малолетници, развивање на позитивните црти на личноста и самопочитувањето.

Член 273

(1) На малолетното лице може да му се изрече дисциплинската казна упатување во самица најмногу до десет дена.

(2) Траењето на дисциплинската казна од ставот (1) на овој член, ќе престане веднаш кога ќе се оцени дека нема повеќе потреба од нејзиното извршување.

ИЗВРШУВАЊЕ НА ВОСПИТНИ МЕРКИ**Глава XXIII****ОПШТИ ОДРЕДБИ****Член 274**

(1) Одредбите на оваа глава се применуваат на малолетни лица сторители на кривични дела на кои им е изречена воспитна мерка.

(2) Одредбите на оваа глава се применуваат и на помлади полнолетни лица на кои им е изречена воспитна мерка и во однос на кои се извршува воспитната мерка.

Член 275

Целта на извршувањето на воспитните мерки е со заштита, помош и надзор, образование и воспитување на малолетните лица сторители на кривични дела, да се обезбеди правилен развој на нивната личност.

Член 276

(1) При извршувањето на воспитните мерки, постапувањето со малолетните лица мора да биде хумано и достоинствено, да одговара на возраста, степенот на душевната развиеност и на способностите и склоностите на малолетното лице, кај малолетните лица да се развива чувството на лична одговорност и да се поттикнуваат и самите да учествуваат во своето воспитување и превоспитување.

(2) На малолетните лица им се обезбедуваат услови за основно и средно воспитание и образование и за стручно оспособување.

Член 277

(1) Извршувањето на воспитните мерки е итно.

(2) Воспитните мерки се извршуваат веднаш по правосилноста на судската одлука со која се изречени и кога не постојат пречки за нивно извршување.

(3) Извршувањето на воспитните мерки може да се одложи само во случај и под услови предвидени со овој закон.

Член 278

(1) Судот што ја донел одлуката со која е изречена воспитната мерка, ако самиот не е надлежен за извршување на одлуката, е должен веднаш по правосилноста да му ја достави на судијата за извршување на санкциите според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на малолетното лице.

Заедно со одлуката првостепениот суд ќе достави и извод од матичната книга на родените, свидетелство, податоци дали малолетното лице и порано вршело кривични дела и како завршиле постапките, податоци за здравствената состојба на малолетното лице, социјална и психолошка анамнеза и други податоци од испитувањето на личноста на малолетникот.

(2) Судијата за извршување на санкциите извршната одлука со другите податоци од ставот (1) на овој член ја упатува на извршување до центарот за социјални работи кој, со оглед на видот на воспитната мерка, самиот ја извршува воспитната мерка, врши социјален надзор над извршувањето на воспитната мерка или малолетното лице го упатува во соодветната заводска установа.

(3) За подготовката и за почетокот на извршување на воспитната мерка центарот за социјални работи ги известува родителите, односно старателот на малолетното лице и надлежниот суд.

Член 279

За извршувањето на воспитните мерки надлежни се да постапуваат надлежниот суд и центарот за социјални работи според местото на живеалиштето, односно престојувалиштето на малолетното лице спрема кое се извршува воспитната мерка.

Член 280

Трошоците на извршувањето на воспитната мерка паѓаат на товар на органот, односно установата што ја извршува воспитната мерка, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Член 281

(1) Лицата кои се должни да го издржуваат малолетното лице поднесуваат дел од трошоците за извршување на воспитната мерка во висина од една третина од личните примања, ако со тоа не се загрозува издржувањето на семејството.

(2) Висината на делот на трошоците од ставот (1) на овој член и начинот на нивното плаќање го определува судот во одлуката со која е изречена воспитната мерка, имајќи ја предвид имотната состојба на лицето.

(3) Износот на средствата од ставот (1) на овој член се уплатува во Буџетот на Република Македонија.

Член 282

(1) Стручно-инструкторски надзор над извршувањето на воспитните мерки врши Управата и Министерството за труд и социјална политика.

(2) Судски надзор на извршувањето на воспитните мерки врши надлежниот суд.

Глава XXIV

ИЗВРШУВАЊЕ НА ДИСЦИПЛИНСКИТЕ МЕРКИ

Упатување во дисциплински центар за малолетници

Член 283

(1) Воспитната мерка упатување во дисциплински центар за малолетници се извршува во дисциплински центар за малолетници (во натамошниот текст: центар за малолетници).

(2) Центарот за малолетници од ставот (1) на овој член се основа со акт на Владата на Република Македонија.

(3) Воспитната мерка од ставот (1) на овој член може да се извршува и во постојните прифатилишта, интернати и други образовни установи и установи за работа со младината, ако во нив во слободното време се организира дисциплински центар за малолетници во местото на живеалиштето односно престојувалиштето на малолетното лице.

(4) Министерот за труд и социјална политика определува во кои установи од ставот (3) на овој член ќе се организира центар за малолетници во согласност со министерот за образование.

Член 284

(1) По приемот на одлуката центарот за социјални работи во договор со центарот за малолетници должен е во рок од десет дена да го повика малолетното лице заедно со родителите во определен ден и час да се јави во центарот за малолетници заради извршување на дисциплинската мерка.

(2) Родителите или старателот се должни да обезбедат редовно доаѓање на малолетното лице во центарот за малолетници.

(3) Ако малолетното лице не се јави во определеното време во центарот за малолетници, не доаѓа редовно или престане да доаѓа, центарот за малолетници за тоа ќе ги известат центарот за социјални работи и надлежниот суд.

Член 285

(1) Упатувањето на малолетното лице во центарот за малолетници во празнични денови и на определен број часови во денот се извршува во време од 8,00 до 20,00 часот во слободното време на малолетното лице.

(2) Упатувањето на малолетното лице во центарот за малолетници на непрекинат престој на определен број денови се извршува во време кога малолетното лице е слободно. Оваа мерка се извршува и кога малолетното лице е работно ангажирано при што тоа продолжува да го посетува училиштето или да оди на работа, а од центарот за малолетници му е обезбедена исхрана и сместување.

Член 286

(1) Во центарот за малолетници малолетното лице го поминува времето во работа и учење и слободни спортски и културни активности, под контрола на стручни лица.

(2) Програма за активностите на центарот за малолетници донесува министерот за труд и социјална политика во согласност со министерот за образование и министерот за правда.

Член 287

(1) Малолетните лица во центарот за малолетници мораат да се придржуваат на одредбите на куќниот ред, правилата за работната дисциплина и наредбите на службените лица.

(2) На малолетното лице кое ќе ја наруши работната дисциплина и куќниот ред или неуредно доаѓа, директорот на центарот за малолетници може да му изрече укор.

(3) Ако малолетното лице продолжи со нередовност и го повтори нарушувањето на редот и дисциплината, директорот на центарот за малолетници може да му го продолжи престојот во центарот за малолетници до два часа во текот на денот. За изречената дисциплинска мерка директорот ќе ги извести центарот за социјални работи и надлежниот суд.

Член 288

(1) Во центарот за малолетници се води дневник за престојот на малолетното лице.

(2) По извршената воспитна мерка, центарот за малолетници им доставува на центарот за социјални работи и надлежниот суд извештај за влијанието на преземените мерки спрема малолетното лице и за постигнатите резултати во воспитната работа.

(3) Ако судот по извршувањето на оваа воспитна мерка го стави малолетното лице под засилен надзор на центарот за социјални работи со извештајот од ставот (2) на овој член ќе достави и мислење на стручните работници на центарот за малолетници за личноста на малолетникот и за постигнатите резултати во извршувањето на мерката.

Глава XXV

ИЗВРШУВАЊЕ НА МЕРКИТЕ НА ЗАСИЛЕН НАДЗОР

1. Засилен надзор од страна на родителите, посвоителот или старателот

Член 289

Извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на родителите, посвоителот или старателот започнува во денот кога надлежниот суд ќе му ја достави одлуката со која е изречена оваа мерка заради нејзино извршување на родителот, посвоителот или старателот задолжен за извршување на мерката.

Член 290

Родителот, посвоителот или старателот ја извршува мерката така што води постојана и целосна грижа за воспитувањето на малолетното лице, презема мерки кои ќе го спречат штетното влијание врз малолетното лице и ги извршува налозите и упатствата на центарот за социјални работи и надлежниот суд во текот на извршувањето на мерката.

Член 291

(1) Родителот, посвоителот или старателот е должен да му овозможи на центарот за социјални работи да го проверува извршувањето на оваа мерка.

(2) Родителот, посвоителот или старателот на малолетното лице и центарот за социјални работи, во рокот што ќе го определи судот, а најмалку еднаш на шест месеца, ќе го известат надлежниот суд за текот на извршувањето на воспитната мерка.

Член 292

Ако во текот на извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на родителите, посвоителот или старателот дојде до несогласување меѓу родителот, посвоителот или старателот на малолетното лице и центарот за социјални работи, несогласувањето за начинот на извршувањето на оваа мерка ќе го реши судот што ја изрекол мерката.

Член 293

(1) Центарот за социјални работи составува извештај за начинот на извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на родителите, посвоителот или старателот и за постигнатите резултати во извршувањето на оваа мерка.

(2) Извештајот од ставот (1) на овој член центарот за социјални работи го доставува на надлежниот суд.

2. Засилен надзор во друго семејство

Член 294

(1) Извршувањето на воспитната мерка засилен надзор во друго семејство, центарот за социјални работи му го доверува на семејството определено во судската одлука.

(2) По добивањето на одлуката од надлежниот суд, центарот за социјални работи ќе го извести семејството од ставот (1) на овој член дека на определен датум во рок од 15 дена ќе му го предаде малолетното лице на извршување на воспитната мерка засилен надзор во друго семејство.

Член 295

(1) Центарот за социјални работи склучува писмен договор со семејството определено во судската одлука во која ќе се утврдат меѓусебните права и обврски во врска со сместувањето и спроведувањето на засилениот надзор спрема малолетното лице.

(2) Со договорот од ставот (1) на овој член се определуваат и висината и начинот на плаќањето на трошоците за сместувањето на малолетното лице и условите и рокот на престанувањето на договорот.

Член 296

За време на извршувањето на воспитната мерка засилен надзор во друго семејство на малолетното лице му се обезбедува одржување на врските со семејството, доколку надлежниот суд по предлог на центарот за социјални работи не определи поинаку.

Член 297

Одредбите на членовите 287 и 288 од овој закон ќе се применуваат и при извршувањето на воспитната мерка засилен надзор во друго семејство.

3. Засилен надзор од страна на социјалниот орган

Член 298

(1) По приемот на одлуката со која е изречена воспитната мерка засилен надзор од страна на социјалниот орган од надлежниот суд, овој орган подготвува програма за остварување на засилен надзор спрема малолетното лице со која се

определува начинот на остварувањето на грижата во однос на школувањето, вработувањето, лекувањето ако тоа е потребно, издвојувањето од средината која штетно влијае врз малолетното лице и средување на семејните и други прилики во кои малолетното лице живее.

(2) Веднаш по приемот на одлуката, центарот за социјални работи ќе ги извести родителите, посвоителот или старателот дека во рок од 15 дена ќе започне со остварување на засилениот надзор спрема малолетното лице и ќе ги запознае со програмата на засилениот надзор која ќе ја спроведува.

(3) Центарот за социјални работи ќе определи стручен работник кој постојано и непрекинато ќе се грижи за извршување на засилениот надзор и спроведување на програмата од ставот (1) на овој член.

Член 299

Одредбата на членот 285 од овој закон соодветно се применува и на извршувањето на воспитната мерка засилен надзор од страна на центарот за социјални работи.

Глава XXVI

ИЗВРШУВАЊЕ НА ЗАВОДСКИТЕ МЕРКИ

1. Општи одредби

Член 300

Заводските мерки според одредбите на овој закон се извршуваат со упатување во воспитна установа и со упатување во воспитно-поправен дом.

Член 301

(1) Центарот за социјални работи по приемот на одлуката од надлежниот суд со која на малолетното лице му е изречена некоја од заводските мерки ќе побара од родителот, посвоителот или старателот на малолетното лице спрема кое оваа мерка е изречена на определен ден во текот на 15 дена да го доведе малолетното лице во установата. Центарот за социјални работи, исто така, ќе ја извести и установата за датумот кога малолетното лице треба да се јави за извршување на воспитната мерка.

(2) Установата во која се извршува заводската мерка ќе го извести центарот за социјални работи и надлежниот суд за датумот на приемот на малолетното лице и почетокот на извршувањето на заводската мерка.

Член 302

Ако малолетното лице не се јави на извршување на заводската мерка или самоволно ја напушти установата, раководителот на установата ќе ги извести центарот за социјални работи, надлежниот суд и подрачната единица на Министерството за внатрешни работи за фаќање на малолетното лице и приведување во установата за извршување на заводската мерка.

Член 303

Установата во која се извршува заводската мерка, најдоцна три месеца пред планираното отпуштање на малолетното лице, треба да го извести центарот за социјални работи за отпуштањето и да му предложи мерки што треба да се преземат за натамошно воспитување на малолетното лице.

Член 304

(1) Центарот за социјални работи во консултација со родителите, посвоителот или старателот на малолетното лице и со нивно вклучување во подготвувањето за прифаќање на малолетното лице во установата, посебно се грижи за средување на семејните прилики на малолетното лице, за обезбедување на негово време на сместување и исхрана ако тоа не му е обезбедено во семејството, за обезбедување на облека и обувки, за лекување, за избор на соодветна средина и за школување и вработување на малолетното лице.

(2) За подготовките што ги презел центарот за социјални работи ќе го извести надлежниот суд.

Член 305

(1) Почетокот на извршувањето на заводската мерка по молба на малолетното лице, неговите родители, посвоителот или старателот, може да се одложи под условите определени во членот 89 став (1) точки 1, 2, 5 и 7 и членовите 90 и 91 од овој закон.

(2) За повторно поднесена молба се применува одредбата на членот 96 од овој закон.

2. Упатување во воспитна установа

Член 306

Воспитната мерка упатување во воспитна установа се извршува во воспитна установа наменета за воспитување и социјална заштита на деца и младиња.

Член 307

Центарот за социјални работи ќе го запознае раководителот на воспитната установа со одлуката со која е изречена воспитната мерка, како и со други податоци за личноста на малолетното лице, за семејните, социјалните и други прилики во кои живее и ќе го извести надлежниот суд за установата во која ќе се извршува воспитната мерка спрема малолетното лице.

Член 308

(1) Малолетното лице во воспитната установа се става во исти услови и има исти права и должности како и другите малолетници сместени во установата, со тоа што во однос на воспитувањето и надзорот ќе му се посвети посебно внимание.

(2) Со околноста дека спрема малолетното лице е изречена и се извршува воспитна мерка од заводски вид се запознаваат само раководителот на установата и воспитувачот на кого малолетното лице му е доверено.

Член 309

(1) За време на училишниот распуст и празниците кога воспитната установа не работи, малолетното лице може да се испрати кај родителите, посвоителот или старателот или кај блиски роднини.

(2) Ако малолетното лице нема каде да се смести согласно со ставот (1) на овој член, центарот за социјални работи за тоа време ќе определи привремено сместување на малолетното лице.

(3) Времето поминато надвор од воспитната установа во текот на училишниот распуст и празниците се смета како време поминато во установата.

Член 310

Раководителот на воспитната установа е должен најмалку на секои шест месеца или кога надлежниот суд или центарот за социјални работи тоа ќе го побараат да ги извести за успехот во примената на оваа воспитна мерка спрема малолетното лице.

3. Упатување во воспитно-поправен дом

Член 311

(1) Работата во воспитно-поправниот дом се организира така што на малолетното лице му се обезбедуваат услови за основно и средно образование и воспитание, за стекнување и развивање на позитивни навики, на вредносни особини и за работно ostruchување и оспособување за одделни занимања.

(2) Ако во воспитно-поправниот дом не постои настава од одредена насока или степен на образование малолетното лице може таквата настава да ја посетува и надвор од воспитно-поправниот дом.

(3) Во воспитно-поправниот дом на малолетното лице му се обезбедуваат услови за активно користење на слободното време со културни, забавни и спортски активности.

(4) Малолетното лице во воспитно-поправниот дом може да одржува контакти со семејството и други лица и институции кои можат позитивно да влијаат на неговата ресоцијализација.

Член 312

(1) При приемот во воспитно-поправниот дом се утврдува идентитетот на малолетното лице.

(2) Во почетокот на извршувањето на воспитната мерка малолетното лице се запознава со куќниот ред, правата и должностите што ги има во текот на извршувањето на воспитната мерка, начинот на кој ги остварува утврдените права и со дисциплинските мерки што можат да му се изречат.

Член 313

(1) По приемот во воспитно-поправниот дом малолетното лице престојува во приемното одделение до 30 дена.

(2) Во приемното одделение стручен тим, со примена на научни методи, врши социјално-медицинско и психолошко-педагошко испитување на личноста на малолетното лице.

(3) Стручниот тим што го врши испитувањето од ставот (2) на овој член го сочинуваат психолог, педагог, социјален работник, лекар, а по потреба и други стручни лица.

Член 314

(1) Во приемното одделение се утврдуваат методите за воспитна работа со малолетното лице, се координира работното ангажирање со наставата во училиштето за основно воспитание и образование и средно образование, со работилниците и економијата во која се изведува практична обука и се предлагаат мерки заради поуспешно остварување на процесот на превоспитувањето.

(2) Врз основа на резултатот од испитувањето на личноста на малолетните лице во приемното одделение се врши класификација и се утврдува програма за индивидуална работа која ги опфаќа сите позначајни карактеристики за личноста, содржините и методите на работа кои ќе го стимулираат малолетното лице за активно учество во превоспитниот процес за време на престојот во воспитно-поправниот дом.

Член 315

(1) Во воспитно-поправниот дом малолетните лица се распоредуваат во воспитни групи според возраста, карактеристичните лични особини или други својства, кои овозможуваат примена на индивидуално прилагодени стимулативни методи на работа со малолетните лица во групата и воспитни и превоспитни мерки со кои ќе се оневозможуваат или спречуваат меѓусебните негативни влијанија, како и преземање на мерки за одржување на редот и дисциплината и за почитување на нормите на групните активности.

(2) Воспитните групи од ставот (1) на овој член можат да опфатат најмногу десет малолетни лица и имаат посебен воспитувач.

Член 316

(1) На малолетните лица, во согласност со потребите од нивното превоспитување, им се определува видот на работата според нивните телесни и душевни способности и можностите на воспитно-поправниот дом.

(2) При определувањето на видот на работата се води сметка за желбата на малолетните лица да вршат одреден вид работи.

(3) При изборот на струката што ќе ја изучуваат малолетните лица, за кои се организира настава за средно образование, ќе се води сметка за нивните способности и склоности, за можностите на воспитно-поправниот дом и за други околности од значење за остварувањето на целта на воспитната мерка.

Член 317

(1) Од малолетните лица кои го завршиле школувањето или се стручно оспособени, се бара да работат со полно работно време, согласно со општите прописи.

(2) Од малолетните лица кои посетуваат училиште за ученици за средно воспитание и образование или за одделен вид занимање, се бара да работат според прописите и програмата на наставата предвидена од училиштето што го посетуваат.

Член 318

(1) За основно воспитание и образование и средно образование, во воспитно-поправните домови се организира настава од соодветен вид, работилници и економии за практична обука.

(2) Малолетните лица кои ќе се здобијат со квалификација во воспитно-поправниот дом добиваат свидетелство. Од свидетелството не смее да се гледа дека квалификацијата е добиена во воспитно-поправен дом.

(3) Кога според општите прописи времето поминато на работа од одреден вид се признава за здобивање со одредена квалификација, за таква квалификација се признава и времето поминато на ист вид работа во воспитно-поправен дом, со тоа што ова време не се смета во работен стаж и не може да биде основ за стекнување на други права.

Член 319

На малолетно лице во воспитно-поправен дом, кое започнало средно образование или друго образование може да му се овозможи продолжување на школувањето надвор од домот, ако со своето однесување и залагање во учењето им служи за пример на другите и тоа го заслужува.

Член 320

(1) На малолетните лица во воспитно-поправен дом им се обезбедува исхрана по три obroka дневно, која содржи најмалку 14.600 џули.

(2) Болните малолетни лица добиваат храна во вид и количество што ќе ги одреди лекарот.

(3) На малолетните лица им се обезбедува бесплатна облека, чевли и долна облека.

Член 321

Воспитно-поправниот дом ги задоволува најнужните потреби на малолетните лица кои без своја вина не работат, а немаат сопствени средства.

Член 322

Малолетните лица имаат право без ограничување да примаат посети на членовите на потесното семејство во границите на куќниот ред, а со одобрение на директорот на воспитно-поправниот дом можат да ги посетуваат и други лица.

Член 323

(1) Малолетните лица можат без ограничување да се допишуваат со родителите и блиските роднини.

(2) Директорот на воспитно-поправниот дом може да одобри допишување и со други лица, ако тоа не влијае штетно врз малолетните лица.

Член 324

(1) Малолетните лица имаат право да примаат пратки со облека, предмети за лична употреба, книги и дневен печат, чија содржина не е воспитно штетна.

(2) Малолетните лица можат да примаат и пари кои можат да ги трошат само во рамките одредени со куќниот ред.

Член 325

(1) Директорот на воспитно-поправниот дом може да им одобри отсуство на малолетните лица во текот на годината до еден месец заради посета на родителите или на блиски роднини.

(2) Отсуството се дава, по правило, за време на училишниот распуст и за време на празници и викенди.

(3) За малолетните лица што се наоѓаат во воспитно-поправен дом може да се организира заедничко летување надвор од домот.

(4) Времето поминато на отсуство или на заедничко летување се засметува во времето поминато во домот.

Член 326

(1) Малолетните лица кои не посетуваат настава за основно воспитание и образование и средно образование, а на работа поминале непрекинато 11 месеца, вклучувајќи го тука и времето поминато на лекување поради повреда на работа или професионално заболување, имаат право на одмор од најмалку 18 дена во годината со можност за користење на два дела, летен и зимски одмор.

(2) Одморот, по правило, се користи кај родителите, старателот или поблиските роднини. За оние што немаат кај кого да одат, а се склони на бегство или постои опасност да продолжат со вршење на кривични дела и нарушување на јавниот ред и мир, управата на домот може да организира заеднички одмор во домот или надвор од него.

(3) Одлука за користење на одморот донесува директорот на домот, по предлог на воспитувачот.

Член 327

(1) За повреда на редот и дисциплинати пропишани со куќниот ред за малолетно лице дисциплинската казна упатување во самица може да трае од три до седум дена.

(2) Малолетното лице не смее само да ја издржува оваа дисциплинска казна во просторијата определена за таа цел.

Член 328

Одредбите на овој закон се применуваат и на организацијата и работата на воспитно-поправниот дом и на извршувањето на воспитно-поправната мерка упатување во воспитно-поправен дом, доколку со одредбите од оваа глава поинаку не е определено.

ИЗВРШУВАЊЕ НА АЛТЕРНАТИВНИ МЕРКИ СПРЕМА МАЛОЛЕТНИ ЛИЦА

Глава XXVII

Член 329

(1) Алтернативната мерка општокорисна работа изречена спрема малолетно лице се извршува согласно со одредбите од Главата XVIII на овој закон.

(2) Ако на малолетникот му е заменета алтернативната мерка општокорисна работа со мерката упатување во дисциплински центар за малолетници, ќе се применуваат одредбите за извршување на таа мерка согласно со овој закон.

ДЕЛ ТРЕТИ

ИЗВРШУВАЊЕ НА КАЗНИ СПРЕМА ПРАВНИ ЛИЦА

Глава XXVIII

Органи и постапка за извршување на паричната казна спрема правни лица

Член 330

(1) Постапката за наплата на паричната казна на правни лица, по службена должност ја поведува судот што ја изрекол паричната казна во прв степен.

(2) Судот пристапува кон наплата на парична казна откако пресудата ќе стане правосилна и ќе истече доброволниот рок за плаќање кој е определен во самата пресуда.

Член 331

Судот на осуденото правно лице му праќа опомена да ја плати паричната казна во рок не подолг од 15 дена од денот на праќањето на опомената.

Член 332

Паричните казни наплатени од правното лице се внесуваат во Буџетот на Републиката.

Член 333

(1) Банката кај која се води сметката на осуденото правно лице и на која е наложено извршувањето на паричната казна, должна е во рок од осум дена од извршувањето да го извести надлежниот суд кој ја донел одлуката во прв степен.

(2) Банката од ставот (1) на овој член е должна да го извести судот и во случај кога не може го спроведе извршувањето, во рок од осум дена откако тоа ќе се утврди.

Член 334

(1) Ако осуденото правно лице во определениот рок не ја плати паричната казна, судот по службена должност ќе прати налог за присилна наплата на казната од сметката на правното лице кај носителот на платниот промет каде што правното лице е евидентирано.

(2) Ако во времето кога носителот на платниот промет го примил налогот за присилна наплата нема средства на сметката на осуденото правно лице, должен е да го држи налогот во евиденција и да изврши наплата кога ќе пристигнат средства на сметката на правното лице и за тоа веднаш да го извести судот.

(3) Доколку судот е известен од носителот на платниот промет дека налогот за присилна наплата не може да се изврши, тогаш судот ќе побара податоци од регистарскиот суд и Централниот регистар за статусните промени на осуденото правно лице.

(4) Присилна наплата со налог од страна на судот може да се изврши и преку органот на управата за јавни приходи, согласно со принципите за наплата на јавните приходи од правните лица.

Член 335

(1) Ако над осуденото правно лице е отворена стечајна постапка за ликвидација, судот е должен да испрати до стечајниот или ликвидациониот суд налог за првенство во наплатата.

(2) Доколку осуденото правно лице извршило преобразба и пристапило кон друго правно лице, тогаш присилна наплата ќе се спроведе само во висина на вредноста на преземениот имот од осуденото лице.

Член 336

(1) Ако паричната казна не може да се изврши од имотот на правното лице поради тоа што правното лице нема таков имот или престанало да постои пред извршување на казната, казната ќе се изврши од имотот на основачот или основачите на правното лице, сразмерно на вложените удели, односно кај трговското друштво од имотот на акционерите, односно содружниците сразмерно на нивните удели.

(2) Паричната казна на странски правни лица се извршува од имотот конфискуван во Република Македонија или со примена на меѓународен договор, од имотот во странство.

Член 337

Трошоците на извршувањето на паричната казна ги поднесува осуденото правно лице.

Член 338

Одредбите за постапка по приговор од членовите 217 и 218 на овој закон се применуваат и за правните лица.

Член 339

Средствата добиени од наплати на паричните казни на правните лица се уплатуваат и распоредуваат на начин утврден во членот 219 од овој закон.

ИЗВРШУВАЊЕ НА КАЗНИТЕ ПРИВРЕМЕНА ЗАБРАНА ЗА ВРШЕЊЕ ОДДЕЛНА ДЕЈНОСТ И ТРАЈНА ЗАБРАНА ЗА ВРШЕЊЕ ОДДЕЛНА ДЕЈНОСТ

Член 340

Казните привремена забрана за вршење одделна дејност и трајна забрана за вршење одделна дејност ги извршува органот кој е надлежен за спроведување на регистрација на правните лица со упис во регистрационата влошка.

Член 341

Надлежниот инспекциски орган се грижи правното лице спрема кое е изречена забрана на вршење одделна дејност и во рокот определен со пресудата да не ја врши забранетата дејност. За таа цел првостепениот суд му доставува на надлежниот инспекциски орган препис од правосилната одлука.

ИЗВРШУВАЊЕ НА КАЗНАТА ПРЕСТАНОК НА ПРАВНОТО ЛИЦЕ

Член 342

(1) За извршување на казната престанок на правното лице соодветно се применуваат одредбите на законот со кој се уредува престанокот на правното лице.

(2) Постапката за престанок на правното лице ја поведува судот што ја донел пресудата во прв степен по службена должност.

Глава XXVIII - а

ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ СПРЕМА ПОЛНОЛЕТНИ СТОРИТЕЛИ

Органи и постапка за извршување на санкциите спрема полнолетни сторители

1. Глоба

Член 342-а

(1) Постапката за наплата на глобата спрема полнолетни сторители по службена должност ја поведува судот што ја изрекол глобата во прв степен.

(2) Ако осуденото лице нема живеалиште, односно престојувалиште во седиштето на судот што му ја изрекол глобата во прв степен, тогаш судот е должен да му ја достави правосилната пресуда за наплата на глобата на судот според местото на живеалиште, односно престојувалиште.

Член 342-б

(1) Ако осуденото лице во определениот рок не ја плати глобата се пристапува кон присилна наплата.

(2) Трошоците на присилната наплата на глобата паѓаат на товар на осуденото лице.

Член 342-в

(1) Судијата за извршување на санкциите, пред да пристапи кон присилна наплата, на осуденото лице му праќа опомена да ја плати глобата во рок кој не може да биде подолг од 15 дена од денот на приемот на опомената.

(2) Ако осуденото лице во определениот рок не ја плати глобата се пристапува кон присилна наплата согласно со закон.

Член 342-г

(1) Ако осуденото лице не може глобата да ја плати веднаш, тогаш може да ја отплаќа на рати, но рокот на исплата не може да биде подолг од две години, со можност за продолжување на рокот за уште три месеци.

(2) Ако осуденото лице не ги плаќа на време ратите, судот ќе ја отповика својата одлука за плаќање на рати и ќе пристапи кон наплата на глобата согласно со закон.

Член 342-д

Ако истовремено се врши присилна наплата на глобата и на трошоците на прекршочната постапка, најнапред се наплатуваат трошоците на прекршочната постапка.

2. Забрана на управување со моторно возило

Член 342-ѓ

(1) Правосилната пресуда со која е изречена санкцијата забрана на управување со моторно возило надлежниот суд и ја доставува на извршување на подрачната единица на Министерството за внатрешни работи според местото на живеалиште, односно престојувалиште на сторителот на кој му е изречена оваа санкција.

(2) Извршувањето на санкцијата од ставот (1) на овој член се спроведува со впишување во возачката дозвола на забраната за управување со моторно возило од одреден вид или категорија или во забрана на нејзино издавање на сторителот за времето за кое му е изречена.

(3) Изречената санкција забрана на управување со моторно возило се запишува во казнената евиденција.

(4) Ако сторителот спрема кој е изречена санкцијата од ставот (1) на овој член го промени местото на живеалиште, односно престојувалиште, а времето за кое оваа санкција е изречена не истекло, подрачната единица на Министерството за внатрешни работи за оваа санкција ќе го извести надлежниот суд во местото на живеалиште, односно престојувалиште на сторителот.

Член 342-е

(1) Санкцијата забрана на управување со моторно возило од одреден вид или категорија за лице кое има странска возачка дозвола за управување со моторно возило ја извршува подрачната единица на Министерството за внатрешни работи според местото на извршување на прекршокот.

(2) Возачката дозвола ќе му се врати на странецот при напуштање на територијата на Република Македонија.

3. Забрана на вршење професија, дејност или должност

Член 342-ж

(1) Пресудата со која е изречена санкцијата забрана на вршење професија, дејност или должност по правосилноста, надлежниот суд по службена должност му ја доставува на извршување на правното лице или друга институција во која сторителот е вработен, на надлежниот орган за издавање одобрение или дозвола за вршење професија, дејност или должност, на Централниот регистар на Република Македонија, како и на надлежниот орган за регистрација.

(2) Централниот регистар на Република Македонија ќе изврши упис на изречената санкција со прибелешка во регистарската влошка и тоа ќе го објави.

(3) Правосилната пресуда од ставот (1) на овој член се доставува и на подрачната единица на Министерството за внатрешни работи според местото на живеалиште, односно престојувалиште на сторителот.

(4) Ако лицето спрема кое е изречена санкцијата од ставот (1) на овој член го промени местото на живеалиште, односно престојувалиште, а времето за кое оваа санкција е изречена не поминало, Министерството за внатрешни работи за оваа санкција ќе го извести надлежниот суд во местото на живеалиште, односно престојувалиште на сторителот.

Член 342-з

(1) Кога вршењето на професија, дејност или должност е поврзано со дозвола или одобрение од надлежен орган, оваа санкција се извршува со одземање на дозволата, односно одобрението или со забрана на нивно издавање за времето додека трае санкцијата.

(2) Надлежниот орган санкцијата од ставот (1) на овој член ја извршува со преземање на дејствија со кои на сторителот му се оневозможува да врши определена професија, дејност или должност.

(3) За извршување на санкцијата, надлежниот орган го известува надлежниот суд.

4. Протерување на странец од земјата

Член 342-с

(1) Правосилната пресуда со која е изречена санкцијата протерување на странец од земјата, надлежниот суд му ја доставува на извршување на Министерството за внатрешни работи.

(2) Санкцијата од ставот (1) на овој член се извршува според одредбите на закон со кој се регулира движење и престој на странци.

5. Задолжително лекување на алкохоличари и наркомани

Член 342-и

Санкцијата задолжително лекување на алкохоличари и наркомани се извршува во здравствена установа основана за таа цел или во специјална болница за психијатрија.

Член 342-ј

Здравствената установа во која се извршува задолжителното лекување на алкохоличари и наркомани е должна најмалку на шест месеци да го известува судот што ја донел одлуката во прв степен за здравствената состојба на лицето спрема кое се извршува оваа санкција и за резултатот од лекувањето.

Член 342-к

(1) Здравствената установа ќе го извести судот што ја донел одлуката во прв степен за завршеното лекување на лицето спрема кое е изречено задолжително лекување на алкохоличари и наркомани.

(2) Ако лицето без оправдана причина не се подложи на лекување или лекувањето го напушти, здравствената установа за тоа ќе го извести судот што ја донел одлуката во прв степен.

Член 342-л

Трошоците на извршувањето на задолжителното лекување на алкохоличари и наркомани во здравствената установа паѓаат на товар на Буџетот на Република Македонија, а се обезбедуваат во посебна ставка во буџетот на Министерството за здравство.

Член 342-љ

(1) Стручно-инструкторскиот надзор во здравствената установа во која се извршува санкцијата задолжителното лекување на алкохоличари и наркомани, врши овластена комисија од Министерството за здравство најмалку еднаш годишно.

(2) Надзорот на законитоста во извршувањето на санкцијата од ставот (1) на овој член врши судијата за извршување на санкциите.

Член 342-м

Кукниот ред во здравствената установа во однос на лицата спрема кои се извршува санкцијата задолжително лекување на алкохоличари и наркомани го пропишува министерот за здравство во согласност со министерот за правда.

Глава XXVIII-6

ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ СПРЕМА ПРАВНИ ЛИЦА

Органи и постапка за извршување на санкциите спрема правни лица

1. Глоба

Член 342-н

(1) Постапката за наплата на глобата на правни лица, по службена должност ја поведува судот што ја изрекол глобата во прв степен.

(2) Судот пристапува кон наплата на глобата откако пресудата ќе стане правосилна и ќе истече доброволниот рок за плаќање кој е определен во одлуката.

Член 342-њ

(1) Банката кај која се води сметката на осуденото правно лице и на која и е наложено извршувањето на глобата е должна во рок од осум дена од извршувањето да го извести надлежниот суд кој ја донел одлуката во прв степен.

(2) Банката од ставот (1) на овој член е должна да го извести судот и во случај кога не може да го спроведе извршувањето во рок од осум дена откако тоа ќе се утврди.

Член 342-о

(1) Ако судот е известен од банката во која осуденото правно лице има сметка дека налогот за присилна наплата не може да се изврши, тогаш судот ќе побара податоци од Централниот регистар на Република Македонија за статусните промени на осуденото правно лице.

(2) Присилна наплата со налог од страна на судот може да се изврши и преку органот на државната управа за јавни приходи, согласно со принципите за наплата на јавните приходи од правните лица.

Член 342-п

(1) Ако над осуденото правно лице е отворена стечајна постапка за ликвидација, судот е должен да испрати до стечајниот или ликвидациониот суд налог за првенство во наплатата.

(2) Ако осуденото правно лице извршило преобразба и пристапило кон друго правно лице, тогаш присилна наплата ќе се спроведе само во висина на вредноста на преземениот имот од осуденото лице.

Член 342-р

(1) Ако глобата не може да се изврши од имотот на правното лице поради тоа што правното лице нема таков имот или престанало да постои пред нејзиното извршување, глобата ќе се изврши од имотот на основачот или основачите на правното лице, сразмерно на вложените удели, односно кај трговското друштво од имотот на акционерите, односно содружниците сразмерно на нивните удели, односно акции.

(2) Глобата на странски правни лица се извршува од имотот конфискуван во Република Македонија или со примена на ратификуван меѓународен договор од имотот во странство.

Член 342-с

Трошоците на извршувањето на глобата ги поднесува осуденото правно лице.

2. Привремена забрана за вршење одделна дејност

Член 342-т

Санкцијата привремена забрана за вршење одделна дејност ја извршува органот кој е надлежен за спроведување на упис и регистрација на правните лица и одговорните лица со упис во регистрационата влошка, односно во соодветниот регистар којшто го води надлежниот орган за тие правни лица.

Член 342-ќ

Надлежниот инспекциски орган се грижи правното лице спрема кое е изречена привремена забрана за вршење одделна дејност и во рокот определен со пресудата да не ја врши забранетата дејност. За таа цел надлежниот суд му доставува на надлежниот инспекциски орган препис од правосилната пресуда.

Глава XXVIII-в

ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ СПРЕМА МАЛОЛЕТНИ ЛИЦА

Член 342-у

Одредбите на овој закон за извршување на воспитните мерки спрема малолетни лица сторители на кривични дела соодветно се применуваат и на извршувањето на воспитните мерки за прекршок.

Главата XXIX точката 1 и членовите 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353 и 354 и точката 2 и членовите 355 и 356 се избришани, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на РМ“ бр.57/10).

ДЕЛ ЧЕТВРТИ

ИЗВРШУВАЊЕ НА САНКЦИИТЕ ИЗРЕЧЕНИ ЗА ПРЕКРШОК

Во Делот четврти Главата XXX и членовите 357, 358, 359 и 360 и Главата XXXI и членот 361 се избришани, види: Закон за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на РМ“ бр.57/10).

ДЕЛ ПЕТТИ

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Глава XXXII

Член 362

Постојните установи и воспитно-поправните домови продолжуваат со работа според надлежноста определена со овој закон до создавање услови за профункционирање на мрежата на овие установи согласно со членот 19 на овој закон.

Член 363

Одредбите од Главата VII за организација и работа на стопанските единици, ќе се применуваат по ребалансот на Буџетот на Република Македонија за 2006 година.

Член 364

Осудените, казнетите и малолетните лица кои издржуваат казна затвор, замена на паричната казна со затвор, малолетнички затвор и воспитно-поправната мерка упатување во воспитно-поправен дом, ќе продолжат односно ќе се прераспоредат со издржување на казната затвор и воспитно-поправната мерка во соодветната установа и воспитно-поправен дом според надлежноста определена со овој закон.

Член 365

Директорите и нивните заменици во постојните установи и воспитно-поправни домови продолжуваат со работа до истекот на мандатот како директори, односно заменици на установите и воспитно-поправните домови, доколку ги исполнуваат условите за именување на директор на установа, односно заменик директор утврдени со овој закон.

Член 366

(1) Условите на престој и работа на осудените и малолетните лица во установите и воспитно-поправните домови ќе се усогласат со одредбите на овој закон во рок од две години од неговото влегување во сила.

(2) Општите акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеца од денот на неговото влегување во сила.

(3) Посебниот акт од членот 175 став (1) на овој закон што се однесува на посебната заштита на соработниците на правдата има карактер на класифицирани информации.

Член 366-а

По завршувањето на оценувањето на припадниците на затворската полиција во 2015 година нема да се донесува решение за реализирање на мерките за одличен и слаб ефект согласно со членот 67-и од Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ број 43/14).

Член 367

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ број 3/97, 23/99 и 74/2004).

Член 368

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

СО ОДЛУКА на Уставниот суд на РМ, У. бр. 9/2006 („Службен весник на РМ“ бр.65/06)

1. Се укинува член 56 став 3 во делот: “кое не е осудувано за кривични дела против државата, против вооружените сили на Република Македонија, против животот и телото, против слободите и правата на човекот и граѓанинот, против јавните финансии, платниот промет и стопанството, против имотот или кривично дело извршено од користољубие, против службената должност и против човечноста и меѓународното право; против кое не се води кривична постапка;” и член 58 став 1 и 2 во деловите: “и кое го има отслужено воениот рок”, од Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 2/2006).

2. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ОДРЕДБИ

од Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на РМ“ бр.57/10)

Член 30

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила.

Член 31

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ОДРЕДБИ***од Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на РМ“ бр.170/13)*****Член 23**

Јавните здравствени установи што вршат примарна здравствена заштита во мрежата на здравствени установи на чие подрачје се наоѓа седиштето на установата се должни статутот и актите за внатрешна организација и систематизација на работните места да ги усогласат со овој закон најдоцна во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Јавните здравствени установи што вршат примарна здравствена заштита во мрежата на здравствени установи на чие подрачје се наоѓа седиштето на установата ги преземаат здравствените работници од установите, просторот, опремата и средствата за работа со денот на влегувањето во сила на статутот и актите за внатрешна организација и систематизација на работните места.

Член 24

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 25

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

ОДРЕДБИ***од Законот за изменување и дополнување на Законот за извршување на санкциите („Службен весник на РМ“ бр.43/14)*****Член 11**

Припадникот на затворската полиција кој засновал работен однос во установа заклучно со денот на започнувањето со применаат на овој закон, треба до директорот на установата да достави докази за познавање на странски јазици и познавање на работа со компјутерски програми за канцелариско работење, соодветни на нивото на неговото работно место на кое бил распореден на денот на започнувањето со примената на овој закон, во рок од една година од денот на пристапување на Република Македонија во Европската унија.

Припадникот на затворската полиција кој нема да достави докази за познавање на странски јазици и познавање на работа со компјутерски програми за канцелариско работење согласно со ставот (1) на овој член, со решение на директорот на установата ќе биде распореден на работно место за едно ниво пониско од работното место на кое бил во моментот на влегувањето во сила на законот, освен припадниците на затворската полиција кои на денот на започнувањето со примената на овој закон биле распоредени на работно место од влезно ниво, на кои ќе им биде намалена платата во износ од 10%.

Припадникот на затворската полиција на кој согласно со ставот (2) на овој член платата му била намалена во износ од 10% може во секој момент да достави докази за познавање на странски јазици и познавање на работа со компјутерски

програми за канцелариско работење до директорот на установата, по што директорот на установата, носи решение со кое решението за намалувањето на платата престанува да важи.

Ставовите (1) и (2) на овој член не важат за припадниците на затворската полиција, кои ќе остварат право на пензија во рок од десет години од денот на започнувањето со примената на овој закон.

Член 12

Рангирањето на универзитетите согласно ранг листата на домашни универзитети утврдена во Законот за високото образование и ранг-листите на странските универзитети ќе се вреднува по истекот на една година од денот на отпочнување со примена на овој закон.

До рокот утврден во ставот (1) на овој член формалното образование на кандидатите за припадниците на затворската полиција од категориите Б и В ќе се вреднува согласно постигнатиот успех на сите циклуси на студии кои ги завршил кандидатот.

Член 13

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 14

Директор на Управата за извршување на санкциите именуван до денот на отпочнувањето на примената на членот 1 од овој закон продолжува да ја врши функцијата до истекот на мандатот за кој е именуван.

Директор на установа и негов заменик именувани до денот на започнувањето на примената на членот 2 од овој закон продолжуваат да ја вршат функцијата до истекот на мандатот за кој се именувани.

Член 15

Одредбите на членовите 1 и 2 од овој закон ќе започнат да се применуваат во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон, освен одредбите кои се однесуваат на условот за познавање на странски јазик кои ќе започнат да се применуваат по две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Одредбите од членовите 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10 од овој закон ќе започнат да се применуваат со денот на започнувањето со примената на Законот за вработените во јавниот сектор („Службен весник на Република Македонија“ број 27/14) и Законот за административните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 27/14).

Член 16

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ
од Законот за дополнување
на Законот за извршување на санкциите
(„Службен весник на РМ“ бр.166/14)

Член 2

Подзаконските акти предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ПРЕОДНА И ЗАВРШНА ОДРЕДБА
од Законот за изменување и дополнување
на Законот за извршување на санкциите
(„Службен весник на РМ“ бр.33/15)

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува со денот на започнувањето на примената на Законот за вработените во јавниот сектор („Службен весник на Република Македонија“ број 27/14 и 199/14) и Законот за административни службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 27/14 и 199/14).

ЗАВРШНА ОДРЕДБА
од Законот за изменување
на Законот за извршување на санкциите
(„Службен весник на РМ“ бр.98/15)

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНОТ
ЗА ПРОБАЦИЈА
(„Службен весник на РМ“ бр.226/15)

Примена на законот

Член 39

Со денот на започнувањето на примена на овој закон, ќе престане да се применува Глава XVIII Извршување на алтернативните мерки од Законот за извршување на санкциите („Службен весник на Република Македонија“ број 02/2006, 57/10, 170/13, 43/14, 166/14 и 33/15).

Член 40

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе започне да се применува од 1 ноември 2016 година.

ЗАВРШНА ОДРЕДБА
од Законот за изменување и дополнување
на Законот за извршување на санкциите
(„Службен весник на РМ“ бр.11/16)

Член 7

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ЗАВРШНА ОДРЕДБА
од Законот за дополнување
на Законот за извршување на санкциите
(„Службен весник на РМ“ бр.21/18)

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ЗАВРШНА ОДРЕДБА
од Законот за изменување и дополнување
на Законот за извршување на санкциите
(„Службен весник на РМ“ бр.209/18)

Член 12

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.